

MESAČNÍK MINISTERSTVA OBRANY SLOVENSKEJ REPUBLIKY

ČÍSLO 6 / JÚN 2010

ZÁCHRANA PRICHÁDZA Z PREŠOVA

Letecký sviatok str. 14 - 15
v Piešťanoch

Vojaci str. 33
pri povodniach

Najvyššie položená zotavovňa

/ Text a foto Jozef ŽIAK

Vojenská prítomnosť na hrebeni Veľkej Fatry sa začala písať v rokoch 1920 – 21, keď v priestoroch dnešnej vojenskej zotavovne a hotela Smrekovica vznikla výcviková základňa horského pešieho pluku z Ružomberka. Priestor okrem neho pre výcvik využívali aj horské jednotky z posádky Dolný Kubín. Najskôr vojaci vybudovali zrubové domy a tzv. rotmajsterský pavlón.

Cez druhú svetovú vojnu objekty využívali obe bojujúce strany. Po vojne začal s obnovou miestny zväz turistov. V roku 1957 vznikla vojenská zotavovňa. Svojou nadmorskou výškou 1428 metrov nad morom je to najvyššie položené vojenské zariadenie na Slovensku.

Leží 12 kilometrov južne od Ružomberka v Národnom parku Veľká Fatra. Pri ceste z Ružomberka na Donovaly je v obci Podsuchá reklamná tabuľa, upozorňujúca turistov na vojenskú zotavovňu a hotel. Kým sa však dostanú ku cieľu svojej cesty, čaká ich výše deväťkilometrové náročné stúpanie kľukatou horskou cestou s prevýšením výše 900 metrov. Cesta je dielom vojakov. V roku 1935 ju postavili vojaci 1. horskej brigády pod vedením poručíka Juraja Plachého s výdatnou podporou mesta Ružomberok, ako o tom hovorí pamätník na jej začiatku.

Na Smrekovici si hostia vychutnávajú od jari do jesene ľahšie i ťažšie túry po Veľkej Fatre, navštíviť môžu neďalekú obec živý skanzen Vlkolíneček, zapísanú v zozname UNESCO, ale aj blízke Donovaly. V zimnej sezóne, ktorá tu trvá s množstvom snehu od novembra do polovice marca, zasa lyžovať na zjazdovke s vlastným vlekom, či na bežeckých tratiach.

Pre hostí je k dispozícii: fitnesscentrum, sauna, vodoliečba a ďalšie služby o ktorých sa viac dozviete na www.vsmrekovica.sk

Pavol VITKO
šéfredaktor

Kandahár aj Kružlov, Tarin Kowt aj Trebišov - Zátin, Deh Rawood aj Dolný Oháj, Sarajevo aj Stará Ľubovňa, Pila aj Podolíneček, Šajkovac aj Šurany – to sú len niektoré z miest a dedín, kde boli v posledných týždňoch nasadení slovenskí vojaci. Tí, ktorí pôsobia v zahraničných vojenských operáciách aj misiách, ako aj tí, ktorí pomáhali pri tohtoročných povodniach. O tých prvých píšeme na stranách 12 a 13 a o tých od povodní na strane 33.

Niet pochýb, vojaci počas povodní opäť potvrdili, že v krízových situáciách aj v rámci nevojenských ohrození sa na nich občania Slovenskej republiky môžu spoľahnúť. Potvrdili aj svoj potenciál súčinnosti kapacít v rámci spolupráce s ostatnými súčasťami bezpečnostných štruktúr štátu. S policajťmi, hasičmi, záchranármi, ďalšími orgánmi štátu či samospráv. V tomto smere však tak či tak vyznieva potreba zákona, ktorý by presnejšie vymedzil práve súčinnosť a právomoci jednotlivých ozbrojených aj civilných súčastí bezpečnostného systému SR pri podobných situáciách. Predbežný úvodný návrh sa už začal rozpracovávať. Podobne je to aj s vysielaním štátnych zamestnancov do oblastí ozbrojených konfliktov. Aj oni v najnebezpečnejších častiach sveta potrebujú svoje záruky zo strany vysielajúceho štátu. Podobne ako tieto oblasti či krajiny potrebujú inžinierov, legistov, právnikov, zdravotníkov či ekonómov. Veľa krajín má uvedenú oblasť vysielania štátnych zamestnancov už takpovediac ošetrovanú. Pred novým parlamentom bude teda stáť aj táto výzva.

Kapitán Jaroslav Kostrej v reportáži čísla (s. 12 a 13) z provinčného rekonštrukčného tímu z operácie ISAF v Afganistane hovorí o stále potrebnej humanitárnej pomoci v krajine, o väčších nebezpečenstvách, ako aj smrti svojich spolubojovníkov. Na fotografiách je vidieť aj jeho sebaodvážny chlapčenský úsmev. No záťaž, ktorú na neho kladie jeho služba, sa dá vyčítať z kapitánových slov. Dodám, že na slovenských vojakoch je o. i. obdivuhodná jedna vec. Nemyslím tým napríklad fakt, že dokázali zabojovať aj v časoch, kedy mali oproti svojim zahraničným kolegom oveľa jednoduchšiu a za krokom doby zostávajúci výstroj a výzbroj. Nemyslím ani na to, keď si porovnávali slúžne s kolegami z bohatších krajín. Ustáli aj to. Skôr však myslím na kritické momenty, kedy by sa aj dalo očakávať, že niektorí sa zlomia, zabalia to a požiadajú o repatriáciu. Pri opakovaných útokoch na základne, pri smrti svojich spolubojovníkov a kamarátov. Doteraz sa však vždy vedeli vzájomne podporiť a ustať aj tieto najťažšie chvíle. Je to o srdci, o súdržnosti, o kamaráctve, o vóli, o statočnosti, o výbere aj o príprave. V týchto týždňoch, keď sa dá postupne očakávať, že naši borci budú pôsobiť v operácii ISAF v ešte väčšej miere aj mimo medzinárodných vojenských základní, je príprava na nasadenie o to dôležitejšia. Aj o nej hovorí v našom rozhovore veliteľ Síl výcviku a podpory Ozbrojených síl SR generálmajor Miroslav Kováč (s. 10 a 11).

Pekné kamaráctva a pekné leto.

Z obsahu

Záchranári z Prešova str. 6 - 8

Príprava profesionála

str. 10 - 11

Vojaci pri povodniach str. 33

str. 4-5 Krátko z rezortu
str. 6-8 Záchrana prichádza z Prešova
str. 9 Otázky pre náčelníka GŠ OS SR
str. 10-11 Príprava vojenského profesionála
str. 12-13 Na pomoc prichádzajú tri detičky
str. 14-15 Letecký sviatok v Piešťanoch

str. 16 Medzi vojakmi v Afganistane
str. 17 TECHNIKA – krátko
str. 18-21 Pancir - S1
str. 22-23 Výstava Kadex 2010
str. 24-25 Poster Iveco LMV 4x4
str. 26 Vrtuľník MI-2
str. 27 Vojenské osobnosti Major in memoriam Michal MINKA

str. 28-29 Z výstavy IDEB 2010
str. 30-31 Slovenské IVECO LMV
str. 32 Krátko z techniky
str. 33 Plač a zúfalstvo ale aj odhodlanie
str. 34 Poddôstojnícka akadémia po novom
str. 35 Zodpovednosť a priority
str. 36-37 Krátko z rezortu

str. 38-39 Lisabonská zmluva
str. 40-41 Pútnici v uniformách
str. 42-43 Svetový vojenský šport
str. 44-46 servis • tipy • rady
str. 47 Inteligentné granátomety XM25

Mesačník Ministerstva obrany SR
Založený v Clevelande (USA) 1914
Obnovený v Bratislave v roku 1993
Ročník XVIII. č. 6/2010
Redakčná uzávierka 16. júna 2010
Do výroby zadané 22. júna 2010

Vydavateľ:
Ministerstvo obrany SR
Kommunikčný odbor

Šéfredaktor:
Mgr. Pavol VITKO
tel.: 0960 313 072, 0903 820 847
e-mail: pavol.vitko@mod.gov.sk

Redaktor:
Mgr. Michaela FARKASOVÁ
tel.: 0960 312 806, 0903 820 195
e-mail: michaela.farkasova@mod.gov.sk
Jozef ŽIAK, plukovník v zálohe
tel.: 0960 338 352, 0903 820 194
e-mail: jozef.ziak@mil.sk

Vedúci vydania a jazyková úprava:
Ing. Eleonóra BUJÁČKOVÁ
tel.: 0960 313 054
e-mail: eleonora.bujackova@mod.gov.sk

Fotograf:
Peter DOVINA
tel.: 0903 820 698

Tajomníčka redakcie:
Milena SLEZÁKOVÁ
tel.: 0960 312 984, fax: 0960 312 520
e-mail: milena.slezakova@mod.gov.sk

Grafická úprava:
kapitán Ing. Otar Hrabák
Ivana MIŠKOLCIČOVÁ
Lydia SEVČIKOVÁ
5. kartoreprodukčná základňa Nemšová

Adresa redakcie:
Mesačník OBRANA
Kommunikčný odbor MO SR
Kutuzova 8

832 47 Bratislava
e-mail: obrana@mod.gov.sk
www.mosr.sk/obrana

Rozširuje:
Podacie stanice MO SR

Tlač:
5. kartoreprodukčná základňa Nemšová
Na titulnej strane:
Príslušníci Prešovského vrtuľníkového krídla pri zásahu
foto Peter DOVINA

Nevyžadovaný obrazový materiál
a rukopisy nevraciamy.
© Ministerstvo obrany SR
EC 41208, ISSN 1336-1910

Sniper workshop

/ plk. gšt. Svetozár BOHUŠ

/ foto Peter TISCHLER

V dňoch 17. až 21. mája sa v priestoroch Ústavu špeciálneho zdravotníctva a výcviku MO SR Lešť (ÚŠZV) uskutočnil Workshop ostreľovačov, príslušníkov špeciálnych síl NATO. Zúčastnilo sa na ňom 28 ostreľovačov z deviatich členských krajín Aliancie, vrátane Slovenska. Po teoretickej časti, počas ktorej vystúpili zástupcovia jednotlivých zúčastnených krajín a diskusie, pokračovalo zamestnanie praktickou časťou. Tá pozostávala zo streleckých úloh v priestoroch výcvikových zariadení ÚŠZV. Účastníci mali možnosť riešiť strelecké úlohy, pri ktorých bol terčový manéver umiestnený v jednotlivých bytoch s balistickou ochranou v zariadení Jakub High Rise Building. Išlo o kombináciu statických a pohyblivých terčov. Strelba bola vedená z rôznych palebných pozícií, napríklad strieň, alebo bytov s rôznymi vzdialenosťami. V ďalšej časti pokračovalo zamestnanie strelbou v otvorenom priestore. Strelci a ich pozorovatelia "Spottri" museli cieľe najprv vyhľadať, určiť správne prvky na strelbu a v čo najkratšom čase eliminovať zistené cieľe. Workshop bol zorganizovaný pod hlavičkou ÚŠZV MO SR Lešť v spolupráci s 5. pšú Žilina.

Certifikačné cvičenie

/ text a foto mjr. Marek BANAS

V predvečer jarného rokovania najvyšších predstaviteľov logistiky členských krajín Severoatlantickej aliancie v Bruseli podpísali 23. marca predstavitelia participujúcich krajín Memorandum o porozumení medzi Bulharskom, Kanadou, Chorvátskom, Maďarskom, Litvou a Slovenskom k vytvoreniu MovCon MILU (Movement Control Multinational Integrated Logistic Unit) – mnohonárodnej integrovanej logistickej jednotky na riadenie presunov a prepravy. Za Slovenskú republiku memorandum podpísal zástupca náčelníka štábu pre podporu operácií GŠ OS SR plk. gšt. Ing. Stanislav Štulrajter. Od 19. do 30. apríla sa na území Belgicka (Peutie), Holandska (Vlissingen) a Nemecka (Emden a Hannover) uskutočnilo rozhodujúce medzinárodné certifikačné cvičenie k zladeniu jednotky MovCon MILU s názvom „MILU MUSTER“. Jednotka plnila praktické úlohy v oblasti koordinácie a riadenia presunov a prepravy na letisku, v námornom prístave, na železničnej stanici a po ceste. Po úspešnej certifikácii jednotka MovCon MILU deklarovala plnú operačnú pripravenosť (FOC). Jej hlavnou úlohou bude koordinácia presunov a prepravy v rámci akejkoľvek operácie NATO.

Opravári v zostave NSE

kpt. Maroš HURTA, foto čatár Jozef LAUČÍK

Na prelome apríla a mája uskutočnila 1. opravárenská rota martinského opravárenského práporu sústredený výcvik v posádkovom cvičisku (PC) Sučany a VVP Lešť. Výcvik jednotky bol zameraný na zvládnutie stanovených spôsobilostí a na prípravu na národnú certifikáciu komisiou CREVAL v mesiaci október 2010 v zostave NSE. Cvičenie preverilo plánovací a rozhodovací proces veliteľa rot, činnosť pri presune rot do priestoru sústredenia, prípravu pred prekonaním kontaminovaného priestoru, jeho prechod a čiastočnú dekontamináciu. Podľa veliteľa opravárenskej rot kapitána Jozefa Krívu, sa na výcviku okrem hlavných síl zaradených do NSE zúčastňovali aj predurčené zálohy. Výcvik bol zameraný na taktickú prípravu, konvojovú taktiku, ženijnú prípravu, RCHBO, topografickú, odbornú a streleckú prípravu, ale aj fyzickú a psychickú odolnosť. „V rámci OTC rot boli reálne preverené jej spôsobilosti. Napriek nepriaznivému počasiu príslušníci rot všetky úlohy splnili. Chcel by som sa za to poďakovať profesionálnym vojakom i záložníkom,“ spokojne hovorí veliteľ rot. „Aj napriek tomu, že jednotka nedisponuje práve najmodernejšou technikou, 1. opravárenská rota je vycvičená a pripravená na vykonanie národnej certifikácie v zostave NSE 11. mechanizovanej prápornej skupiny v októbri tohto roku,“ zdôraznil podplukovník Ľubomír Matta.

Nácvik rádiového spojenia

/ text a foto kpt. Jaroslav LACKO, rtn. Jozef JAKUŠ

Na základe organizačného nariadenia náčelníka Generálneho štábu OS SR sa v máji uskutočnil druhý nácvik KV rádiového spojenia medzi AČR a OS SR. Za českú stranu sa na nácviku zúčastnili príslušníci 101. spojovacieho práporu z Lipníka nad Bečvou, slovenskú stranu opäť úspešne reprezentovali príslušníci spojovacieho družstva veliteľskej čaty RPV Trenčianskeho práporu podpory pozemných síl OS SR rtn. Jozef Jakuš, rtn. Tomáš Minarik, čat. Matúš Bartko a slob. Alexander Pankuch. Vedenie rádiovkej prevádzky bolo v anglickom jazyku podľa zásad stanovených v publikácii ACP – 125(F). Slovenská strana nácvik vykonala v priestoroch VÚ 9994 Nemšová prostredníctvom rádiovkej stanice RF 5000TM-125EC, simplex J3E (USB). Príslušníci Veliteľskej čaty rot podpory velenia splnili svoje úlohy na veľmi dobrej úrovni, pričom tento nácvik v plnej miere preveril ich odborné a jazykové schopnosti. Poďakovanie patrí aj veliteľovi VÚ 9994 Nemšová za ústretoivosť pri poskytovaní priestorov na výcvik spojovacích odborností RPV prp PS OS SR.

Všestranní ženisti

kpt. Milan VANGA, foto archív MO SR

Vďaka slovenským ženistom môžu americké jednotky v Kandaháre využívať na spoločenské a oddychové aktivity novú priestranú terasu. V rámci výbornej spolupráce slovenského kontingentu operácie ISAF s americkými jednotkami na leteckej základni v afganskom Kandaháre vybudovala slovenská multifunkčná ženijná rota pod vedením veliteľa družstva "boženkárov" rotného Viktora Čerňanského novú terasu pre amerických spojárov. „Odminovací komplet BOŽENA“ vymenili za ručné pracovné nástroje a stavbou terasy pre americké spojovacie jednotky opäť preukázali svoju všestrannosť. Veliteľ 57. expedičného spojovacieho práporu Armády Spojených štátov amerických podplukovník James D. Denardo osobne poďakoval veliteľovi slovenskej multifunkčnej ženijnej rot majorovi Daliborovi Jelínkovi. Ako prejav vďaky odovzdal všetkým príslušníkom ženijnej jednotky ďakovné listy a vecné dary. Slovenskí ženisti majú v Afganistane veľmi dobré meno a svoju všestrannosť dokazujú každodennou prácou nielen v minovom poli, ale aj mimo neho. Od začiatku pôsobenia Ozbrojených síl SR v operácii ISAF naši ženisti odminovali 701 820 m² za pomoci mechanizmov, 548 115 m² ručne a vyhľadali 2038 kusov munície.

Letisko so štandardmi NATO

/ re

/ foto Peter DOVINA

Výše 61 mil. eur stála rekonštrukcia letovej a prístavacej dráhy Letiska Sliač, ktorú 25. mája za prítomnosti prezidenta Ivana Gašparoviča slávnostne odovzdali do užívania Ozbrojené sily SR. Z toho výše 34 mil. hradilo Ministerstvo obrany SR a výše 27 mil. eur zaplatila Severoatlantická aliancia zo svojho programu bezpečnostných investícií. Ako uviedol minister obrany Juraj Baška, Letisko Sliač po rekonštrukcii spĺňa štandardy NATO a okrem vzdušných síl sa bude tak ako v minulosti využívať aj na civilnú letovú prevádzku, ktorú však budú riadiť vojenský letovodi. Rekonštrukcia trvala 362 dní a okrem 2 400 metrov dlhej letovej a prístavacej dráhy, ktorá tvorila jej hlavnú časť, sa týkala aj riadiacej veže a ďalších zariadení. Letka stíhačiek MIG-29, ktoré sú v súčasnosti na základni v Kuchyni, by sa na Sliač podľa ministra mohla vrátiť na jeseň tohto roka, dokiaľ sa majú na sliačskom letisku nastaviť a certifikovať navigačné systémy. Civilná letová prevádzka sa bude môcť rozbehnúť začiatkom budúceho roka. Súčasťou ceremónie bola aj výmena na poste veliteľa Vzdušných síl OS SR. Generálmajor Juraj Baránek, ktorý im velil od roku 2005, odovzdal velenie generálmajorovi Martinovi Babiakovi.

V uplynulom období poskytovali pomoc posádkam lietadiel, ale napríklad aj amatérskym paraglajdistom, ktorí sa ocitli v núdzi, zasahovali pri mnohých živelných pohromách. Či už to boli ničivé povodne alebo rozsiahle lesné požiare v neprístupnom horskom teréne. Príslušníci letky leteckej pátracej a záchrannej služby (LPZS) prešovského vrtuľníkového krídla sú v prípade potreby zásahu kdekoľvek na území Slovenska k dispozícii 24 hodín denne. Po nedávnej reorganizácii sa na prešovskom letisku sústredili všetky stroje LPZS vojenského letectva.

/ Jozef ŽIAK

/ foto Peter DOVINA

Záchrana prichádza z Prešova

Pod palcom ich má zástupca veliteľa vrtuľníkového krídla podplukovník Július Posluch. Okrem iného zodpovedá za vycvičenosť a pohotovosť posádok a špecialistov zmien leteckej pátracej a záchrannej služby. „Spomínané riešenie nám síce prinieslo zvýšené nároky na riadiacu a plánovaciu činnosť, bolo potrebné začleniť do organizmu nášho krídla posádky zo Sliacha, ale na druhej strane sa sústredením všetkých síl a prostriedkov LPZS do jednej letky podarilo zefektívniť ich činnosť. Týka sa to nielen vrtuľníkov, ale aj ich technického a logistického zabezpečenia. Určitý problém spôsobuje len dochádzanie časti posádok vrtuľníkov zo Sliacha do Prešova,“ poznamenáva zástupca veliteľa krídla.

Modernizované vrtuľníky z Trenčína

Veliteľ letky LPZS podplukovník Róbert Kleštinec poznamenáva, že súčasný nálet jednotlivých posádok vrtuľníkov je asi 80 hodín ročne (kapitán vrtuľníka zhruba 60 hodín a druhý pilot do 20 hodín). Samozrejme, by sme boli radi, keby sa nám v dohľadnej budúcnosti podarilo tento nálet zvýšiť. Aby mohli naši piloti spoločne so svojimi osádkami plniť úlohy za každých podmienok vo dne a v noci, potrebovali by sme ročný nálet asi na hranici 140 hodín. Verím, že sa k tejto hranici postupne priblížime,“ hovorí veliteľ letky. Zmena leteckej pátracej a záchrannej služby podľa neho pozostáva z posádky vrtuľníka, ktorú tvorí veliteľ posádky (zároveň je aj veliteľom zmeny leteckej pátracej a záchrannej služby), druhý pilot a palubný technik a zo špecialistov. Podľa potreby je to jeden alebo dvaja záchranári (príslušníci padákov, výsadkovej a záchrannej služby) a zdravotník záchranár. Veliteľ letky sa pri zabezpečovaní úloh leteckej pátracej a záchrannej služby môže vždy spoľahnúť na skúsených pilotov – na svojho zástupcu majora Tibora Tótha či majora Juraja Maršala. Ale aj na nadporučíka Martina Hudáka, ktorý sa v trenčianskych leteckých opravovniach zúčastňoval na zalietaní modernizovaného prototypu vrtuľníka Mi-17 SAR.

Letka má dnes k dispozícii aj tieto zmodernizované vrtuľníky LPZS. Podľa veliteľa letky i ďalších pilotov stroje modernizované v uplynulom období v Trenčíne im svojím vybavením umožňujú efektívnejšie a plnohodnotnejšie zasahovať v prípade potreby. Kapitán vrtuľníka kapitán Imrich Csizmadia pripomína, že modernizovaný stroj výrazným spôsobom zlepšil podmienky pre prácu pilotov. Pochvaľuje si najmä nový GPS spriahnutý s mapovým displejom, uľahčujúci a zrýchľujúci orientáciu v teréne. Meteordar zasa pomáha zisťovať prípadné búrkové oblaky a operatívne tak prispôbovať trasu letu. Už vyše dvoch mesiacov využívajú piloti aj nové kevlarové prilby. Okrem ochrany hlavy pred prípadným nárazom a hlukom majú slúchadlá a mikrofón umožňujúce komunikáciu nielen medzi jednotlivými členmi posádky, ale aj so stanovišťom riadenia leteckej prevádzky. Piloti majú na prilbe k dispozícii aj priehľadný a tmavý ochranný štít, ale najmä denný HUD displej a okuliare na nočné videnie.

„Práve spomínaný denný HUD displej, ktorý zobrazuje letové informácie z jednotlivých prístrojov, nám umožňuje, aby sme sa viac venovali pilotážii a nemuseli neustále sledovať prístroje v kabíne. Je to výhodné najmä pri letoch v nižších výškach, keď sa môžeme plne sústrediť na sledovanie situácie. Ako na všetko nové, sme si na to museli spočiatku zvyknúť, ale dnes si už displej neviem vynachváliť,“ priznáva kapitán Csizmadia, ktorý má na svojom konte zatiaľ nalietaných vyše 2 200 hodín na vrtuľníkoch Mi-2, Mi-8 a Mi-17. Pred pár rokmi plnil spoločne s holandskými kolegami úlohy v misii SFOR v Bosne a Hercegovine. Aby mohli plnohodnotne využiť aj okuliare na nočné videnie, a tým rozšírili možnosti zásahu pri záchrane životov i majetku občanov, potrebovali by podľa kapitána Csizmadiu ďalšie letové hodiny.

Ďalšie oči pilotov

Druhý pilot, 32-ročný rodák z Hniezdneho v okrese Stará Ľubovňa nadporučík Marián Krompaščík má zatiaľ takmer desaťnásobne menší nálet. Do Prešova dochádza zo Sliacha a v letke LPZS pôsobí štyri roky. Počas letu má na starosti predovšetkým korešpondenciu a navigáciu. Pri zásahu okrem iného obsluhuje termovíznu kameru, ktorá patrí do výbavy vrtuľníka. Po výbuchu v nováckom opravárenskom závode práve so spomínanou kamerou dopátral celý priestor.

Palubný technik podpráporčík Miroslav Šrenkel má s modernizovaným vrtuľníkom bohaté skúsenosti. Veď sa v Trenčíne podieľal na zalietaní prototypu pri vojskových skúškach. Oceňuje jeho zlepšenú výbavu oproti predchádzajúcim verziám. Počas letu do priestoru, k zásahu je jeho miesto v strede, za pilotmi. Sleduje prístroje a pri lete v nízkych výškach prípadné prekážky v podobe drôtov vysokého napätia, stĺpov, komínov či osamelých stromov.

„Obaja piloti majú práve vtedy plné ruky práce s riadením stroja, a tak vlastne predstavujem pre nich akési náhradné oči. Až pri konkrétnom zásahu si človek uvedomí, ako je naša krajina husto popretkávaná vedeniami vysokého napätia a mnohými ďalšími prekážkami. Pri zásahu obsluhujem žeriav. V modernizovanom stroji je jeho nová, lepšia a výkonnejšia verzia.

Spolupráca pilotov pri zásahu

Vnútročné vybavenie záchrannárskeho stroja

Oproti staršiemu nám výrazne urýchľuje a zefektívňuje našu činnosť. Oproti minulosti môžem na ňom spúšťať až dve osoby. Má väčšiu nosnosť (môže zdvíhať a spúšťať ľudí a náklad až do hmotnosti 272 kilogramov), rýchlosť (až 1,8 metra za sekundu), lano je dlhšie (vyše 90 metrov), a tak môžeme zasahovať aj v hlbších roklinách a ďalších priestoroch, kde to doposiaľ nebolo možné. Koordinujem zlanenie záchranára a zdravotníka, ako aj ich vyzdvihnutie. V prípade potreby aj nájdenej osoby, priviazanej o lano či na nosidlách," vymenúva podpráporčík Šrenkel, ktorý pôsobí vo vojenskom letectve už od roku 1992, hlavné prednosti nového vybavenia.

Zohratá dvojica

Posledných sedem rokov pôsobí v LPZS záchranár čatár Peter Filkor. Má na svojom konte aj 604 zoskokov. Vo vrtuľníku si pochvaľuje aj výkonnejšie zariadenia, ktoré mu umožňujú v prípade potreby účinnejšie a rýchlejšie zasiahnuť. A pri takýchto zásahoch práve ich rýchlosť veľa krát rozhoduje o záchrane ľudského života. Preto je rád, že má k dispozícii účinné pneumatiké nožnice, motorovú pílu, ale aj moderné nosidlá. Do priestoru sa zlaňuje spoločne so zdravotníkom. S čatárom Štefanom Revákom tvoria zohratú dvojicu. Aj keď ten na začiatku svojej vojenskej kariéry veľa spoločne so zdravotníctvom nemal. Veď rodák z Bidoviec neďaleko Košíc začínal v bývalých leteckých základniach na Sliachi a v Prešove ako technik pre leteckú výzbroj na lietadlách L-39, MiG-21 a vrtuľníkoch Mi-24 a Mi-17. Na strednej zdravotnej škole v Banskej Bystrici si urobil zdravotnícku nadstavbu a neskôr na Slovenskej zdravotníckej univerzite v rovnakom meste ukončil aj bakalárske štúdium v odbore urgentnej zdravotnej starostlivosti.

„Pred prvým zlanením do terénu som mal trochu obavy, ale dnes je to už v pohode. Po zlanení do určenej oblasti si vysielacťou od technika necháme spustiť potrebný výstroj a náradie. Sme dobrá partia, čo je pri našej práci základom úspešného pôsobenia. Vo svojej terajšej práci som našiel naplnenie svojich predstáv. Chytilo ma to vlastne ešte ako zbrojára, keď som pri výjazdoch zaisťoval pyropatróny na sedač-

kách a niektoré ďalšie zbraňové systémy," hovorí čatár Revák. Spoločne s kolegom spomínajú na posledný zásah, keď koncom apríla hľadali neďaleko Ražnian a Svinianskych Jakubovian v neprístupnom teréne spadnutého paraglajdistu. Počas ničivých májových povodní na východe republiky monitorovali situáciu v zaplavených oblastiach.

Ich vrtuľník, s ktorým ráno o ôsmej prevzali 24-hodinovú službu LPZS od kolegov, stojí pripravený na špeciálnom stojisku. Je po predletovej príprave a kontrolnej motorovej skúške pripravený na zásah. Zatiaľ, keďže je momentálne pohotovosť číslo 2, všetci sedia vo vyčlenených miestnostiach. Do dvadsiatich minút sú však pripravení vzlietnuť. V prípade pohotovosti prvého stupňa čakajú priamo na palube vrtuľníka. ,

Najdôležitejšia úloha

Poskytovanie pátracej a záchrannej služby je spolu s pohotovostným systémom najdôležitejšou úlohou, ktorú plnia vzdušné sily v čase mieru na území Slovenskej republiky. Pátracia a záchranná služba sa poskytuje nepretržite posádke a cestujúcim lietadla bez ohľadu na jeho štátnu alebo rezortnú príslušnosť, pokiaľ sa nachádza vo vzdušnom priestore nášho štátu a ocitlo sa v stave núdze.

Pátracia a záchranná služba pozostáva z troch zložiek: leteckej pátracej a záchrannej služby (LPZS), pozemnej pátracej a záchrannej služby (PPZS) a riadenia a koordinácie pátracej a záchrannej služby.

LPZS predstavuje sily a prostriedky vzdušných síl v stájej 24 – hodinovej pohotovosti, určené na vzdušné pátranie a záchranu posádky a cestujúcich lietadla, ktoré sa ocitlo v stave núdze, ale aj na uskutočňovanie zásahu pri mimoriadnych udalostiach, ako sú napríklad živelné pohromy, priemyselné, alebo ekologické havárie.

Vážený pán generál,

od 1. apríla 2010 nadobudli účinnosť aktualizované štandardné operačné postupy 1.0-1, ktoré sa týkajú vysielania vojakov do zahraničia. Čo bolo dôvodom ich aktualizácie? Aký účinok majú nové SOP za šesť týždňov, čo sú v platnosti?

Ozbrojené sily Slovenskej republiky sú živým organizmom, ktorý sa vyvíja a musí reflektovať zmeny štruktúr a legislatívy. Tieto zmeny sa premietajú do procesov a postupov, ktoré sú zakotvené v našich interných normatívnych aktoch, a preto je nutná ich aktualizácia. Aktualizácia štandardných operačných postupov - SOP 1.0-1 vyplynula z potreby zjednotiť postupy a procesy pri vysielaní profesionálnych vojakov na plnenie úloh mimo územia Slovenskej republiky. Tento štandard sa týka vysielania príslušníkov OS SR do vojenských operácií, pozorovateľských misií a do štruktúr Európskej únie a NATO.

Dôvodom na zmenu SOP bolo niekoľko. Medzi najdôležitejšie patrí zmena a vývoj zákona č. 346/2005 Z. z. o štátnej službe profesionálnych vojakov Ozbrojených síl SR a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorý bol od roku 2007 až do súčasnosti novelizovaný siedmimi zákonmi. Svoju úlohu zohralo aj vydanie služobného predpisu č. 17/2008, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o uplatňovaní dôvodov na skončenie vyslania profesionálneho vojaka na plnenie úloh mimo územia Slovenskej republiky.

Naši príslušníci však okrem vojenských operácií a pozorovateľských misií pôsobia aj v zahraničných štruktúrach Európskej únie a Severoatlantickej aliancie a sú do týchto štruktúr vysielaní tiež na základe štandardných operačných postupov. V tejto súvislosti treba spomenúť aj doteraz platné SOP1.0-2, ktoré pojednávajú o vysielaní profesionálnych vojakov do štruktúr EÚ a NATO. Z dôvodu zjednodušovania procedúr je teda výhodnejšie, aby o jednej oblasti nepojednávali dva štandardy.

V roku 2009 tiež došlo k organizačným zmenám na Generálnom štábe Ozbrojených síl Slovenskej republiky. Z týchto zmien vyplynuli zmeny nielen v štruktúre Generálneho štábu OS SR, ale aj v pôsobnosti jeho jednotlivých zložiek, čo bolo z kompetenčných dôvodov dôležité zapracovať do SOP.

Vzhľadom na krátke obdobie účinnosti SOP je ešte predčasné hodnotiť účinok tejto aktualizácie. Sme však presvedčení, že sprehľadní zásady a procedúry jednotlivých pro-

cesov pri vysielaní a zabezpečení našich vojakov v zahraničí. Ide o živý dokument, ktorý musí reflektovať určitý rozsah zmien vzhľadom na vývoj v danom prostredí tak, aby naše štandardy reflektovali aktuálne štruktúry a platnú legislatívu týkajúcu sa vysielania našich príslušníkov na plnenie úloh mimo územia Slovenskej republiky.

generál Eubomír Bulík
náčelník Generálneho štábu OS SR

Otázky pre náčelníka GŠ OS SR @

Vážení profesionálni vojaci a zamestnanci rezortu obrany, využite možnosť položiť otázku priamo náčelníkovi Generálneho štábu OS SR.

Svoje otázky posielajte na e-mailovú adresu

hovorca.ossr@mil.sk

**Na najpálčivejšie otázky odpovie
náčelník Generálneho štábu OSSR gen. Eubomír Bulík
v časopise OBRANA.**

Návšteva v Kosove

/ text a foto kpt. Marek IGNACIK

V máji navštívil generálmajor Ján Salaganič, náčelník Štábu operácií GŠ OS SR, 16. slovenský kontingent KFOR v Kosove. S náčelníkom Stáneho operačného centra AČR brigádnym generálom Alešom Opatom diskutovali o úlohách, ktoré súvisia s ukončením operačnej úlohy Slovenského kontingentu. V rámci brífingu veliteľa 16. Slovon-u generálmajora Salaganiča oboznámili s doterajším priebehom plnenia operačnej úlohy a zároveň mu predstavili zámer sfahovania personálu a materiálu po skončení plnenia operačnej úlohy. Delegáciám oboch krajín príslušníci rôt Slovenského a Českého kontingentu predviedli ukážku výcviku CRC.

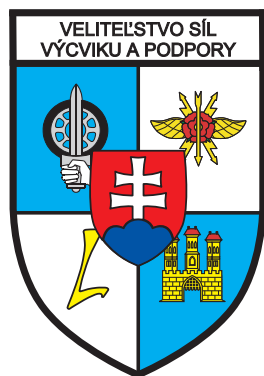

Príprava do ISAF

/ text a foto npor. Rastislav KENTOŠ

V učebných a výcvikových priestoroch 21. zmiešaného mechanizovaného práporu v Trebišove sa 15. júna začala odborná príprava príslušníkov OS SR predurčených do operácie ISAF v Afganistane. Zamestnanie otvoril CPT. Brandon Bond. Výcvik absolvujú aj šiesti príslušníci armády USA. Jednou z úloh prevažne teoretickej prípravy je sprostredkovať základné informácie o krajine pôsobenia, o kultúre a etnických zvykoch miestneho obyvateľstva. Hlavným cieľom odbornej prípravy je plánovanie a vykonávanie operácií so zameraním na konvoje v prostredí CIED a COIN. Tento zámer korešponduje aj so schváleným harmonogramom prípravy.

/ **generálmajor Miroslav KOVÁČ**
veliteľ Síl výcviku a podpory OS SR

Pripraviť vojenského profesionála nie je jednoduché

/ Jozef ŽIAK

/ foto npor. Richard HLAVŇA

Pán generál, filozofiou vzniku Síl výcviku a podpory bolo sústrediť pod jedno veliteľstvo výkon všeobecných činností v prospech pozemných a vzdušných síl a ďalších zložiek OS SR, odčleniť tak základný a odborný výcvik od bojových jednotiek a zároveň sústrediť riadenie logistiky do jedného centra. Ako sa darí naplňovať spomínané funkcie?

Z môjho pohľadu sa to darí na 100 percent. V súčasnosti sa pozemné sily, vzdušné sily a ostatné útvary podriadené GŠ OS SR starajú výlučne o výcvik svojich jednotiek a ich taktikú – vlastnú logistiku s úlohou byť pripravený na nasadenie. Sily výcviku a podpory zabezpečujú operačnú logistiku tak na teritóriu logistickými základňami, ako aj počas nasadenia jednotiek vytváraním národného podporného prvku (NSE) spoločnej logistickej podpornej skupiny. Na získavanie operačnej pripravenosti a dosiahnu-

Skúsený vojenský profesionál generálmajor Miroslav Kováč je od 1. júla 2007 veliteľom trenčianskeho veliteľstva Síl výcviku a podpory OS SR. Dovtedy martinský rodák prešiel po absolvovaní vysokej vojenskej školy pozemného vojska vo Vyškove na Morave celým spektrom veliteľsko-štábných funkcií v útvaroch pozemných síl. Pôsobil vo veliteľských štruktúrach mechanizovanej divízie, armádneho zboru, veliteľstva pozemných síl, ale aj generálneho štábu. Svoje vojenské vzdelanie si doplnil štúdiom vo Vojenskej akadémii v Brne i vo Veliteľskej akadémii Generálneho štábu v nemeckom Hamburgu.

tie požadovaných spôsobilostí vykonávajú sily výcviku a podpory kariérnu a odbornú prípravu mužstva a poddôstojníkov. Rovnako zabezpečujeme komplexné spojenie v rezorte obrany dvoma základňami a veliteľstvom posádky všetky protokolárne akcie MiO a NGŠ. Tak ako som na začiatku povedal, zásluhou všetkých príslušníkov SVaP, od prvého vojaka až po mňa, sa nám darí plniť úlohy na vysokej úrovni a s vysokým nasadením. To bolo vidieť vo všetkých spomínaných oblastiach v predchádzajúcom období.

Pred časom došlo k reorganizácii prípravy vojenských profesionálov z niekoľkých výcvikových zariadení do jedného. V Martine vznikol prápor výcviku. Čo ste si od spomínaného kroku sľubovali?

K uvedenej reorganizácii výcvikových zariadení zabezpečujúcich prípravu profesionálnych vojakov v hodnostnom zbore mužstva a poddôstojníkov došlo 1. júla 2009,

keď sa Veliteľstvo výcviku v Martine a jeho podriadené útvary (výcvikové školy) reorganizovalo na Prápor výcviku. Zámerom reorganizácie bolo znížiť stupne velenia, a tým zefektívniť využitie finančných zdrojov na zabezpečenie výcviku a vzdelávania mužstva a poddôstojníkov v prospech celých ozbrojených síl. Reorganizáciou sa zoštilhli organizačné štruktúry a znížili počty personálu približne o jednu tretinu. Veliteľstvo výcviku, ktoré bolo veliteľstvom brigádneho typu, prešlo na práporný model. Relatívne samostatné odborné výcvikové školy (OVŠ PV v Martine, OVŠ PVO, EPs a KIS na Mokradi, Základná výcviková škola v Martine) boli zrušené a ich jadrá vytvorili päť výcvikových rôt Práporu výcviku (rotu základného vojenského výcviku, bojového výcviku, výcviku bojovej podpory a bojového zabezpečenia, odborného výcviku PVO, KIS a EPs a výcviková rota letectva). Všetky okrem poslednej sú dislokované v posádke Martin, Výcviková rota letectva v štruktúre Strediska výcviku leteckých odborností je dislokovaná v priestore prešovského vrtníkového krídla. Tým sa aj vytvorili podmienky na hlbšie previazanie vzdelávania, výcviku a praxe pri príprave leteckých odborností. Ušetrené finančné prostriedky sú využívané na zabezpečenie vysokej úrovne prípravy vojenských profesionálov aj za súčasných rozpočtových obmedzení. Významné zmeny sa udiali aj v Poddôstojníckej akadémii, ktorej riadenie prešlo po reorganizačných zmenách plne do rúk poddôstojníckeho zboru. Očakávaným efektom tohto opatrenia je umožnenie väčšieho vplyvu poddôstojníkov na kariérnu prípravu a vzdelávanie svojich kolegov poddôstojníkov. Organizačná štruktúra Veliteľstva výcviku bola projektovaná s ohľadom na predpokladanú mieru regrutácie na úrovni 2 400 ročne. Pri súčasnem predpoklade regrutácie na úrovni 1 000 – 1 200 ročne a pri rozpočtových obmedzeniach neboli pôvodné kapacity dlhodobo udržateľné, naopak, ich udržiavanie by postupne začalo negatívne ovplyvňovať plnenie základných výcvikových úloh. Celkový prínos usku- točnených zmien je momentálne predčasné hodnotiť, ich vplyv bude pravdepodobne citeľný len zo strednodobého a dlhodobého hľadiska.

Ste spokojný s učebno-výcvikovou základňou, ktorú má prápor k dispozícii, zodpovedá súčasným potrebám pre výcvik plnohodnotného vojenského profesionála. Čo predstavuje jej silné a slabé miesta?

Je samozrejmé, že nemôžem vyjadriť svoju plnú spokojnosť s existujúcim stavom. Sily výcviku a podpory sú celkovo pomerne novou súčasťou OS SR, a nie všetko sa nám podarilo doteraz vybudovať do konečnej podoby. Aj vytváranie vhodnej a modernej učebno-výcvikovej základne je dlhodobý proces. Za veľký krok vpred považujem vybudovanie bariérovej strelnice na Posádkovom cvičisku Sučany - Turany, ktorá bola projektovaná predovšetkým pre výcvik jednotlivca z ručných a lafetovaných zbraní. Táto strelnica plne pokrýva všetky požiadavky kladené na zabezpečenie výcviku Práporu výcviku. Máme však aj problémy. Neuspokojivý je stav cvičísk na strelbu z bojových vozidiel. Tu je mojim cieľom dobudovať strelnice na strelbu bojových vozidiel vo VVP Kamenica nad Cirochou a VVP Turecký vrch na potrebnú dĺžku strelby.

V rámci práporu výcviku je v súčasnosti sústredená aj príprava kľúčového personálu vysielaného do operácií NATO a EÚ, mierových a pozorovateľských misií OSN. Ako sa vám darí do tejto prípravy čo najrýchlejšie zapracovať najnovšie poznatky a skúsenosti z týchto operácií a misií?

Príprava kľúčového personálu pre operácie NATO, EÚ, OBSE a OSN sa dnes vykonáva v rámci Výcvikovej jednotky vojenských misií (VJVM), ktorá je súčasťou Práporu výcviku v Martine. Jednotka zároveň uskutočňuje aj výcvik príslušníkov OS SR predurčených na výkon štábných funkcií v rámci štruktúr NATO a zároveň aj poskytuje odbornú a metodickú pomoc jednotkám OS SR pripravujúcim sa na vyslanie do operácií medzinárodného krízového manažmentu. Výcvik kľúčového personálu vo VJVM je rozhodujúcim bodom prípravy jednotlivcov a jednotiek OS SR na plnenie úloh mimo územia SR. Zdôrazňujem, že cieľom výcviku vo VJVM je pripraviť kľúčový personál, ktorý po absolvovaní výcviku spravidla plánuje a riadi prípravu jednotiek pred nasadením. Okamžitý prenos najnovších skúseností a poznatkov z aktuálnych vojenských misií je kľúčovým predpokladom vykonávania efektívneho výcviku. Inštruktori sú pravidelne zaraďovaní do skupín Metodickej pomoci v rámci rotácií v jednotlivých misiách, aby nazbierali čo najviac informácií o živote vojsk, poznatkoch z vedenia operácií, ale predovšetkým o špecifických požiadavkách a povinnostiach, ktoré sú kladené na jednotlivcov a jednotky. Do výcvikového procesu sú včlenené aj prednášky kľúčového personálu po návrate jednotiek zo zahraničných misií. Z hľadiska prenosu skúseností je pre nás momentálne najkritickejšou vojenskou operáciou ISAF v Afganistane, kde pôsobí jeden z inštruktorov VJVM ako príslušník Operačného výcvikového a kontaktného tímu (OMLT) v Tarín Kowte.

Ako ste spokojný s činnosťou logistickej podpory a s jej personálom a materiálnym zabezpečením na plnenie úloh?

Spoločná logistická podporná skupina v súčasnom zložení, to znamená: veliteľstvo SLPS, multifunkčný prápor, dopravný prápor a opravárenský prápor vznikla 1. júla 2009 rozšírením o dopravný prápor. Organizačnou prácou Veliteľstva síl výcviku a podpory OS SR sme vytvorili SLPS so súčasnou naplnenosťou personálom na 90 percent (pričom väčšinu chýbajúceho personálu tvoria poddôstojníci a mužstvo) a s podporou Spoločného centra materiálového manažmentu (SCMM) ako najvyššieho materiálového orgánu ozbrojených síl materiálom a technikou na 82 percent. Uvedená nedoplnenosť technikou a personálom ovplyvňuje plnenie spôsobilosti spoločnej logistickej podpornej skupiny. Napriek tomu je SLPS prvkom, ktorý vytvára národné podporné prvky (NSE) pre bojové skupiny (BG), ciele síl (NRF) a SLPS je pripravená plniť úlohy. Tak v rámci OS SR, kde zabezpečuje najmä prepravné úlohy v rámci reorganizačných zmien, ako aj v rámci už spomínaného vytvárania prvkov podpory pre jednotky nasaditeľné v operáciách mimo územia SR. Napríklad vytváranie NSE pre 11. mprsk (martinskú mechanizovanú prápornú skupinu), ktorej certifikácia prebehne v závere roka 2010 a plnenie reorganizačných zmien, pri ktorých bude SLPS plniť prepravné úlohy v prospech reorganizovaných útvarov. V rámci šetrenia finančných prostriedkov sa budú prepravné úlohy pre zabezpečenie reorganizačných zmien uskutočňovať formou cvičenia. Tak sa vlastne pripravujú aj na certifikačné cvičenie 11. mprsk.

Mohli by ste priblížiť úlohy, ktoré plnia multifunkčné zásobovacie základne?

V podriadenosti VSVaP sú tieto zásobovacie základne: základňa stacionárnych komunikačných a informačných systémov Trenčín, základňa mobilných komunikačných a informačných systémov Ružomberok, zásobovacia základňa ZT – 5 Martin (zbrane a munícia), zásobovacia základňa ZT – 3 Zemianske Kostofany (PHM), multifunkčná zásobovacia základňa Západ Nemšová a multifunkčná zásobovacia základňa Východ Poprad. Prioritou ich činnosti je zabezpečenie zásobovania útvarov a zariadení ozbrojených síl materiálom a technikou. V systéme zabezpečenia plnenia týchto úloh došlo k zmene 1. júla minulého roku, keď bolo zrušené veliteľstvo logistiky v podriadenosti VSVaP a Spoločné centrum materiálového manažmentu (SCMM) bolo prepodriadené GŠ OS SR. Zásobovanie sa skladá z celej škály činností, na ktorých sa naše základne veľkou mierou podieľajú.

Do podriadenosti VSVaP patrí aj Výcvikové, analytické a zásobovacie centrum RCHBO Čereňany. Čo je jeho hlavnou úlohou a poslaním?

Výcvikové analytické a zásobovacie centrum (VAaZC) RCHBO Čereňany má veľmi široký záber v oblasti výskumu, vývoja, výroby, skladovania, zásobovania, opráv a v neposlednom rade ekologickej likvidácie chemického materiálu. Podieľa sa na vývoji, výskume a vojskových skúškach nových druhov materiálu pre ozbrojenú silu. V rámci výrobných činností zabezpečuje výrobu špeciálnych chemikálií na výcvik a výskumné účely. Jeho súčasťou je aj referenčné chemické laboratórium (RCHL), ktoré získalo osvedčenie o akreditácii Stacionárneho identifikačného laboratória Zemianske Kostofany. VAaZC RCHBO sa podieľa na výcviku špecialistov chemických odborností, ktorý sa uskutočňuje vo Výcvikovom a testovacom centre RCHBO (VTC) v Zemianskych Kostofanoch, ktoré patrí medzi najmodernejšie. Uskutočňuje sa tu poľný výcvik OS SR, expertov MV SR, Organizácie pre zákaz chemických zbraní (OPCW) a špecialistov RCHBO zahraničných armád s toxickými chemickými látkami (napr. USA, Francúzsko, Maďarsko, Slovinsko).

Aké najvýznamnejšie medzinárodné aktivity, zamerané predovšetkým na výmenu skúseností v oblasti výcviku vojakov a poddôstojníkov, ako aj výcvik jednotiek vysielaných na plnenie úloh do zahraničia má trenčianske veliteľstvo Síl výcviku a podpory OS SR?

V oblasti výcviku jednotlivca sme v minulom roku zabezpečovali organizáciu jesenného zasadania NATO Training Group pre oblasť vzdelávania a výcviku jednotlivca (NTG WG IT&ED), na ktorom sa 2-krát do roka na expertnej úrovni stretávajú zástupcovia jednotlivých krajín NATO a PFP. V oblasti prípravy personálu pred vyslaním na plnenie úloh v zahraničí sme hlavné úsilie sústredili na prípravu personálu do operácie ISAF, kde naše veliteľstvo naplňa OMLT tímy, na čo využívame možnosť ich prípravy v nemeckom Hohenfelse, kde sa nachádza špecializované výcvikové zariadenie.

/ Jozef ŽIAK

/ foto archív kpt. KOSTREJA

Kapitán Jaroslav Kostrej, ktorý pôsobil v provinčnom rekonštrukčnom tíme Urugzan, pripomína, že hlavnou úlohou tímov je stabilizovať bezpečnostnú situáciu v provincii a podporovať prebiehajúce reformy. Spomínanú úlohu v krátkosti definuje tzv. koncept troch dečiek (v angličtine): Diplomacy (diplomacia), Defence (stabilizácia bezpečnostnej situácie) a Developmend (hospodársky rozvoj).

Na pomoc prichádzajú tri dečka

Slávnostné otvorenie letiskového terminálu v Tarin Kowte

Terminál kapitána Kostreja

Dobrou správou je nedávne otvorenie terminálu (12. marca) na letisku v Tarin Kowte, ktorý bol postavený z holandských financií. Letisko spája trikrát do týždňa provinciu s Kábulom a Kandahárom (inak do provincie vedie len jedna nie veľmi bezpečná a kvalitná cesta). Holanďania dotujú aj cenu leteniek, aby sa k nim dostali aj bežní občania. Kontrolu batožiny a osôb pred letom zabezpečujú slovenskí vojaci zo strážnej jednotky v Campe Holland. Pre zaujímavosť terminál, ako to hlása tabuľa, nesie meno aj slovenského kapitána Kostreja.

Výstavba zavlazovacieho kanálu

Pri prácach na projektoch pomáhali aj řavy

Príslušník michalovského mechanizovaného práporu, ktorý dovtedy pôsobil v mierovej misii OSN UNFICYP na Cypre, nezažil v Afganistane len administratívnu prácu v pohodlí kancelárie Campu Holland v Tarin Kowte.

Ohrozenia členov tímu

Podľa neho sa na práci v teréne zúčastňujú všetci členovia tímu. Sťažuje ju nielen vysoká nadmorská výška, prашné prostredie, ale predovšetkým nástražné výbušné systémy. Ich výbuchy si za posledné mesiace vyžiadali niekoľko desiatok mŕtvych a zranených na strane koalíčných síl, afganských ozbrojených síl, humanitárnych pracovníkov i miestneho obyvateľstva.

Zriedkavé nie sú ani únosy a následná poprava humanitárnych pracovníkov. Napríklad len v meste Deh Rawood za dva mesiace (december minulého roka a január tohto) uskutočnili štyri samovražedné atentáty. Pri poslednom zahynulo 16 osôb a desiatky boli zranených. „Príslušníci tímov čelia taktiež priamej či nepriamej palbe povstalcov pri jednotlivých patrolách,“ približuje svoju prácu v provinčnom rekonštrukčnom tíme kapitán Kostrej.

Práca v teréne znamenala pre neho aj pobyt v základni hlboko vo vnútrozemí provincie. Posádka v týchto patrolovacích základniach je zložená z koalíčných vojakov a príslušníkov afganskej armády. Všetci jej príslušníci sa podieľajú na strážení a obrane.

Nová taktika Talibanu

Z takejto patrolovacej základne vyraďujú podľa kapitána Kostreja približne desaťčlenné skupiny štyri až päťkrát do týždňa na bojové prieskumné hliadky. Niekedy ide o viacdenné patrole, na ktorých sa zúčastňujú aj príslušníci PRT. Ich úlohou je zhodnotiť stav plnenia prebiehajúcich CIMIC projektov a hľadať nové možnosti pre projekty v danej oblasti.

Aby sa zvýšila zainteresovanosť miestnych obyvateľov na projektoch a získali aspoň na určitý čas nejaké zamestnanie, objednávky v druhej väčšine získavajú lokálne firmy. Tie si zabezpečujú vlastnú ochranu počas prác. Z dôvodu nestabilnej situácie v provincii, žiaľ, po ukončení prác časť projektov následne ničia skupiny povstalcov a Taliban. Taktiež nie je zriedkavým javom, keď sa distribuovaná humanitárna pomoc nasledujúci deň predáva na miestom trhovisku.

Kapitán Kostrej i jeho kolegovia z PRT zažili na vlastnej koži v uplynulom období zmenenú taktiku Talibanu. Keďže palebná sila i vycvičenosť jednotiek ISAF je na neporovnateľne vyššej úrovni ako Talibanu, jeho predstavitelia sa len zriedka púšťajú do priameho boja. Ich novú taktiku hádam najlepšie charakterizuje konštatovanie: Bojuj tak, aby si mohol bojovať aj zajtra!

Preto sa zamerali prednostne na ukladanie nástražných výbušných systémov najmä na cestných komunikáciách a v ich blízkosti, pri brodoch cez rieky, na horských prechodoch, mostoch, ale aj v objektoch, ktoré boli postavené v rámci činnosti PRT. V poslednom období sa zamerali aj na nepriamu minometnú strelbu (IDF), ktorej účelom je predovšetkým zastrašiť miestnych obyvateľov a humanitárnych pracovníkov.

Kpt. Kostrej pri odpočinku so svojim afganským kolegom

/ text a foto Jozef ŽIAK

V priestoroch piešťanského letiska sa v dňoch 29. a 30. mája už po štvrtý raz uskutočnil najväčší letecký sviatok na Slovensku 4. národné letecké dni – Dni národnej hrdosti. Podujatie slávnostne otvoril hlavný veliteľ ozbrojených síl, prezident Slovenskej republiky Ivan Gašparovič, v prítomnosti ministra obrany SR Jaroslava Bašku a predsedu trnavského samosprávneho kraja Tibora Mikuša.

Letecký sviatok v Piešťanoch

Prítomný bol aj štátny tajomník MO SR Daniel Duchoň, náčelník Generálneho štábu OS SR generál Ľubomír Bulík, jeho zástupca generálporučík Peter Gajdoš, veliteľ pozemných síl generálmajor Jaroslav Vývlek, veliteľ síl výcviku a podpory generálmajor Miroslav Kováč, veliteľ vzdušných síl generálmajor Martin Babiak a ďalší predstavitelia rezortu i zahraniční hostia. Medzi nimi aj náčelník Generálneho štábu rakúskeho Bundesheeru generál Edmund Entacher a zástupca náčelníka Generálneho štábu Armády Českej republiky generálmajor Čestmír Tesařík.

Pred odchodom do Afganistanu

Súčasnou otváraciou ceremoniou bol aj slávnostný nástup príslušníkov OS SR, ktorí v najbližších dňoch odchádzajú plniť úlohy do operácie ISAF v Afganistane. Novú rotáciu tvorí 137 profesionálnych vojakov pod vedením nového veliteľa kontingentu podplukovníka Mariána Mjartana z trenčianskeho veliteľstva pozemných síl – pozostáva z príslušníkov multifunkčnej ženijnej rot, strážnej jednotky KAF ECP-5, skupiny výcvikového tímu OMLT a veliteľstva ISAF.

Jaroslav Baška vysoko ocenil doterajšiu prácu, ktorú slovenskí vojaci odvádzajú v Afganistane. Vyzdvihol, že šíria dobré meno slovenských ozbrojených síl i celého Slovenska v tomto vzdialenom regióne. Následne veliteľ pozemných síl generálmajor Jaroslav Vývlek odovzdal príslušníkov jednotky ISAF na obdobie ich pôsobenia v Afganistane do podriadenosti náčelníka štábu pre operácie GŠ OS SR generálmajora Jána Salaganiča. S vojakmi odchádzajúcimi plniť úlohy do Afganistanu sa osobne rozlúčil v

sprievode ministra obrany Jaroslava Bašku a náčelníka GŠ OS SR generála Ľubomíra Bulíka aj prezident Ivan Gašparovič a potom ich príbuzní a známi.

V poradí už štvrté dni národnej hrdosti sa uskutočnili v roku, keď si pripomínáme 65. výročie ukončenia druhej svetovej vojny. Medzi hosťami nechýbala ani bratislavská rodáčka, v súčasnosti plukovníčka amerických vzdušných síl a zástupkyňa veliteľa základne na Floride Eva Strelka – Jenkinsová. Najväčší slovenský letecký sviatok prilákal po oboch dňoch na piešťanské letisko desaťtisíce návštevníkov. V tomto roku ich čakal bohatý program, v ktorom sa predstavili zástupcovia dovedna desiatich krajín (Českej republiky, Francúzska, Holandska, Talianska, Maďarska, Nemecka, Rakúska, Slovenska, Ukrajiny a USA).

Špičková technika i chuť vojenského chleba

Slovenské ozbrojené sily sa prezentovali technikou vzdušných a pozemných síl, síl výcviku a podpory. V letových, pozemných dynamických a statických ukážkach sa predstavili napríklad lietadlá MIG-29 (svojou vysokou úrovňou pilotáže zaujal kapitán Marián Bukovský), L-39 (pilot major Roman Poláček), L-410, vrtulníky Mi-17 SAR i Mi-24 (zážitkom bolo vystúpenie veliteľa prešovského vrtulníkového krídla plukovníka Miroslava Korbu).

Praktickými ukážkami svojej činnosti sa prezentovali širokej verejnosti aj príslušníci nitrianskej protiletadlovej brigády, žilinského pluku špeciálneho určenia či vojenskej polície. Už tradične si mnohí návštevníci piešťanského letiska nenechali ujsť príleži-

Holandský F16 pri pristáti

Fenomenálny Maďar Zoltán Veres

Prezidentovo rozlúčenie sa s vojakmi

tosť ochutnať pravý vojenský chlieb, ktorí pre nich v polnej pekárni pripravili príslušníci hlohovského útvaru. V stánku územných vojenských správ získali potrebné údaje o vstupe do profesionálnych ozbrojených síl. Vojenský historický ústav – Vojenské historické múzeum, ktoré má svoju expozíciu práve na piešťanskom letisku, malo po oboch dňoch otvorené výstavné priestory. Návštevníci mohli okrem repliky lietadla generála Štefánika Caproni vidieť aj reštaurovanú expozíciu: Výzbroj čs. armády v rokoch 1945 – 1992. Okrem toho si mohli pozrieť aj nové exponáty, ktoré v poslednom období obohatili zbierky vojenského múzea.

Fenomenálny Maďar i výkret Spartana

Medzi najväčšie ťaháky patrilo vystúpenie svetoznámeho maďarského akrobata Zoltána Veresa s lietadlom Extra 300 či jeho kolegu na lietadle JAS-39 Gripen majora Attilu Ványika. Zo zahraničných účastníkov sa najrozsiahlejším programom prezentovalo letectvo Českej republiky (zaujalo predovšetkým vystúpenie pilota Michala Daněka na lietadle JAS-39 Gripen, ale aj L-159 Alca či vrtulníka W3A Sokol a Bambi vakom na hasenie požiarov).

Veľký aplauz si za svoje vystúpenie odniesol aj pilot holandského F-16 kapitán Tobias Schutte, talianske vojenské transportné lietadlo C-27J Spartan, ktoré predviedlo pre túto kategóriu lietadiel nevidaný prvok – výkret, ale aj taliansky a rakúsky Eurofighter Typhoon, česká akrobatická skupina Fyrling Bulls Aerobatic team na lietadlách Z-50 LX a mnohí ďalší. Na stojisku návštevníci zhliadli americký Herkules C-130, francúzsky Mirage 2000 i ukrajinský An-26 v zdravotníckej úprave. Diváci zažili aj útok replík nemeckých lietadiel na historický pancierový vlak Štefánik, ktorý prileteli brániť sovietske lietadlá.

Slávnostná rozlúčka s príslušníkmi jednotky ISAF

Medzi vojakmi v Afganistane

/ text a foto Milan VANGA

O tom, ako slovenskí vojaci plnia úlohy v najrizikovejšej operácii sa bol 24. mája presvedčiť minister obrany Jaroslav Baška spolu s náčelníkom Generálneho štábu Ozbrojených síl SR generálom Ľubomírom Bulíkom na základniach v Kandaháre, Tarin Kowt a Deh Rawode.

Delegácia absolvovala vstupný bezpečnostný briefing, ktorý bol nesmierne dôležitý v súvislosti s masívnym útokom, ktorému čelila základňa KAF v Kandaháre v sobotu 22. mája. Veliteľ slovenského kontingentu v operácii ISAF podplukovník Alexander Schober zoznámil návštevu s aktuálnymi úlohami strážnych jednotiek a multifunkčnej ženijnej rot. Minister Baška sa zaujímal o úlohy strážnych jednotiek pri strážení vstupno-výstupného bodu ECP3. Vojaci, ktorých úlohou je detailne skontrolovať každé vozidlo a osobu prechádzajúce cez bránu do vnútra alebo von zo základne, prekontrolujú denne stovky automobilov a viac ako 1200 osôb. Minister Baška sa na základni KAF stretol s veliteľom Regionálneho veliteľstva Juh (RC-S) generálmajorom Nickom Carterom, ktorý ocenil prácu našich vojakov, ktorí plnia nezastupiteľnú úlohu pri ochrane všetkých jednotiek dislokovaných v Kandaháre. Na základni v Tarin Kowt sa slovenská delegácia stretla s veliteľom holandského kontingentu Henkom Itzig Heincom. Absolvovala aj stretnutie so zástupcom veliteľa Task Force Urugzan podplukovníkom Basom Brustom, civilným predstaviteľom Task Force Urugzan Jennesom de Molom a holandským veľvyslancom v Afganistane Tjeerdom de Zwaanom. Predmetom ich rokovania bola situácia slovenských vojakov po postupnom stahovaní holandského kontingentu z tejto provincie. Minister za nadštandardnú spoluprácu odovzdal holandským partnerom Pamätnú medailu ministra obrany SR. Program delegácie pokračoval návštevou ďalšej časti slovenského kontingentu v základni v Deh Rawod, kde je dislokovaná ďalšia slovenská strážna jednotka. V rámci návštevy základne sa minister stretol s jej veliteľom majorom Jurgenom de Werdom.

Slovenský odminovač v akcii

Krátko

Holandské vzdušné sily dostali 18. mája prvý z dvadsiatich nových vrtulníkov NH90 (určený primárne na výcvik a testovanie). Stroje NH90 majú posilniť kapacitu stredných vrtulníkov holandských vzdušných síl a nahradíť typy Lynx a AB-412. Dvanásť vrtulníkov bude pôsobiť z paluby fregát na podporné a protiponorkové operácie. Ďalších osem strojov by malo slúžiť na všeobecné prepravné účely nad morom i pevninou. V roku 2012 začnú NH90 plniť aj úlohy zdravotnej evakuácie. Domovskou pre námorné verzie vrtulníkov NFH bude základňa De Kooy a zvyšné stroje verzie TTH budú umiestnené na základni Gilze-Rijen.

Britské pozemné sily majú záujem nakúpiť ďalšie vozidlá so zvýšenou balistickou a protiminovou ochranou pre svoje jednotky v Afganistane kategórie MRAP. Pôjde o americké vozidlá Cougar Mastiff z dielne spoločnosti

Force Protection Industries z Južnej Karolíny. Podľa schváleného obchodu Kongresom USA pôjde o vozidlá vo vyhotovení 6x6, kategórie II vrátane vybavenia, náhradných dielcov a logistickú podporu v približnej sume 122 mil. USD. V Afganistane im zatiaľ technickú podporu zabezpečia americké sily, pokiaľ Briti nebudú mať vlastné schopnosti a kapacity.

Spoločnosť Saab oznámila 20. mája, že získala od švédskoho obranného akvizíčného úradu FMV kontrakt v hodnote 500 mil. SEK na dodávku nového taktického bezpilótného systému (TUAS). Saab má dodať pre švédské ozbrojené sily dva kompletne systémy vrátane lietajúcich platforiem, pozemných staníc, prostriedkov spracovania a vyhodnotenia dát a ďalšie doplnkové príslušenstvo. Zodpovednosť za celý systém a jeho prevádzku ponesie práve Saab. Ten bude systémy prevádzkovať

tri roky, zabezpečovať pre švédskych vojakov výcvik personálu, technickú údržbu a zabezpečenie náhradných dielcov. Záverečná dodávka systémov je naplánovaná na posledný štvrtrok 2011. Lietajúcou platformou bude izraelský Shadow 200 od AAI.

Najnovšia hodnotiaci správa Oxford Research Group (ORG), vplyvného britského nezávislého „think-tanku“, vyzýva miestnu vládu, aby zrušila projekty nových lietadlových lodí a program F-35, zredukovala program Trident a vytvorila nezávislý akvizíčný úrad pre obranné nákupy. Hoci boli rozhodnutia v podobnom duchu prijaté, správa hovorí, že nová obranná politika Veľkej Británie nebude schopná čeliť reálnym globálnym hrozbám. Správa víta vytvorenie nadrezortnej Bezpečnostnej rady a pripomína, že je potrebné venovať pozornosť témam ako klimatické

(rak)

TECHNIKA

N O V I N K Y

T R E N D Y

V Í Z I E

Fregata Aquitaine na vode

Vo francúzskom Loriente bola 4. mája spustená na vodu nová fregata Aquitaine, prvé viacúčelové plavidlo triedy FREMM. Zároveň sa začala jej zástavba, pričom do rúk Marine Nationale by fregata mala byť odovzdaná o dva roky. Program FREMM pod vedením Francúzska a v spolupráci s Talianskom patrí k najväčším námorným projektom v Európe a riadi ho organizácia pre spoločné výzbrojovanie OCCAR. Cieľom programu je modernizácia flotily protiponorkových (ASW) a protiletadlových (FREDA) fregát zúčastnených štátov. Francúzska časť projektu zahŕňa de-

väť plavidiel ASW a dve FREDA. Všetky fregaty ponese mená podľa národných regiónov. Taliansko plánuje nakúpiť 10 plavidiel, pričom zatiaľ objednalo šesť kusov. Fregata triedy FREMM má výtlak 6 000 ton a celkovú dĺžku 142 m. Môže dosiahnuť rýchlosť 27 uzlov (50 km/h) a posádku tvorí 108 osôb (vrátane personálu pre vrtulník NH90). Výzbroj budú tvoriť napríklad protiletadlové riadené strely Exocet 40 Block 3, protiletadlový systém s raketami Aster a torpéda MU90. Od roku 2014 by mali byť vyzbrojené aj novými strelami s plochou dráhou letu FNCM.

© DCN

Štábne vozidlo Aktis 4x4

Na výstave IDEB 2010 sa predstavilo a cenu Grand Prix získalo aj štábne vozidlo Aktis 4x4 1R-08 SV. Základom vozidla je dvojnápravový stredný terénny automobil Aktis so stálym pohonom oboch náprav s rebrinovým priebežným rámom. Vozidlo so špeciálnou nadstavbou je určené na presun a zabezpečenie práce príslušníkov štábu velenia operačných a taktických stupňov na rôznych miestach v priestore operácie. Hermeticky uzatvorená nadstavba vozidla je vybavená filtráciou vzduchu, klimatizáciou a nezávislým kúrením, čo umožňuje prácu štábu v operácii aj v prípade, že boli použité rádioaktívne, chemické alebo biologické látky. Dobré jazdné

vlastnosti v teréne zabezpečuje celému vozidlu torzno-výkvné uloženie nadstavby. Štábne vozidlo poháňa vznetový, kvapalinou chladený, radový šesťvalcový motor so vstrekovaním common-rail MAN D0836 LFL 50 s emisnou normou Euro 4. Dosahuje max. výkon 176 kW a max. krútiaci moment 925 Nm pri 1 200 – 1 800 ot./min. Umožňuje aj prevádzku na jednotné palivo NATO F-34. Celková hmotnosť vozidla predstavuje max. 13 500 kg, užitočná hmotnosť 3 700 kg. K výbave vozidla patrí aj navigácia s hydraulickým pohonom.

foto rak

/ text a foto Miroslav GYÚRÖSI

V bývalom Sovietskom zväze boli v oblasti vývozu obranného materiálu prostriedky protivzdušnej obrany vždy jednou z najdôležitejších položiek. Ruská federácia v pozícii jeho najvýkonnejšieho nasledovníka usilovne pracuje na pokračovaní a zachovaní výroby prostriedkov PVO pre svoje potreby, ale aj na export.

Protiletadlový hybridný systém

Pancir-S1

Vežička bojového vozidla 72V6-E pri pohľade zľava

Jedným z najnovších ruských protiletadlových systémov krátkého doletu, ktoré disponujú nemalým obchodným potenciálom, je nový univerzálny protiletadlový hybridný raketovo-hlavňový systém 96K6 Pancir-S1. Okolnosti a história jeho komplikovaného vzniku nám ako zrkadlo dejín poukazujú na neľahké časy rozpadu ZSSR a novovznikajúcu, zo začiatku veľmi nestabilnú, ekonomickú situáciu a politické turbulencie v Ruskej federácii a ostatnom postsovietskom priestore. Ruskí konštruktéri a obchodníci napriek obrovským problémom tieto reálne a výzvy zdá sa, zvládli a získali systém, ktorým zaujali a ešte nejaký čas budú ďalej oslovovať zákazníkov v mnohých krajinách. Základom úspechu koncepcie nového systému je jeho univerzálnosť, viackanálosť a pomerne veľký dosah, pri zachovaní relatívne nízkej ceny riadenej munície. Nový systém má otvorenú architektúru a disponuje pomerne veľkým modernizačným potenciálom, takže bude predstavovať pre mnohé kra-

jiny objekt zvýšeného záujmu potenciálnej obrannej akvizície.

Prvým zákazníkom systému sa stali Spojené arabské emiráty, ktoré významnou mierou prispeli vlastne k jeho vzniku. V súčasnosti je systém aj vo výzbroji Ruskej federácie a pre svoje potreby ho objednali i ozbrojené sily Alžírsko a Sýrie. Výrobca naznačuje, že konkrétny záujem prejavuje množstvo ďalších krajín. Základnou viditeľnou odlišnosťou jednotlivých systémov sú typy použitých automobilových nosičov. Spojené arabské emiráty umiestnili všetky komponenty svojich systémov Pancir-S1 na automobilové podvozky MAN SX-45. Systémy pre Alžírsko a Sýriu budú montované na automobilové podvozky Kamaz-6560. V prípade Ruskej federácie situácia zatiaľ nie je úplne jasná. Svojho času bolo deklarované, že Rusko umiestni svoje systémy Pancir-S1 na automobilové podvozky BAZ-6909, ale prvých 10 systémov ruských ozbrojených síl je inštalovaných na vozidlách Kamaz-6560. Dôvod nebol oficiálne oznámený, dá sa predpokladať, že ide o núdzové riešenie v rámci urgentnej operačnej potreby.

Bojové vozidlo 72V6-E na podvozku automobilu Kamaz-6560

Zostava systému

Protiletadlový hybridný raketovo-hlavňový systém Pancir-S1 tvoria bojové prostriedky, prostriedky obsluhy a údržby a školiace a výcvikové prostriedky. Bojovými prostriedkami rozumieme bojové vozidlá (do 6 vozidiel v batérii), protiletadlové raketové riadené strely, muníciu kalibru 30 mm a prepravno-prebíjacie vozidlá. Jedno prepravno-prebíjacie vozidlo prepravuje 2 800 nábojov v 24 schránkach a 24 protiletadlových raketových riadených striel. Vozidlo má dvojčlennú posádku. Na nabitie jedného bojového vozidla 12 riadenými strelami potrebuje obsluha maximálne 15 minút a na nabitie bojového vozidla 12 schránkami s nábojmi kalibru 30 mm deklaruje výrobca taktiež čas maximálne 15 minút, čiže na kompletne nabitie bojového vozidla potrebuje dvojčlenná obsluha 30 minút. Prostriedky obsluhy a údržby zahŕňajú vozidlo údržby a opráv, vozidlo údržby, nastavovacie vozidlo, vozidlo s náhradnými dielcami a základná súprava skúšobnej a kontrolnej aparatury. Školiace a výcvikové prostriedky zahŕňajú mobilný simulátor a učebňový simulátor.

Systém Pancir-S1 ponúka pri zachovaní svojej najväčšej výhody, ktorou je pomerne nízka cena riadenej munície, pri porovnaní s konkurenciou, pomerne veľa výhod, ako je napríklad integrovaná hlavňová aj raketová výzbroj, čo umožňuje efektívnu činnosť proti vzdušným aj pozemným cieľom z pozície i počas pohybu, modulovú konštrukciu, ktorá umožňuje umiestnenie na širokú škálu podvozkov alebo na stacionárne pozície (kontajnerový variant), schopnosť činnosti v radarovom aj optickom móde, schopnosť výlučne pasívneho optického módu činnosti, simultánna strelba na 4 ciele vo svojom sektore zodpovednosti $\pm 45^\circ$ (strelba na 3 ciele v radarovom móde činnosti a strelba na 1 cieľ v optickom móde činnosti), v plnom rozsahu automatizovaný proces zachytenia cieľa a jeho ostreľovania a flexibilita nasadenia (autonómna činnosť alebo činnosť v zostave palebnej batérie systému). Systém riadenia zbraní umožňuje aj bojovú činnosť v poloautomatickom pracovnom móde. Deklarovaný reakčný čas bojového vozidla je 4 – 6 sekúnd.

Výrobca systému uvádza jeho vysokú odolnosť voči pôsobeniu aktívneho impulzného a šumového rušenia aj proti pasívnemu rušeniu. Medzi opatrenia voči rušeniu patrí rýchle preladovanie nosnej frekvencie, široký dynamický rozsah prijímačov, vynechávanie impulzového rušenia s vysokou úrovňou, použitie komplexných signálov, programové i aparátúrne metódy ochrany proti aktívnemu impulzovému rušeniu, určovanie smerov objektov – zdrojov rušenia, inerciálne sledovanie cieľov, kódovanie riadiacich povelov (pre viacúčelovú rádiolokačnú stanicu sledovania cieľov a riadených striel) a automatické kompenzovanie rušenia, ktoré pôsobí proti bočným lalokom a pozadiu smerového diagramu (pre prehľadovú rádiolokačnú stanicu).

Základnou zostavou palebnej batérie systému Pancir-S1 je do 6 bojových vozidiel 72V6 (72V6E). Bojové vozidlo možno použiť autonómne, v móde činnosti „riadiaci – riadený“ a v činnosti pod riadením batérijného veliteľského stanoviska. V prípade módu činnosti „riadiaci – riadený“ jedno bojové vozidlo je činné ako riadiace vozidlo (veliteľské stanovisko), ku ktorému je priradených 3 – 5 podriadených bojových vozidiel (podľa konfigurácie batérie). V prípade činnosti pod velením batérijného veliteľského stanoviska je k nemu pridávaných do 10 bojových vozidiel.

Bojové vozidlo

Bojové vozidlo tvorí palebná jednotka a nosné vozidlo. Palebná jednotka pozostáva zo samotej kontajnerovej základne, ktorú tvoria tri základné bloky – základňa vežovej nadstavby, modul pre posádku a nezávislý agregát. Kontajnerová základňa je na podvozku umiestnená tak, že modul posádky (pričom obsluha zbraňového systému sedí chrbtom v smere jazdy nosiča) je orientovaný vpred a agregát sa nachádza vzadu. Obsluha bojového vozidla je dvojčlenná. Jej automatizované pracoviská sú vybavené plochými farebnými displejmi s uhlopriečkou 45 cm. Medzi modulom pre posádku a základňou vežovej nadstavby je umiestnený blok klimatizácie. Základné bloky navigačného systému sú v spodnej časti základne vežovej nadstavby. Pohony pre azimutálny pohyb vežovej nadstavby v základni vežovej nadstavby sú situované medzi priestorom, kde je umiestnená základňa samotnej vežovej nadstavby a blok klimatizácie. V strede základne je samotná vežová nadstavba, na ktorej je uchytená dvojica automatických dvojhlavňových kanónov a po každej strane veže je odpaľovacie zariadenie pre 6 protiletadlových raketových riadených striel. Vo veži sú okrem schránok s municiou (celková kapacita 1 400 nábojov kalibru 30 mm) aj bloky centrálného počítačového systému, záznamovej aparatury, spojovacie prostriedky a pohony zbraňových systémov v elevácii. V zadnej časti je umiestnená anténová jednotka prehľadovej rádiolokačnej stanice 2RL80 (2RL80E), ktorá sa pri presune sklápa smerom dozadu. V prednej časti vežovej nadstavby konštruktéri umiestnili blok viacúčelovej rádiolokačnej stanice sledovania cieľov a riadených striel 1RS2-1 (1RS2-1E), ktorá je v ruštine označovaná skratkou MRLS SCVR (Mnogofunkcionalnaja radiolokacionnaja stancija soprovoždenija celej i vizirovanija raket).

Informačné systémy bojového vozidla

Prehľadový radar 2RL80 (2RL80E) slúži na automatické sledovanie vzdušných cieľov a ich identifikovanie. Prakticky všetky bloky spracovania signálu sú umiestnené vo valcovom puzdre v základni anténovej jednotky. Konštrukciu rádiolokačnej stanice charakterizuje anténová jednotka s fázovaným anténovým radom s malou hladinou strát a taktiež nízkou úrovňou bočných lalokov a pozadia, rozmiestnením prijímaco-vysielačich modulov vo fázovanom anténovom rade, veľmi výkonným počítačovým systémom spracovania signálov a vysokou odolnosťou voči rádioelektronickému rušeniu (použitie automatickej kompenzácie rušenia, ktoré sa sústreďujú na bočné laloky vizarovacieho diagramu anténovej jednotky, adaptívny výber nosnej frekvencie, spracovanie signálu medzi prehľadmi atď.). Radar dokáže v automatickom pracovnom móde určovať koordináty 20 vzdušných cieľov (azimut, diaľku, výšku a radiálnu rýchlosť). Radar umožňuje taktiež sledovať vrtnúťniky vo vise a veľmi malé ciele. Radar pracujúci vo frekvenčnom pásme S má celokruhový (360°) prehľad, rozsah v elevácii môže byť prepínaný v štyroch pracovných módoch – 0 - 60°, 0 - 30°, 40° - 80° a 0 - 25°. Diaľkový dosah je podľa pracovného módu v týchto rozsahoch – 1 km – 30 km, 1 km – 50 km, 1 km – 25 km a

3 km – 80 km. Rozsah radiálnych rýchlostí zachytených cieľov je 30 – 1000 m/s. Anténová jednotka má rýchlosť otáčania 30 ot/min a 15 ot/min. Deklarovaná vzdialenosť zachytenia vzdušného cieľa kategórie nadzvukového lietadla F-16 (efektívna odrazová plocha 2 m²) je 36 km, pre okridlenú riadenú strelu kategórie ALCM (0,1 m²) je deklarovaná vzdialenosť zachytenia 20 km, pre kľzavú navádzanú leteckú bombu kategórie Walleye (0,2 m²) je táto vzdialenosť 16 km, pre protirádiolokačnú raketovú riadenú strelu kategórie HARM (0,1 m²) je deklarované zachytenie vo vzdialenosti 12 km a bojový vrtnúťnik AH-64 (1,3 m²) radar zachytí na vzdialenosť 32 km. Chyba určenia koordinát vzdušných cieľov je 5 – 5,5 mrad v azimute, 7 – 8,3 mrad v elevácii a 60 m v diaľke.

Rádiolokačná stanica na sledovanie cieľov a riadených striel 1RS2-1 (1RS2-1E) slúži na príjem údajov o cieľoch, dohľadanie, automatické zachytenie a automatické sledovanie cieľov. Ďalšou úlohou tejto rádiolokačnej stanice je automatické zachytenie do štyroch kusov raketových riadených striel po ich štarte a ich sledovanie. Rádiolokačná stanica taktiež uskutočňuje šifrovanie a prenos riadiacich povelov na sledované protiletadlové raketové riadené strely. Konštrukčne rádiolokačnú stanicu charakterizuje hlavná vysielač a prijímacia anténová jednotka s fázovaným radom, ktorá pracuje v milimetrovom pásme vln a menšia prijímacia anténa s fázovaným radom, ktorá realizuje zachytenie a vyvedenie riadených striel do sektoru hlavnej anténovej jednotky. Viacúčelová rádiolokačná stanica sledovania cieľov a riadených striel 1RS2-1 (1RS2-1E) umožňuje autonómne zachytenie a sledovanie trás až 9 cieľov v pracovnom sektore (3 ciele presne a pre 6 cieľov trasy).

Rádiolokačná stanica pracuje v dĺžke vln 8 mm (pásmo K), jej pracovný sektor v azimute je ± 45° voči osi vežovej nadstavby (samozrejme, so zachovaním celokruhového otáčania veže) a v elevácii v rozsahu od - 5° až do + 82°. Radar umožňuje zachytiť cieľ s efektívnou odrazovou plochou 2 m² na vzdialenosť 24 km. Hodnota zachytenia klesá na 21 km pre cieľ s efektívnou odrazovou plochou 1 m², na 16 km pre cieľ s efektívnou odrazovou plochou 0,5 m², na 10 km pre cieľ s efektívnou odrazovou plochou 0,1 m² a na 7 km pre cieľ s efektívnou odrazovou plochou 0,03 m². Radar na základe údajov o koordinátach cieľov z prehľadovej rádiolokačnej stanice 2RL80 (2RL80E) dokáže dohľadať cieľ s pravdepodobnosťou 0,9 za 1 sekundu v rozsahu ± 2,5° v azimute, ± 2,5° v polohovom uhle ± 200 m v diaľke a ± 60 m/s v hodnote radiálnej rýchlosti. Presnosť určenia koordinát cieľov v azimute je 0,2 mrad, v elevácii 0,3 mrad, v diaľke 5 m (podľa niektorých údajov 3 m) a v rýchlosti 2 m/s. Viacúčelová rádiolokačná stanica sledovania cieľov a riadených striel 1RS2-1 (1RS2-1E) umožňuje súčasne automatické sledovanie do 3 cieľov a do 4 raketových riadených striel. Radar dokáže merať radiálnu rýchlosť týchto sledovaných cieľov v rozsahu 10 – 1 100 m/s a radiálnu rýchlosť sledovaných raketových riadených striel v rozsahu 30 – 2 100 m/s.

Na strope vežovej nadstavby je umiestnený samostatný optronický systém AOP (Avtonomnij optičeskij post), ktorého určením je dohľadanie cieľa na základe údajov o cieľi, automatické zachytenie cieľa a jeho automatické sledovanie a určovanie uhlových koordinát cieľa a raketovej riadenej strely. Modul systému AOP je v azimute otočný v rozsahu ± 90° (so zachovaním celokruhového otáčania veže v rozsahu 360°), v elevácii sa môže pohybovať v rozsahu od - 5° do + 82°. Maximálna rýchlosť sledovania je najmenej 100°/s, maximálne zrýchlenie sledovania je najmenej 170°/s². Optronický systém AOP zahŕňa termálny kanál a infračervený kanál sledovania riadenej strely. Termálny kanál predstavuje kamera MATIS LR (minimálne v systémoch pre Spojené arabské emiráty) francúzskeho výrobcu Sagem, ktorá pracuje v rozsahu 3 – 5 μm. Kamera ponúka zorné pole 4,17° x 6,25° v širokom móde videnia a zorné pole 0,87° x 1,3° v úzkom móde videnia. Maximálna vzdialenosť automatického sledovania cieľa – lietadla kategórie F-16 je 17 – 26 km, protirádiolokačnej rakety kategórie HARM je to 13 – 15 km, okridlenej riadenej strely kategórie ALCM je táto hodnota 11 – 14 km a kľzavú riadenú bombu kategórie Walleye dokáže termálna kamera automaticky sledovať na maximálnu vzdialenosť 10 km. Presnosť termálnej kamery je 0,05 mrad. Infračervený kanál sledovania riadenej strely pracuje v pásme spektra 0,77 – 0,91 μm. Tento kanál taktiež ponúka široké i úzke zorné pole. V širokom pracovnom móde je zorné pole v horizonte v rozsahu ± 2,5° a vo vertikále v rozsahu - 1° až + 4°, pričom presnosť určenia koordinát laserového odpovedača riadenej strely je 2 mrad. V úzkom pracovnom režime je zorné pole v horizonte v rozsahu ± 0,4° a vo vertikále v rozsahu - 0,3° až + 0,6°, presnosť určenia koordinát laserového odpovedača riadenej strely dosahuje 0,05 mrad. Diaľkový dosah sledovania riadenej strely je najmenej 20 km.

Výzbroj bojového vozidla

Bojové vozidlo je vyzbrojené automatickými kanónmi a protiletadlovými raketovými riadenými strelami. Hlavné zbrane vo výzbroji bojového vozidla predstavuje dvojica modernizovaných špecializovaných protiletadlových automatických kanónov 2A38M kalibru 30 mm. Automatický dvojhavňový kanón 2A38M je určený na boj so vzdušnými cieľmi letiacimi na malých letových hladinách od 200 m do 3 000 m a šikmej diaľky do 4 000 m. Zbraň možno používať v rozsahu vonkajších teplôt ± 50 °C. Celková dĺžka kanóna je 3 478 mm. Hmotnosť zbrane bez chladiacej vody dosahuje 195 kg. Hmotnosť chladiacej vody je 28 kg. Strelba kanóna je aktivovaná diaľkovo elektrickou spúšťou. Spúšť a kontaktor sú napájané jednosmerným napätím 24 V. Dve hlavne strieľajú striedavo, čo umožnilo dosiahnuť vysoké tempo strelby v rozsahu 1 950 až 2 500 výstrelov za minútu. Začiatočná rýchlosť vystreleného projektilu je 960 m/s. Sila spätného rázu dosahuje 62 kN. Hlavne zbrane sú chladené výparníkovým systémom s veľmi malou spotrebou, ktorý možno plniť obvyčajnou pitnou vodou. Hlavne sú vybavené indukčným snímačom začiatočnej rýchlosti projektilov. Zbraň disponuje snímačom prednej polohy pohyblivých častí, ktorý dodáva informáciu o pripravenosti zbrane na strelbu. Základný mód nabitia zbrane je ručný. Pre prípad zaseknutia náboja je zbraň vybavená pyrotech-

nickým systémom znovunabitia, ktorý má zásobu 3 pyropatrónov. Palebný priemer pre automatické kanóny 2A38M v prepracovanej konštrukcii vežovej nadstavby dosiahol celkovo 1 400 nábojov kalibru 30 mm.

Základný typ protiletadlovej raketovej riadenej strely je označený 95Ja6, pre export jej bolo pridelené označenie 57E6-E. Táto protiletadlová raketová riadená strela je dvojitupňová, raketový motor je len v prvom štartovacom stupni, druhý letový stupeň predstavuje riadený projektil bez vlastného pohonu. Telo štartovacieho stupňa riadenej strely 95Ja6 (57E6-E) je vyrobené ako námotok z nekovového vlákna. V prednej, ogiválne tvarovanej časti tela letového stupňa riadenej strely pred bojovým úsekom, je umiestnený vysielač nekontaktného zapaľovača, kontaktný zapaľovač, pohony ríadiacich plôch a samotné ríadiace plochy. Úplne v nose riadenej strely je umiestnený náporový generátor pre pohony ríadiacich plôch. V zadnej časti tela riadenej strely, za bojovým úsekom, je umiestnený blok palubnej elektronickej aparatury, napájací blok, palubný optický odpovedač, palubný rádiový odpovedač a na vonkajšej strane uchytená štvorica stabilizátorov. Stabilizátory štartovacieho stupňa aj letového stupňa sú vnútri prepravno-štartovacieho stupňa zložené a roztvárajú sa až po opustení kontajnera po štarte. Letový stupeň má aerodynamickú konfiguráciu „kačica“, to znamená, že ríadiace plochy sú vpredu a nosné plochy sú umiestnené vzadu. Riadená strela je z kontajnera vystrelená malou náložou a zážih raketového motora štartovacieho stupňa sa uskutočňuje v bezpečnej vzdialenosti od bojového vozidla. Dĺžka protiletadlovej raketovej riadenej strely 95Ja6 (57E6-E) dosahuje 3 160 mm, kaliber prvého stupňa je 170 mm a kaliber druhého stupňa je 90 mm. Štartovacia hmotnosť riadenej strely je 75,7 kg. Celková hmotnosť novej bojovej časti použitej v konštrukcii riadenej strely 95Ja6 (57E6-E) dosahuje 20 kg. Bojová časť má dĺžku 975 mm a kaliber 90 mm. Hmot-

nosť explozívneho materiálu použitého v bojovej časti je 5,5 kg. Po obvode bojovej časti je rozmiestnených 47 tyčových elementov s dĺžkou 770 mm a priemerom 5 mm. Hmotnosť každého tyčového elementu je 118 g. Polomer činnosti nekontaktného zapaľovača je 9 m. Plošné pokrytie priestoru okolo riadenej strely kruhom tyčových elementov je v okruhu 6 m v rozsahu 100 % a v okruhu 9 m dosahuje plošné pokrytie 65 %. Pri výbuchu bojovej časti vznikajú ešte ďalšie predtvarované fragmenty – 700 kusov s hmotnosťou po 2,8 g a 2 260 kusov s hmotnosťou po 0,9 g. Riadená strela 57E6 (57E6-E) je vybavená kontaktným zapaľovačom a rádiolokačným adaptívnym nekontaktným zapaľovačom. Dĺžka prepravno-štartovacieho kontajnera je 3 310 mm a jeho hmotnosť spolu s riadenou strelou dosahuje 97 kg. Palivo štartovacieho stupňa zhorí za 2,4 sekundy, za tento čas urýchli riadenú strelu na rýchlosť až 1 300 m/s. Diaľkový dosah riadenej strely je 1 200 – 20 000 m, výškový rozsah je udávaný v rozsahu od 5 m až do 15 000 m. Hodnota balistického spomalenia počas letu bez štartovacieho stupňa je udávaná v rozsahu 40 m/s na vzdialenosť 1 km letu.

Výstava KADEX-2010

/ text a foto Miroslav GYÚRÖSI

Usporiadateľom prvého podujatia tohto druhu v Kazachstane a v celom stredoázijskom regióne je výstavnica spoločnosť Astana-Ekspo KS. Hlavným organizátorom výstavy bolo Ministerstvo obrany Kazašskej republiky a spoločnosť Kazs-peceksport. Jedným z hlavných cieľov výstavy bola analýza možností kazašských podnikov a spoločností a perspektív ich rozvoja v súvislosti s potrebami ozbrojených síl, iných druhov vojsk a vojenských zoskupení Kazachstanu. Expozície boli rozmiestnené v 4 pavilónoch a na otvorenej ploche. Na výstave sa zúčastnilo 261 vystavovateľov a účastníkov z Kazachstanu, Bieloruska, Bulharska, Českej republiky, Čínskej ľudovej republiky, Francúzska, Holandska, Izraelu, Južnej Kórey, Nemecka, Poľska, Rakúska, Ruskej federácie, Slovenska, Španielska, Talianska, Turecka, Ukrajiny, USA a Veľkej Británie. Na slávnostnom otvorení výstavy sa zúčastnil prezident Kazašskej republiky Nursultan Nazarbajev.

Masivná prezentácia vzdušných síl

Skutočnosť, že miestom výstavy bola letecká základňa, využilo velenie vzdušných síl, ktoré sa prezentovali skutočne masívnym spôsobom. Okrem komponentov protiletadlového raketového systému S-300PS bolo možné na betónovej ploche vidieť vrtulníky Mi-17V5, Mi-24P, Mi-26, bojové lietadlá Su-25 a MiG-27D, stíhacie lietadlá MiG-29 a MiG-31 a taktiež hrdosť kazašských vzdušných síl, ktorou je modernizované viacúčelové

bojové nadzvukové lietadlo Su-27UBM2. Modernizovanie 10 strojov Su-27 pre Kazachstan realizuje bieloruský letecký opravárenský závod 558.ARZ z Baranoviči. Cieľom modernizácie je zlepšenie navigačných možností, rozšírenie nomenklatúry používanej munície a taktiež možnosť použitia presnej protizemnej munície. Na rozdiel od modernizácie pre Bielorusko je na strojoch pre Kazachstan integrovaný navigačný a navigačný kontajner Litening III. Okrem toho sú modernizované lietadlá Su-27 pre Kazachstan prvými strojmi vybavenými kontajnerizovaným rušiacim systémom Satellite-M bieloruskej konštrukcie. Tento rušič, ktorý pracuje v pásme X, je medzi podobnými konštrukciami výnimočný tým, že je vyriešený ako prechodový dielec a pylón sa po jeho podvesení dá využiť aj naďalej pre výzbroj.

Svoju svetovú premiéru mali na výstave komponenty rušiacich systémov Cicada, ktoré Kazachstan pre svoje ozbrojené sily zakúpil nedávno. Vo svojej podstate ide vlastne o dva systémy. Prvým je systém Cicada C (Communication) pracujúci vo frekvenčnom pásme 0,525 MHz – 3 GHz, ktorý je určený na rušenie spojovacích prostriedkov protivníka. Tento systém vyrába nemecká spoločnosť EADS Defence & Security. Druhým systémom je Cicada R (Radar), ktorého určením je rušenie pozemných i leteckých radarov potenciálneho protivníka. Systém Cicada R pracuje v rozsahu frekvenčného pásma 2 – 18 GHz. Výrobcom tohto systému je španielska spoločnosť Indra. Systémy pre kazašského zákazníka sú integrované na podvozku automobilov Kamaz-43118.

V hlavnom meste Kazachstanu Astane sa v dňoch 26. až 29. mája 2010 na teritóriu leteckej základne Vojenského letectva Republiky Kazachstan konala prvá medzinárodná výstava výzbroje a vojensko-technického materiálu KADEX-2010.

Novinky pozemných síl

Medzi prostriedkami pozemných síl bolo taktiež možné vidieť množstvo zaujímavých exponátov vrátane novinek. Sem patrí napríklad tank T-72M zmodernizovaný s pomocou izraelských spoločností. Modernizovaný tank disponuje novým doplnkovým opancierovaním, novým systémom riadenia streľby, streleckým systémom TISAS, nočným videním vodiča, novým interkomom a spojovacími prostriedkami. Ďalším objektom, ktorý vznikol v spolupráci týchto dvoch krajín, je prieskumné vozidlo BRDM-2 zmodernizované niektorými komponentmi systému Legatus, ktoré realizuje izraelská spoločnosť Elbit Systems. Pôvodné vozidlo BRDM-2 je vybavené novou pohonnou skupinou a komponentmi systému Legatus – navigačným systémom, stabilizovaným pozorovacím systémom na teleskopickom stožiar, novými spojovacími prostriedkami a diaľkovo ovládanou zbraňovou stanicou ORCWS-M.

Ďalším zaujímavým prezentovaným výrobkom spoločnosti Elbit System je termálny zameriavač A-TIM pre prenosné protitankové komplety Fagot a Konkurs, ktorý ponúka možnosť efektívnej činnosti vo dne aj v noci. Nepochybou výhodou jeho konštrukcie je, že pôvodné odpaľovacie zariadenie netreba vôbec upravovať.

Na otvorenej ploche boli vystavené takmer všetky vozidlá a ostatné komponenty univerzálneho raketometného systému Najza, ktorý vznikol v kazaško-izraelskej spolupráci spoločností PZTM a IMI. Podrobný opis aj s detailnými fotografiami prinesieme v niektorom z nasledujúcich čísel.

Ini partneri

Silné partnerstvo je aj medzi spoločnosťami Kazachstanu a Turecka. Kazašská akciová spoločnosť Kazakhstan Engineering a 811. automobilový závod Ministerstva obrany Kazašskej republiky spoločne vystavili modernizovaný kolesový opancierovaný transportér BTR-70MD. Modernizované vozidlo v rámci generálnej opravy dostalo dvojicu nových dieselových motorov D-2459E2, ktoré majú spoločný výkon 201,28 kW. Modernizovaný transportér BTR-70MD je vybavený termovíznym zameriavacím systémom ATS-10 tureckej spoločnosti Aselsan. Termovíznym zameriavač ATS-10 pozostáva z termálnej kamery, veľiteľsko-riadiaceho zariadenia, LCD monitora, disponuje aj balistickým prekrytom, prijímacím a vysielačom videozariadením, regulátorom napätia, súpravou pre montáž a uchytenie a samozrejme, súpravou káblov. Termálna kamera systému ATS-10 pracuje vo vyššom infračervenom pásme s vlnovou dĺžkou 8 - 12 μm. Mikrobolometrický snímač termálnej kamery je nechladený. Zorné pole termálnej kamery je prepínateľné v širokom rozsahu 9,0° x 6,75° a v úzkom rozsahu 3,0° x 2,25°. Rozsah hĺbky ostrosti je od 20 m do nekonečna. Systém pracuje s videonormou CCIR, charakterizuje ho automatická optimalizácia zobrazenia a možnosť nastavovania úrovne jasu a kontrastu.

Rušiacie stanice Cicada

Protitankový raketový komplet Fagot s termálnym zameriavačom A-TIM

Iveco LMV 4x4

Sovietsko-poľský vrtuľník

Mi-2

/ Peter TURZA

/ VHÚ-VHM Piešťany

/ foto Miroslav MIHÁLIK

Lahký viacúčelový vrtuľník Mi-2 (v kóde NATO Hoplite) sovietskej konštrukcie a poľskej výroby s klasickým trojlistovým nosným a dvojlistovým chvostovým vyrovnávacím rotorom, s pevným trojkolesovým podvozkom čelového typu, poháňaný dvoma turbohriadeľovými motormi GTD-350 je určený predovšetkým na plnenie výsadkových, spojovacích, transportných a sanitných úloh. Posádku tvorí pilot a palubný technik.

Kabína pasažierov má kapacitu osem osôb. Vymontovaním sedadiel sa dá prestavať na nákladnú verziu pre náklad do hmotnosti 700 kg alebo zdravotnú verziu so štyrmi nosidlami. Vrtuľník môže byť vybavený navijakom s nosnosťou do 120 kg na zdvíhanie osôb a predmetov na palubu bez pristátia. Návštevníci piešťanského múzea si môžu vrtuľník pozrieť v jeho vonkajšej expozícii.

Vyrobený v Poľsku

Vrtuľník Mi-2 s výborným číslom 235434127 série 54 bol vyrobený v roku 1977 v leteckom závode WSK Swidnik v Poľsku. Tam ho v nasledujúcom roku prevzali príslušníci Leteckého oddielu MV ČSSR. V rezorte vnútra slúžil s imatrikulačným číslom B-2834 do 28. marca 1990. Dovtedy odlietal 1 235 hodín a 47 min. a uskutočnil 657 vzletov. Koncom marca 1990 vrtuľník prevzal Vojenský útvar 3970 Líné a bolo mu pridelené imatrikulačné číslo 5354. Začiatkom roka 1993 v rámci delenia majetku federálnej armády ČSFR vrtuľník prevzali príslušníci VÚ 4800 Piešťany, kde slúžil na výcvik pilotov. Dňa 27. septembra 1995 bol vykonaný technický prelet z Piešťan do VÚ 6335 Prešov. Na letisku Prešov 5. októbra 1995 vzlietol posledný raz. Potom nasledovala technická údržba spojená s konzervačnými prácami až do decembra 1996. V období rokov 1990 – 1995 vrtuľník nalietal 494 hod. a 15 min. a vykonal 1 851 vzletov. Počas svojej prevádzky nalietal spolu 1 729 hod. a 22 min. a vykonal 2 508 vzletov.

História vzniku

V druhej polovici päťdesiatych rokov vznikla v Sovietskom zväze požiadavka na nový typ ľahkého viacúčelového vrtuľníka. Konštrukčná kancelária M. L. Mila začala pracovať na modernizácii známeho a masovo rozšíreného vrtuľníka Mi-1. Prestavba sa dotýkala najmä použitia novej pohonnej turbokompresorovej jednotky a uplatnenia nových poznatkov z oblasti aerodynamiky, konštrukcie a technológie výroby. Nový vrtuľník označený ako V-2 vzlietol na prvý let 22. septembra 1961 a pilotoval ho G. V. Aljorov. Prvé dva prototypy Mil Mi-2 slúžili v bývalom Sovietskom zväze na uskutočňovanie podnikových a štátnych skúšok. Po úspešných skúškach bola technická a výrobná dokumentácia na základe medzinárodnej dohody odovzdaná poľskému

Takticko - technické údaje:

Dĺžka vrtuľníka s rotormi	17,420 m
Dĺžka vrtuľníka bez rotorov	11,90 m
Šírka vrtuľníka bez hlavného rotora	3,250 m
Výška vrtuľníka	3,750 m
Hmotnosť prázdneho vrtuľníka	
- verzia osobná	2 420 kg
- verzia nákladná	2 372 kg
Max. vzletová hmotnosť	3 550 kg
Max. rýchlosť	210 km.h-1
Cestovná rýchlosť	200 km.h-1
Stúpavosť	12,0 m.s-1
Dolet	580 km
Motor 2 x Izotov	GDT-350
Výkon motora	331 kW
Priemer nosného rotora	14, 560 m
Priemer vyrovnávacieho rotora	2,70 m
Dostup statický	2 000 m
Dostup dynamický	4 200 m

leteckému závodu WSK Swidnik.

Príprava na výrobu vrtuľníkov sa začala v roku 1964 pod typovým označením SM-3.

Prvý skúšobný let vrtuľníka zostaveného z dielcov privezených zo Sovietskeho zväzu uskutočnili 26. augusta 1965 sovietski piloti. Skúšobný let vrtuľníka Mi-2 (ser. č. 520001) zostaveného z dielcov vyrobených v Poľsku uskutočnila 4. novembra 1965 posádka zložená z poľských pilotov. Na začiatku sériovej výroby došlo k dohode medzi Poľskou ľudovou republikou a Sovietskym zväzom, v rámci ktorej sa poľská strana vzdala označenia SM-3 v prospech sovietskeho označenia Mi-2. Samotná sériová výroba sa začala v roku 1965 a do ukončenia výroby v roku 1988 bolo vyrobených viac ako 5 400 kusov.

Pre vnútro i armádu

V roku 1972 boli do ČSSR dodané prvé vrtuľníky Mi-2 pre potreby ministerstva vnútra, ktoré prevádzkovalo 32 vrtuľníkov. Toto množstvo presahovalo potreby Ministerstva vnútra, a preto po generálnych opravách boli niektoré vrtuľníky odovzdávané armáde, ktorá od roku 1981 prevádzkovala 51 vrtuľníkov Mi-2. Vojenski piloti-inštruktori boli preškolení na vrtuľníky Mi-2. V septembri 1982 bolo prevzatých prvých sedem strojov priamo z výrobného podniku. V roku 1986 boli zakúpené 4 vrtuľníky Mi-2 na vojskové skúšky na využitie leteckej, streleckej a raketovej výzbroje. Ukázalo sa mnoho nedostatkov a vrtuľníky boli zaradené na výcvik žiakov v piešťanskom leteckom školskom pluku. Po delimitácii majetku ČSFR v roku 1993 bolo zaradených do služby v Armáde SR spolu 17 vrtuľníkov, z toho 5 strojov v 2. LZ Piešťany a 12 vrtuľníkov v 4. LZ Prešov. V súčasnosti OS SR prevádzkujú šesť vrtuľníkov Mi-2 vo vrtuľníkovom krídle generálplukovníka Jána Ambruša v Prešove.

: vojenské osobnosti

Narodil sa v obci Piteľová v okrese Kremnica 3. februára 1919 v rodine Jána Minku a jeho manželky Márie, rodenej Štefánkovej. Základné vzdelanie získal po absolvovaní štyroch tried obecnej školy. V rokoch 1930– 1938 pokračoval v štúdiách na 8-ročnom reálnom gymnáziu, ktoré úspešne ukončil „skúškou dospelosti“ 31. mája 1938.

1919 - 1945

Major in memoriam Michal Minka

/ pplk. v zál. PhDr. Peter ŠUMICHRASŤ, PhD.

Vojenský historický ústav

Michala Minku do čs. brannej moci odvieďli 7. júla 1938. 1. marca 1939, krátko pred rozpadom spoločného štátu Čechov a Slovákov, bol prezentovaný ako nováčik na vykonanie prezenčnej služby v Prostějove. Ale vzhľadom na rozpad Česko-Slovenskej republiky a vznik Slovenského štátu a protektorátu Čechy a Morava bol 18. marca 1939 odoslaný na Slovensko, do leteckého pluku 3 v Piešťanoch.

Po vzniku Slovenského štátu sa stal príslušníkom slovenskej armády. 6. apríla 1939 bol v hodnosti vojaka-ašpiranta zaradený do kmeňového počtu leteckého pluku generála letca M. R. Štefánika v Piešťanoch. Dňa 1. októbra 1939 povýšený na slobodníka. Od 15. novembra 1939 do 15. augusta 1940 študoval ako vojenský akademik, s určením pre letectvo, vo Vojenskej akadémii v Banskej Bystrici. Vojenskú akadémiu absolvoval s dobrým hodnotením v poradí ako 39. zo 118 vojenských akademikov. Jeho osobnostné kvality pred vyradením z Vojenskej akadémie opísal jeho veliteľ stot. pech. M. Koreň-Bakara takto: vážny, menej ustálený, horlivý, veľmi energický, citľivý, má vplyv, kamarátsky, spoločenský, nadaný, dobrej pamäti, bystrého postrehu. O tom, že veliteľ rotý vo svojom hodnotení M. Minku neprecenil, ale reálne zhodnotil jeho kvality, vypovedajú výsledky, ktoré dosiahol v nasledujúcich rokoch vojenskej služby.

Po úspešnom absolvovaní Vojenskej akadémie bol dňom 15. augusta 1940 povýšený na poručíka letectva a zaradený do technickej letky leteckého pluku v Trenčianskych Biskupiciach. Ako príslušník tejto letky ho dňom 21. októbra 1940 zaradili do pozorovateľskej školy pre dôstojníkov letectva v Trenčianskych Biskupiciach. Po začiatku vojny proti ZSSR bol ako frekvenciant tejto školy premiestnený k pozorovacej letke 1 (krycí názov „Hektor“), s ktorou odišiel 23. júna 1941 na východný front. Na fronte pôsobil ako letecký pozorovateľ do 20. augusta 1941, keď sa vrátil na Slovensko. Pozorovateľskú školu pre dôstojníkov letectva ukončil 4. októbra 1941 s veľmi dobrým hodnotením, s poradím ako 3. z 22 frekvenciantov. Potom bol pridelený cvičnej letke Leteckej školy ako zástupca jej veliteľa a zároveň profesor navigácie. Od 1. septembra 1942 bol zaradený do pilotného výcviku.

1. októbra 1942 bol vymenovaný za poľného pozorovateľa-letca. Od 1. apríla 1943 do 15. mája 1943 absolvoval v rámci školnej letky Leteckej školy v Trenčianskych Biskupiciach kurz palubných rádiotelegrafistov – strelcov s výborným hodnotením, s poradím ako 2. zo 7 frekvenciantov. 1. januára 1943 bol povýšený na nadporučíka letectva. Od 1. septembra 1943 bol premiestnený do leteckého parku s určením pre Leteckú školu v Banskej Bystrici. Od 15. septembra 1943 bol ako veliteľ čaty pilotov a profesor navigácie pridelený do Školy leteckého dorastu. Od 1. júna 1944 bol vymenovaný za pilota-letca a zaradený do kategórie stíhacích pilotov.

Od 29. augusta 1944 sa stal príslušníkom povstaleckej 1. československej armády na Slovensku a veliteľom pešej rotý, ktorú tvorili žiaci Školy leteckého dorastu. Po reorganizácii 1. československej armády na Slovensku jednotka pôsobila pod krycím názvom „Achát“ v rámci IV. taktickej skupiny. Od 3. septembra 1944 sa so svojou jednotkou zúčastnil na ťažkých bojoch pri Telgárte, Handlovej, Kremnici, Turčoku a na Skalke. V posledných septembrových dňoch roku 1944 bola Minkova rota zaradená do bojovej zostavy 32. pešieho práporu (krycí názov „Kremeň“). V bojoch počas Slovenského národného povstania sa jeho „opešili letci“ vyznamenali a na strane nepriateľa si získali patričný rešpekt ako tzv. „modrí diabli“. 10. októbra 1944, podľa iných údajov až o dva dni neskôr, bol s ďalšími slovenskými letcami presunutý leteckou cestou do ZSSR na preškolenie na sovietsku leteckú techniku. Tu sa stal príslušníkom 1. čs. stíhacieho leteckého pluku 1. čs. zmiešanej leteckej divízie v ZSSR. V rámci tejto jednotky bol zaradený do funkcie šturmana. Michal Minka sa však nedočkal víťazného konca vojny. Zahynul 20. apríla 1945 pri štarte na operačný let z letiska Poreba (Poremba) počas bojov o Moravskú bránu, keď pri silnom bočnom vetre vybočil zo smeru a narazil so svojím stíhacím lietadlom La-5FN do stojaceho bi-tevníka Il-2. Na následky svojich zranení zomrel počas prevozu do nemocnice. Miesto posledného odpočinku našiel na cintoríne v poľskej obci Brzeźce.

Za výkon vojenskej služby ho vyznamenali slovenským Vojenným víťazným krížom V. triedy (1944), 2 x čs. voj. krížom 1939 in memoriam, čs. vojenskou medailou Za zásluhu I. stupňa in memoriam, Radom SNP I. triedy in memoriam, Za chrabrosť pred nepriateľom in memoriam, sovietskou Za pobeđu nad Germanijou, ako aj ďalšími radmi a medailami in memoriam.

Aj na treťom ročníku medzinárodného veľtrhu obrannej techniky IDEB v bratislavskej Inchebe bolo vidieť viacero zaujímavých exponátov. Záujem vystavovateľov bol potešiteľný, napriek svetovej hospodárskej kríze sa obranného veľtrhu zúčastnilo 235 vystavovateľov z 24 štátov.

Z výstavy IDEB 2010

/ Roman KMENT

/ foto Miroslav GYÚRÖSI, Vojtech HUČKO, Andrej JERGUŠ

Predstavíme vám niektoré vystavované produkty, iným sa venujeme v samostatných článkoch a k ďalším sa vrátíme na stránkach nášho časopisu v budúcich číslach.

Ocenené produkty

Organizátori aj v tomto roku ocenili viaceré exponáty. Tri produkty získali cenu Grand Prix, štyri menšiu cenu Prix (pozri tabuľku). Dve ceny národného riaditeľa pre vyzbrojovanie udelil tiež Ing. Ľudovít Mikuška, generálny riaditeľ sekcie obranného plánovania a manažmentu zdrojov MO SR. Jednu Vojenskému technickému a skúšobnému ústavu (VTSÚ) Záhorie za inovatívny a efektívny návrh modernizácie útočnej pušky Sa vz. 58 a druhú pre Vojenský opravárenský podnik (VOP) Trenčín za integráciu výzbroje, komunikačných a bezpečnostných systémov do vozidla Iveco LMV 4x4 v rámci spoločného projektu ministerstiev obrany SR a ČR.

Úprava Sa vz. 58

Technické riešenie VTSÚ ovplyvnili skúsenosti so zbraňou najmä v zahraničných misiách, modernizácia využíva pôvodný mechanizmus útočnej puš-

ky i pôvodnú muníciu 7,62 x 39 mm. Zbraň je v krátkej (s dĺžkou 838 mm), štandardnej (947 mm) a dlhej verzii (1 087 mm) s hmotnosťou od 3,66 do 4,55 kg. Modernizácia priniesla novú, dĺžkovo nastaviteľnú sklopnú pažbu z hliníkovej zliatiny. Nadpažbie, rovnako z hliníkovej zliatiny, má po bokoch a na vrchu integrované Picatinny lišty na inštaláciu rôzneho taktického príslušenstva zbrane. Nová je aj anatomicky tvarovaná pištoľová rukoväť, ktorá je vyrobená z polyméru čiernej farby a umožňuje pevné držanie zbrane aj v ochranných rukaviciach. Útočná puška má kompenzátor zdvihu, ktorý umožňuje presnú strelbu a použitie puškových granátov. Sa vz. 58 má nový dĺžkovo nastaviteľný taktický popruh na pohodlné nosenie, na prednú rukoväť je možné pridať aj dvojnožku. Ako doplnková výbava (v dlhej verzii) môže byť použitý zásobník na 75 nábojov.

Ekologický ručný granát

Spoločnosť PYRA predstavila na výstave ekologické, nekovové cvičné ručné granáty K416 – 418 s hmotnosťou 260 g a CN69 s hmotnosťou 390 g. Granáty sú vyrobené z prírodných materiálov, ktoré sú v priestore odbúrateľné bez vedľajších škodlivých vplyvov. Telo granátu je vyrobené z minerálneho prachu a biodegradovateľného plastu, čo prináša do výcviku vojakov

prvky nadštandardnej bezpečnosti. Prostriedok pri explózii netvorí črepiny a pri výbuchu v ruke nespôsobí poranenie manipulujúceho. Granát umožňuje napriek tomu realistický výcvik – ponúka zvukové i farebné efekty (červený, žltý, biely dym), ktoré približujú nácvik bojovej situácii. Granát je videoodolný, s oneskorením 4 – 5 sekúnd a úrovňou zvukového efektu viac ako 100 dB/m.

Božena RIOT Control (BRC)

Prostriedok je určený na zabezpečenie pokoja v uliciach a obývaných oblastiach, kontrolu davu pri demonštráciách, na udržanie rozvášnených skupín výtržníkov pri športových podujatiach a na udržanie útočiacich gangov pod kontrolou. Keďže základom BRC ostáva primárny nosič odminovacieho zariadenia Božena 4, BRC je tiež diaľkovo ovládané a dostatočne odolné zariadenie. Konštrukcia štítu je riešená tak, aby sa priamo počas nasadenia mohla regulovať jeho šírka a odsadenie od povrchu. Rozmermi, schopnosťou kryť prevádzajúci personál a rôznymi ďalšími podpornými funkciami tvorí mobilnú a rýchlo nasaditeľnú bariéru. Na zvýšenie efektívnosti sa uvažuje s doplnkovými zariadeniami ako kamerový systém s nočným videním, vysokotlakový rozptyľovač plynov/vrhač plynových striel, rampa s reflektormi s vysokou intenzitou, megafón, strieľne, rušička GSM pásma a podobne – v závislosti od krajiny, úmyslu použitia a predstáv zákazníka.

Ekologické granáty K416-418 a CN69

Priestor Alligatora Master 4x4

Krátka verzia modernizovaného Sa vz. 58

GRAND PRIX

Kategória: Zbraňové systémy a munícia
Diaľkovo ovládaná zbraňová stanica ZSRD 08 (EVPÚ, a. s., Nová Dubnica)
Kategória: Lietadlá a letecká zabezpečovacia technika
Letiskové špeciálne hasičské vozidlo (Stražan, s.r.o., Bratislava)
Kategória: Velenie a spojenie
Aktis 4x4.1R-08 MŠP (Tanax Trucks, a. s., Bratislava)

PRIX

Kategória: Výcvikové a simulačné prostriedky
Ekologický tréningový granát (PYRA, s. r. o., Bratislava)
Kategória: Výstroj a individuálne vybavenie
Goretexová obuv pre vojakov (Obuv-Špeciál, spol. s r. o., Bardejov)
Kategória: Odminovacie prostriedky
Božena RIOT Control (WAY Industries, a. s., Krupina)
Kategória: Logistická podpora
Výsuvný kontajner ISO 1C, typ VK2 (Variel, a. s., Zruč nad Sázavou)

Na kolesách po novom

Na vonkajšej ploche okrem iného zaujal aj taktický mobilný prístavací systém (TMPS), ktorý je už vo výzbroji OS SR. TMPS zabezpečuje prevádzkovanie pôsobenia vrtníkov na predsunutých vzletových a pristávacích plochách. Mobilný systém na podvozku Tatra T-815 VPR 9 s charakteristikou náprav 8x8 pozostáva z taktickej veže riadenia letovej prevádzky, technologického kontajnera (TNK) a systému elektrického napájania (SEN) s elektrocentrálou. TMPS zabezpečuje všetku činnosť v súlade s normami a štandardmi NATO. Zaujímavým exponátom bol špecializovaný mobilný prostriedok vyrobený na podvozku dvojnápravového terénneho automobilu Mercedes-Benz Zetros 1833 s dvojpriestorovou veliteľsko-štábnou nadstavbou umožňujúcou komunikáciu od firmy Stražan. Prostriedok je

využiteľný nielen na čisto vojenské účely, ale aj pre potreby zložiek integrovaného záchranného systému (IZS). Spoločnosť Kerametal predstavila inovované obrnené kolesové vozidlo Alligator s obchodným označením Master. Vozidlo má novú prevodovku, pohonný agregát, či nezávislé zavesenie kolies, ktoré umožnili zväčšiť vnútorný priestor vozidla. Master so svetlou výškou vozidla 460 mm tak ponúka užitočnú hmotnosť 2 800 kg, pričom celková hmotnosť dosahuje 9 800 kg.

Veliteľsko-štábné komunikačné vozidlo na podvozku Zetros

/ Roman KMENT

/ foto autor a Vojtech HUČKO

Na výstave IDEB 2010 malo očakávanú oficiálnu premiéru ľahké viacúčelové vozidlo Iveco LMV (Light Multirole Vehicle) 4x4, ktoré pre potreby Ozbroyených síl SR upravil Vojenský opravárenský podnik (VOP) v Trenčíne.

Slovenské Iveco LMV

Predstavené vozidlo bolo vybavené diaľkovo ovládanou vežou ZSRD 08 z dielne EVPÚ z Novej Dubnice vrátane systému detekcie a výstrahy ožiarenia laserom SLO.9, ktorý je s ňou a systémom zadymovacieho zariadenia Galix 13 prepojený. Okrem tejto verzie majú slovenské ozbrojené sily k dispozícii aj verzie LMV 4x4 vybavené opancierovanou vežičkou pre strelca vozidla.

Opis podvozka

Vozidlo LMV sa považuje za vysoko priechodný prostriedok, ktorý je schopný pôsobiť na rôznom druhu povrchu mimo ciest. Je prispôsobené nasadeniu v rôznych klimatických podmienkach s teplotami od mínus 32° C do plus 49° C so zachovaním dobrých pracovných podmienok pre posádku.

Podvozok pozostáva z oceľových pozdĺžnych konštrukčných prvkov tvaru C, spevnených priečnymi prvkami. Je vybavený prednými vlečnými okami a zadným vlečným hákom. Vozidlo má pohon všetkých kolies 4x4 s nezávislým zavesením kolies pomocou dvojíť A ramien. Perovanie zabezpečujú špirálové vinuté pružiny s koaxiálnymi tlmičmi. Planétová redukcia náboja kola je pripojená priamo na kolesá v pomere 1:4,08. Na prednej náprave je elektricko-hydraulický uzamykateľný diferenciál. Systém ABS je upravený pre špecifické podmienky terénnej prevádzky vozidla. Vzduchom odventilovaná kvapalinová brzďová sústava umožňuje pohotovú a rýchle brzdenie aj pri plnom zaťažení.

Vozidlo LMV s rázvorom 3 230 mm poháňa vznietový motor Iveco F1C (napr. aj v civilných dodávkach Iveco Daily) preplňaný turbodúchadlom s medzichladičom so systémom common rail a maximálnym výkonom 140 kW (190 k) pri 3 700 ot/min. Maximálny krútiaci moment 455 Nm dosahuje pri 1 800 ot/min. Používa sa 6-stupňová automatická prevodovka ZF 6HP260. Bez dopĺňania paliva a pri 130 l palivovej nádrži dokáže plne naložené vozidlo plniť bojovú misiu v dĺžke 500 km. Ako pohonná látka sa môže použiť palivo F54, F34 alebo motorová nafta. Vozidlo dosahuje maximálnu rýchlosť 115 km/h a na spevnenej ceste dokáže prejsť 400 m za 27 s. Bez prípravy dokáže brodiť 850 mm, 1 000 mm pri akceptovaní vody na úroveň členkov posádky.

Vozidlo je zároveň vybavené systémom dohustovania pneumatík (CTIS) aj počas jazdy z kabíny vodiča, ktorý sa ovláda prepínačom na prístrojovej doske a má štyri úrovne tlaku. Jednou z inovácií pri konštrukcii je umiestnenie kotúčových brd vo vozidle pri diferenciáloch, čo zlepšuje odolnosť voči účinkom pôsobenia protipechotných mín.

Kabína

Ochrana posádky vozidla je založená na samostatnej kabíne, ktorá je v konštrukčnom chápaní v princípe základom vozidla, okolo ktorého sa pridávajú ostatné časti, rám podvozka či systém pohonu. Úroveň ochrany vozidla je zvýšená namontovanou balistickou súpravou. Zodpovedá rôznym druhom ohrozenia strelnými zbraňami podľa normy STANAG 4569 Level 3. Proti výbuchu mín i nástražných výbušných systémov je posádka vo-

Pracovisko operátora ZSRD 08

zidla chránená podľa normy STANAG 4569 Level 2a, čo je ekvivalent pre explóziu 6 kg TNT pod kolesami.

Kabína je určená pre štyri osoby. Samostatnou kapitolou je uchytenie a konštrukcia sedadiel vo vozidle, ktoré majú byť čo najmenej ovplyvnené pôsobením dynamických síl výbuchu. Sedadlá sú upevnené pružne, obsahujú v sebe vyisované vypchávk a majú tiež päťbodové bezpečnostné pásy, ktoré majú zabrániť pohybu tela pri prvotnom (rast) i druhotnom (klesanie) účinku výbuchu. Zadná časť karosérie je konštrukčne oddelená od kabíny posádky a jej maximálna povolená hmotnosť je 600 kg.

Veža ZSRD 08

Diaľkovo ovládaná zbraňová stanica ZSRD 08 vyvinula a vyrába slovenská spoločnosť EVPÚ z Novej Dubnice. Zbraňová stanica je určená na efektívnu vysoko presnú strelbu proti nepriateľským cieľom do vzdialenosti 2 000 m. Využíva guľomet ráže 12,7 mm NSVT a kamerový systém, vrátane prehľadovej, infračerven-

vej kamery a laserového diaľkometra. Alternatívne tu môže byť umiestnený 30 mm granátomet AGS-17 so zásobou na 30 nábojov. Veža predstavuje najnovší trend vo vývoji tejto zbraňovej kategórie vo svete a iste právom získala ocenenie Grand Prix na výstave IDEB 2010.

Lafeta s 12,7 mm guľometom NSVT je uchytená v nosiči v tvare „U“ s dvojsoovým polohovacím mechanizmom s elektronickou výbavou pre polohovanie a stabilizáciu. Rozsah otáčania predstavuje v azimute n x 360° (kontinuálne) a v elevácii -15° až +70°. Blok pre municiu zbrane pozostáva zo zásobníka na 100 nábojov (12,7 x 107 mm), prívodu munície a kontajnera pre vystrelené nábojnice. Zameriavací a pozorovací systém stanice využíva dennú zoomovateľnú pozorovaciu kameru RYS, dennú zameriavaciu kameru HK-75, nočnú pozorovaciu a zameriavaciu kameru DRP-893 a laserovým diaľkomerom s dosahom viac ako 5 000 m. Ovládanie zbrane je elektromechanické, nabíjanie sa uskutočňuje na diaľku a systém má indikáciu počtu výstrelův. Operátor stanice sedí za vodičom vozidla na zadnom sedadle a tu má k dispozícii zobrazovaciu i ovládaciu jednotku stanice vybavenú príslušným softvérom a s dvomi rukovätami (joystickmi). Veža je balisticky chránená. Hmotnosť samotného manipulátora stanice, bez zbrane, munície a balistickej ochrany predstavuje 220 kg. Výrobca udáva pri nominálnom zaťažení životnosť systému 10 rokov.

Vozidlo je vybavené aj súpravou zadymovacieho zariadenia Galix 13, ktorý slúži na ochranu vlastného vozidla s vysokými parametrami multispektrálnej dymovej clony. Tá slúži na zamaskovanie vozidla nepriehľadnou a nepriepustnou clonou v oblasti vidi-

Možný prevoz zraneného

Technické údaje vozidla Iveco LMV

Rozmery	
Rázvor	3 230 mm
Rozchod kolies	1 710 mm
Max. šírka	2 200 mm
Celková dĺžka	4 794 mm
Výška (strop kabíny)	2 060 mm
Svetlá výška	345 mm
Nájazdový uhol (predný/zadný)	54° / 48°
Rozmer kolies	325/85 R16
Hmotnosti	
Pohotovostná hmotnosť	6 140 kg
Zaťaženie prednej nápravy	3 100 kg
Zaťaženie zadnej nápravy	3 040 kg
Užitočné zaťaženie	960 kg
Výkonnosť	
Motor	Iveco F1C Common Rail
max. výkon	140 kW (190 k)
Min./max. rýchlosť	4 km/h - 115 km/h
Max. stúpanie/bočný náklon	60 % / 40 %
Priemer otáčania	14,3 m

teľného a infračerveného spektra pred použitím nepriateľských termovíznych kamier, laserov či navádzaných rakiet. Výstrahu pred ožiarением zabezpečujú senzory, ktoré pokrývajú priestor okolo vozidla. Informácie z nich spracováva centrálna jednotka SLO.9, ktorá umožňuje automatické i manuálne odpálenie ôsmich granátův Galix s kalibrom 80 mm, dĺžkou 400 mm a hmotnosťou 5,3 kg.

Priestor vodiča

Prvé FMTV pre US Army

Spoločnosť Oshkosh Defense dodala podľa plánu 27. mája americkým pozemným silám prvé stredné nákladné automobily a prípojné vozidlá v rámci programu FMTV (Family of Medium Tactical Vehicles). Išlo o dve verzie FMTV, pričom vozidlá sú prispôbené na použitie príďavného pancierovania kabíny LTAS. Plnú sériovú výrobu nových FMTV vozidiel rozbehne Oshkosh Defense v októbri 2010. Do konca roka 2011 vyrobí celkovo 5 209 au-

tomobilov a prípojných vozidiel. Zákazka americkej armády je na naše pomery impozantná, počas piatich rokov má Oshkosh dodať približne 23 000 vozových jednotiek a zabezpečiť tiež ich servis a výcvik vodičov. Program FMTV bude séria 17 modelov nákladných vozidiel a ich 23 verzií s užitočnou nosnosťou od 2,5 tony do 10 ton.

Trojnápravový automobil Oshkosh (na snímke) má pohotovostnú hmotnosť 11 281 kg, užitočnú nosnosť

4 536 kg. Vozidlo je stavané na 70 % použitia na ceste, 30 % v teréne, má centrálné dohustovanie pneumatík Eaton a nápravy Arvin Meritor. Poháňa ho vznetrový motor Caterpillar C7 s maximálnym výkonom 241 kW (330 k). Použitá je prevodovka Allison 3700 SP, ktorá je integrovaná s rozvodovkou a diferenciálom v jednej skriní. Kabína je určená pre tri osoby.

Foto Oshkosh

Nemecké ozbrojené sily sily objednali v polovici mája od spoločnosti EADS Defence & Security dodávku ďalších 220 setov systému pre vojaka budúcnosti (Infanterist der Zukunft) v jeho základnej verzii (IdZ BS). Výstroj by mali použiť príslušníci Bundeswehru, ktorí pôsobia v Afganistane v misii ISAF. Ak EADS dodá sety, nemecké ozbrojené sily budú mať celkovo 2 500 kompletov výbavy IdZ BS pre vojakov. IdZ BS systém slúži na vybavenie jednotky vo veľkosti družstva (desať mužov) a pozostáva z rovnakej konfigurácie pre všetkých vojakov (modulárne nepriestrelné vesty s kategóriou s ochrany od I do IV, vybavenie C4I vrátane prostriedkov NaviPad pre výstrahu a prenos údajov, prístrojov na nočné videnie a taktickej vysielacky) a rôzneho ďalšieho špeciálneho vybavenia (ako napr. laserový diaľ-

komer, termálny pozorovací prístroj a pod.).

* * *

Holandské vrtuľníky Chinooks prevezli 10. mája transportné úlohy na juhu Afganistanu od strojov Cougar. V tento deň boli odsunuté dopravným lietadlom An-124 posledné dva Cougary naspäť do Holandska na základňu Gilze-Rijen, ktorá je aj domovom Chinookov. Od začiatku svojho pôsobenia v Afganistane odlietali Cougary 271 misií v celkovom počte 1 096 letových hodín. Prepravili 6 400 osôb a 128 ton materiálu vrátane dodávok pre predsunuté základne ISAF v Uruzgane. Podporovali tiež špeciálne operácie jednotiek Task Force 55 holandských „komandos“ a námornej pechoty.

* * *

Alenia Aermeccia z talianskej skupiny Finmeccanica uskutočnila v máji prvé letové testy nového sofistikovaného systému prilbového displeja HMD, ktorý by mali používať piloti v pokročilých cvično-bojových strojoch M-346 Master. Systém zobrazenia informácií je plne integrovaný s avionikou lietadla a tiež so systémami na cvičnú simuláciu v tréneri. Pri vývoji systému sa využili najnovšie optické a digitálne technológie, ktoré umožňujú jeho použitie v noci (s NVG) i cez deň. Systém HMD od Alenie poskytuje komfortné prepojenie pilota s údajmi systému lietadla, ako sú výška, navigačné dáta, taktické informácie, priamo na ochranom štíte leteckej prilby bez toho, aby pilot musel skláňať hlavu k jednotlivým prístrojom.

* * *

Vývoj odminovacieho systému SOUVIM 2, ktorý projektovala od roku 2008 a vyrába spoločnosť MBDA, bol ukončený. Ako informovala MBDA 7. mája, dva systémy tohto kolesového prostriedku budú v blízkej dobe odovzdané na záverečné skúšky akvizíčnému úradu DGA a mali byť dodané francúzskym pozemným silám s tým, že nasadené v zahraničných operáciách budú môcť byť ešte v tomto roku. SOUVIM 2 charakterizuje unikátne riešenie. Ide o jazdnú kolesovú súpravu zloženú z dvoch častí s nízko profilovými pneumatikami a zariadením na aktiváciu mín. Umožňuje pohotovosť odminovanie na dlhú vzdialenosť, za deň dokáže vyčistiť dráhu až 100 km.

(rak)

Útočná puška

Na výstave IDEB 2010 sa predstavila aj modulárna automatická puška CZ 805 BREN z dielne Českej zbrojovky. Zbraň bude v tomto roku zavedená do výzbroje českej armády a čiastočne ju prebrojí. Puška využíva osvedčený uzamknutý záver a otočným závorníkom a jej automatika je poháňaná odberom plynov z hlavne s možnosťou dvojstupňovej regulácie piestového mechanizmu. Modulárna koncepcia umožňuje na zbrani výmenu hlavní a jednoduchý prechod medzi dvomi rážami. V základnom vyhotovení používa náboj 5,56x45 mm NATO, alternatívne môže byť prispôbená na náboj 7,62x39 mm. Zbraň je dostupná ako útočná puška CZ 805 BREN A1 alebo ako karabína so skrátenou hlavňou CZ 805 BREN A2.

Hmotnosť verzie A1 bez zásobníku a remeňa je 3,580 kg, hmotnosť plného zásobníka (30 nábojov) 0,570 kg. Dĺžka hlavne so šiestimi drážkami je 360 mm, dĺžka zbrane s ramennou opierkou 915 mm a šírka 77 mm. Kadencia predstavuje 760 rán za minútu a účinný dostrel 500 m. Režim strelby má štyri polohy (0-1-2-full). Originálny zásobník na náboje je zamenniteľný za zásobník z M4/M16. K príslušenstvu pušky patrí aj viacúčelový bojový nôž ČZ a trojbodový nosný remeň. Útočná puška má lišty typu Picatinny. Pre zbraň je tiež vyvinutý originálny podvesný granátomet CZ 805 G1 ráže 40x46.

CZ 805 BREN

foto ČZ

Plač a zúfalstvo, ale aj odhodlanie

/ text a foto kpt. Milan VANGA

Niekoľkotýždňový vytrvalý dážď spustil povodňovú vlnu, ktorá zasiahla obrovské územia Slovenska. Tisíce ľudí bolo evakuovaných, prišli nielen o hnuťelný majetok, ale voda narušila aj statiku desiatok domov, ktoré sa stali neobývatelnými. Slovensko sa spamätáva a ráta škody po obrovskej vlne vody, ktorá zaliala mestá najmä vo východnej časti krajiny.

Pri májových a júnových povodniach zasahovalo viac ako 8 500 príslušníkov ministerstva obrany a ministerstva vnútra. Na zásah a pomoc civilným zložkám bolo pripravených viac ako 3 000 vojakov s viac ako 1 000 kusmi ženijnej, protichemickej, spojovacej, prepravnej a uvoľňovacej techniky, rovnako aj vrtuľníky vzdušných síl. Ozbrojené sily SR nepretržite monitorovali vývoj stavu vodných hladín a prijímali opatrenia na zásah na celom území Slovenska. Vojaci zasahovali pri ochrane životov, zdravia a majetku občanov spevňovaním brehov a hrádzi vrecami s pieskom, aby zabránili ďalšiemu vylievaniu riek z koryt. Armáda osadila aj dočasný pontónový most, ktorý umožnil prechod medzi obcami Nová Ľubovňa a Jakubany. Pôvodný povodeň takmer rozlomila napoly a pre osobné autá a nákladniaky bol neprejazdný. Ozbrojené sily SR uvoľnili zo svojich zásob aj 3000 pohotovostných dávok potravín (PODAP) určených pre evakuovaných obyvateľov Slovenska, rozviezli 13 500 litrov pitnej vody a 10 ton materiálu zo štátnych hmotných rezerv.

Veliteľ zoskupenia „Západ“ brigádny generál Ivan Hirka postupne od 1. júna do 6. júna nasadzoval vyčlenené sily a prostriedky z 12. mechanizovaného práporu (mpr) Nitra a 13. mpr Levice, z multifunkčnej zásobovacej základne (MLFZZ) Nemšová, práporu výcviku Martin, práporu logistiky (prlog) 1. mechanizovanej brigády (mb) Topoľčany, SLPS Hlohovec, práporu podpory velenia (prpv) Trenčín, brigáda velenia, riadenia a prieskumu (bvrps) Zvolen, protiletadlová raketová brigáda (plrb) Nitra, vrtuľníkového krídla Prešov a dopravného práporu Hlohovec do priestorov obcí M. Kozmálovce, Levice, Plášťovce, Kozárovce, Jelenec, Práznovce, Vráble, Trenčín, Dolný Oháj, N. Hrádok, Neresnica, Stará Ľupča, Maňa, Krškany, Bánov, Mojzesovo, Šurany, Hrkovce, Kubáňovo, Ipeľský Sokolec, Preseľany nad Ipľom, Banskej Bystrice a Šiah.

Veliteľ zoskupenia „Východ“ brigádny generál Ondřej Novosad postupne od 1.6. do 6.6.2010 nasadzoval vyčlenené sily a prostriedky zo ženijnej rot 2. mb Prešov, 21. zmiešaného mechanizovaného práporu Trebišov, 22. mechanizovaného práporu Michalovce, práporu logistickej podpory Prešov, vrtuľníkového krídla Prešov, bvrps Zvolen a práporu radiačno, chemickej a biologickej ochrany (rchbo) Rožňava do priestorov obcí Zemplínske Hradište, Pavlovce, Prešov, Trstené pri Hornáde, Gemer, Kružlov, Prša, Malčice, Košice-Opátske, Podolíne, Trebišov-Zatín, Stará Ľubovňa, Stará Ľubovňa-Podhradík, Nová Ľubovňa, Zemplínske Hradište, Nižná Mišľa, Malá Ida, Krompachy, Čaňa, Veľký Blh, Hraň a Oborín.

Vláda na pomoc ľuďom vyčlenila 25 miliónov eur. Peniaze na obnovu poškodennej infraštruktúry by chcela vláda získať aj z fondu solidarity Európskej únie.

Pohľad z vrtuľníka na zaplavenú krajinu

Transformáciou Veliteľstva výcviku a výcvikových škôl na základe „Nariadenia náčelníka Generálneho štábu Ozbrojených síl SR na realizáciu organizačných zmien v roku 2009, bol 1. júla 2009 vytvorený Prápor výcviku s dislokáciou v kasáriach 4. čs. brigády v Martine.

Poddôstojnícka akadémia po novom

/ šbnrtm. Marek SOLDÁN, nrtm. Milan PAVLÍK
/ ilustračné foto Peter DOVINA

Touto zmenou došlo síce k zmene štruktúry, ale nie k zmene úloh a poslania centralizovaného výcviku v hodnotnom zbere mužstvá a poddôstojníci. Štruktúra práporu výcviku sa skladá z výcvikových rôt, ktoré prevzali úlohy základnej výcvikovej školy a odborných výcvikových škôl zo strediska výcviku leteckých odborností, Výcvikovej jednotky vojenských misí a poddôstojníckej akadémie.

Unikátna je organizačná štruktúra poddôstojníckej akadémie, ktorú tvoria výlučne poddôstojníci na čele s veliteľom poddôstojníckej akadémie šbnrtm. Marekom Soldánom a veliteľmi kariérnych kurzov šbnrtm. Miroslavom Kovalovským, funkčných kurzov šbnrtm. Jánom Rennerom a kurzu odborného výcviku nrtm. Milanom Pavlíkom. Poddôstojnícka akadémia sa po reorganizácii v roku 2009 stala prvou vojenskou jednotkou v podmienkach Ozbrojených síl Slovenskej republiky, kde sa výcvik vykonáva výlučne v režii poddôstojníkov.

Poslaním poddôstojníckej akadémie je spoločným úsilím veliteľov, inštruktorov a frekventantov, ich príkladným konaním, dôsledným uplatňovaním metodiky výcviku a náročnosťou, naplniť ciele výcviku.

Veliteľ funkčných kurzov šbnrtm. Ján Renner dodáva: „Zmeny, ktoré priniesla reorganizácia v minulom roku, boli aj zo strany inštruktorov poddôstojníckej akadémie vnímané prevažne pozitívne. V podstate všetci uvítali možnosť riadiť výcvik po novom a ukázať tak pripravenosť poddôstojníckeho zboru prevziať na seba väčšiu zodpovednosť a kompetencie v súvislosti s plánovaním a realizáciou výcviku.“

Veliteľ kurzu odborného výcviku nrtm. Milan Pavlík v tejto súvislosti hovorí: „Vytvorením poddôstojníckej akadémie, ktorá je postavená na poddôstojníkoch, sme na jednej strane získali určitú autonómiu vo vedení a najmä riadení výcviku, no na druhej strane sa na naše plecia preniesli povinnosti, ktoré donedávna riešili dôstojníci v jednotkách. Týmto krokom sme však pootvorili pomyselné dvere k ďalšiemu možnému presunu adekvátnych kompetencií na poddôstojnícky zbor a ja osobne hodnotím túto skutočnosť za vysoko pozitívnu.“

Poddôstojnícka akadémia ako zložka práporu výcviku je primárne zameraná na zabezpečenie prípravy profesionálnych vojakov v hodnosti desiatnik na povýšenie do prvej poddôstojníckej hodnosti a poddôstojníkov na výkon ich funkcie s cieľom pripraviť ich na vedenie a výcvik vojakov pracujúcich a bojujúcich pod ich velením a asistenciu vodcom, ktorým sú pridelení pri plnení úloh jednotky.

Hlavnou úlohou je cvičiť a pripravovať profesionálnych vojakov na jednotlivých stupňoch velenia a riadenia ľudí. Pripravovať a skvalitňovať výcvikovú dokumentáciu a pomôcky pre potreby Ozbrojených síl SR. Výchovným pôsobením na poddôstojnícky zbor dosiahnuť profesionalitu výcviku a požadovaný profil vodcu kolektívu. Na naplnenie uvedených cieľov sú v poddôstojníckej akadémii organizované nasledujúce kurzy:

kariérne kurzy

1. Vstupný poddôstojnícky kurz OR-5
2. Zdokonaľovací poddôstojnícky kurz OR-6
3. Vyšší poddôstojnícky kurz OR-7
4. Kurz štábných nadrotmajstrov OR-9

funkčné kurzy

1. Kurz štábných poddôstojníkov úrovne OR-5 – OR-9
2. Kurz veliacich poddôstojníkov rôt úrovne OR-8

3. Kurz regrutačných poddôstojníkov úrovne OR-5 – OR-7
4. Kurz inštruktorov základného vojenského výcviku úrovne OR-5 – OR-7

Uspeje len správne rozhodnutý vojenský profesionál, fyzicky schopný, ktorý sa chce učiť, učiť a viesť, ktorý chce byť úspešný a ktorý je ochotný zobrať na seba zodpovednosť.

Poddôstojnícka akadémia je inštitúciou, ktorá pripravuje profesionálnych vojakov tak, aby boli pripravení vykonávať svoje povinnosti v súlade so štandardmi NATO a podľa potrieb ozbrojených síl. To znamená, že poddôstojnícka akadémia je službou – servisom pre útvary Ozbrojených síl SR, ktoré sú odberateľom, a teda aj objednávateľom toho, ako má finálny produkt – vycvičený vojak vyzerať. Tak ako sa vyvíja prostredie, či už civilné, alebo vojenské, je dôležité, aby aj inštitúcie určené na prípravu a rozvoj profesionálnych vojakov sledovali tieto trendy a v maximálnej možnej miere upravovali svoje výcvikové dokumenty, aby odrážali potreby meniaceho sa operačného prostredia. Samozrejme, takéto zmeny vyžadujú úzku spoluprácu s objednávateľom – vojenskými útvarmi nielen pri zostavovaní programov výcviku, ale aj pri ich upravovaní na základe meniacich sa podmienok. Práve vojenské útvary na základe vlastných skúseností a poznatkov z plnenia vlastných úloh doma alebo v zahraničí dokážu definovať, čo je nosné a dôležité pre ich každodenný život. Preto ani poddôstojnícka akadémia sa nemôže bez takejto spolupráce efektívne prispôbovať meniacim sa podmienkam.

V dňoch 2. a 3. marca 2010 sa na pôde práporu výcviku v Martine uskutočnilo zamestnanie k programom výcviku poddôstojníckej akadémie za účasti VPoD útvarov a zložiek Ozbrojených síl SR, ktorého primárnym cieľom bolo v maximálnej možnej miere skvalitniť a zefektívniť výcvik poddôstojníkov pripravovaných v poddôstojníckej akadémii pre službu v Ozbrojených silách SR.

Toto zamestnanie sa uskutočnilo za vďaka pomoci a pod záštitou hlavného poddôstojníka Ozbrojených síl SR šbnrtm. Richarda Fabríciusa, ktorý tak na seba prevzal neľahkú úlohu koordinátora celého zamestnania; organizácia jeho možného konania si vyžadovala zladenie termínov tak, aby sa na zamestnaní mohli zúčastniť príslušníci jednotlivých útvarov a zariadení Ozbrojených síl SR v čo najväčšom počte. A práve vďaka tejto nezištnej pomoci sa v konečnom dôsledku mohli tohto zamestnania zúčastniť veliaci poddôstojníci jednotlivých síl, ktorí ako to vyplýva z ich funkčných povinností, sú hlavnými piliermi kvalitnej prípravy a výcviku mužstvá a poddôstojníkov vo svojej pôsobnosti, na čo efektívne využívajú poddôstojnícku podpornú štruktúru velenia. Za pozemné sily sa na zamestnaní zúčastnil šbnrtm. Miloš Štefanič, vzdušné sily zastupoval šbnrtm. Vladimír Beluš a sily výcviku a podpory reprezentoval šbnrtm. Ján Brída. Nesmieme zabudnúť ani na veliaceho poddôstojníka úradu hlavného lekára šbnrtm. Viliama Macharu a veliaceho poddôstojníka 5. pluku špeciálneho určenia šbnrtm. Martina Boháčka. Na zamestnaní sa okrem menovaných zúčastnilo ďalších 38 nemenej dôležitých poddôstojníkov.

Vysokú dôležitosť zamestnania potvrdila aj návšteva náčelníka Generálneho štábu Ozbrojených síl SR generála Ľubomíra Bulíka, ktorý sem zavítal počas pracovnej cesty na prápor výcviku 3. marca 2010. Generál Ľubomír Bulík sa živo zaujímal o priebeh a čiastkové výsledky. Na záver svojej návštevy vyjadril spokojnosť s organizáciou zamestnania a účastníkom želel veľa úspechov.

Príslušníci jednotlivých útvarov a zložiek sa v dvojdielnej konštruktívnej diskusii postupne zamerali na všetky vykonávané kurzy v poddôstojníckej akadémii. Požiadavky na skvalitnenie a zefektívnenie výcviku budú dôležitým a relevantným podkladom pre úpravu a novelizáciu programov výcviku poddôstojníkov.

Šbnrtm. Miroslav Kovalovský konštatoval: „Zamestnanie konané 2. a 3. marca 2010 na pôde práporu výcviku v Martine, ktorého primárnym cieľom bolo v maximálnej možnej miere skvalitniť a zefektívniť výcvik poddôstojníkov pripravovaných v poddôstojníckej akadémii pre službu v Ozbrojených silách SR, bolo pripravené na veľmi vysokej úrovni. Čo sa týka príslušníkov kariérnych kurzov, tí sú veľmi dobre pripravení, či už po fyzickej, alebo odbornej stránke. Nedá mi nespomenúť aspoň niektorých, ako sú napríklad nrtm. Peter Kubuš, nrtm. Michal Zelenák, nrtm. Peter Mazúrek, rtm. Róbert Cebula, rtn. Jozef Fedor a samozrejme, ostatní inštruktori.“

Šbnrtm. Ján Renner: „Zhromaždenie hlavného poddôstojníka Ozbrojených síl SR bolo naplánované v pravý čas s ohľadom na získané skúsenosti od vzniku práporu výcviku a na získané poznatky od frekventantov kurzov; tie, ktoré boli dovtedy realizované, jednoznačne hovoria o potrebe zmien obsahovej náplne jednotlivých kurzov. Požiadavky, pripomienky a názory boli prekonzultované a ďalšia komunikácia s kompetentnými profesionálnymi vojakmi prispeje k vytvoreniu nových efektívnych programov výcviku, ktoré budú reflektovať potrebu kvalitnej prípravy poddôstojníckeho zboru.“

Nrtm. Milan Pavlík povedal: „Pre mňa ako veliteľa kurzu bolo toto zamestnanie pri jeho príprave svetlom na konci tunela. Po príchode na poddôstojnícku akadémii a následnom oboznámení s programami jednotlivých kurzov som si povedal, že zmena je potrebná a práve zamestnanie na takejto úrovni bolo z môjho pohľadu nanajvýš vhodnou formou, ako sa dopracovať k relevantným poznatkom, čo naozaj jednotlivé útvary a zložky Ozbrojených síl SR potrebujú. Ďalším významným faktom bolo aj to, že moji inštruktori dokázali nadviazať užšie kontakty so svojimi náprotivkami na jednotlivých útvaroch a následne si môžu vymieňať poznatky potrebné na ďalšie skvalitňovanie výcviku. Som naozaj rád, že sa toto zamestnanie na takejto úrovni podarilo zorganizovať a teraz je našou povinnosťou s informáciami a výstupmi pracovať tak, aby sme zabezpečili ich plnohodnotnú aplikáciu do programov výcviku.“

Na základe návrhov, ktoré vyplynuli z rokovaní k zmenám programov výcviku jednotlivých kurzov vykonávaných v poddôstojníckej akadémii, podrobia sa analýze s dôrazom na zapracovanie formulovaných požiadaviek tak, aby sa významne skvalitnil výcvik a prispôsobil sa súčasným potrebám útvarov a zariadení Ozbrojených síl SR. Zmeny v jednotlivých kurzoch sa odzrkadlia nielen v náplni, ale v niektorých prípadoch aj dĺžke trvania kurzov.

Proces skvalitňovania prípravy poddôstojníkov sa však nezachína a nekončí v poddôstojníckej akadémii. V ďalšom období bude potrebné skvalitňovať aj samotnú prípravu poddôstojníkov predurčených na vyslanie do kurzov už na ich domovských útvaroch, a to najmä v oblasti kvalitnej realizácie výcviku zo základných bojových zručností, ktorých absolvovanie bude poddôstojník deklarovať pri nástupe do kurzu predložením Hodnotenia pripravenosti vojaka na nasadenie (HOPAN). V tejto dokumentácii bude mať aj potvrdenie o absolvovaní posledného preskúšania z fyzickej pripravenosti tak, aby bol predpoklad, že aj po fyzickej stránke je poddôstojník vyslaný do kurzu dostatočne pripravený zvládnuť všetky zamestnania. Nemenej dôležitou úlohou pre jeho nadriadených je presvedčiť sa o tom, že vyslaný vojak má všetky náležitosti potrebné na vyslanie a že si so sebou berie všetok výstrojný materiál podľa aktuálne platných zoznamov zverejnených v Organizačnom nariadení náčelníka generálneho štábu na vykonávanie výcviku v Prápore výcviku Martin v príslušnom roku.

Veliteľ poddôstojníckej akadémie na záver konštatoval: „Poddôstojnícka akadémia v štruktúre práporu výcviku je pokračovaním niekoľkoročnej náročnej práce pri budovaní poddôstojníckeho zboru, jeho miesta, úlohy a poslania v Ozbrojených silách SR. Budovanie poddôstojníckeho zboru je neustály proces prípravy, hľadania nových spôsobov a zlepšovania jeho schopností, a to so sebou prináša tú najväčšiu výzvu, prispôbovať náš výcvik meniacim sa podmienkam. V dnešnom rýchlo sa meniacom operačnom prostredí je skutočnosť, že postupy, ktoré platia dnes, už zajtra platiť nemusia, viac než pravdepodobná a my na tieto zmeny musíme reagovať. Je to výzva a zároveň zodpovednosť voči Ozbrojeným silám SR, aby sme nepoľavili v našom úsilí a posúvaní pomyselné latky, ktorú zároveň sami sebe nastavujeme.“

• Po skončení základnej školy som nastúpil na Strednú vojenskú školu v Žiline a hneď po krátkom čase som zistil, že to bolo pre mňa správne rozhodnutie.
• V triede som patrila medzi žiakov s najlepším priemerom, v kolektíve s prívlastkom obľúbený, ale nie vždy to platilo v plnení ďalších vojenských úloh.

rtm. Kušan: Zodpovednosť a priority

Až po skončení vojenskej školy som naplno začal budovať svoj profesionálny rast, za ktorý vďačím hlavne svojím veliteľom, ktorí mi po krátkom čase prejavili dôveru, odovzdali mi svoje skúsenosti a dali mi možnosť prejavíť talent pri organizovaní dôležitých úloh. Vytvorili mi podmienky na štúdium na vysokej škole, ktorú som prerušil v 2. ročníku z dôvodu vyslania do misie UNDOF (na vlastnú žiadosť). Počas misie som ako výkonný poddôstojník osobne spolupracoval s vyspelými armádami a armádami NATO, kde som mal možnosť porovnať ich koncepciu plnenia úloh s OS SR. Vždy som sa snažil vystupovať čo na najvyššej úrovni a reprezentovať OS SR a šíriť ich dobré meno. Názor rakúskych kolegov bol pre mňa veľmi pozitívny, lebo vyjadrili veľkú spokojnosť s plnením úloh slovenského kontingentu a ocenili profesionalitu našich vojakov. Na misii som sa naučil rozlišovať ľudské povahy, charaktery osobností a určovanie priorít pri plnení úloh. Bola to veľká skúsenosť a škola života. Po návrate z misie som začal pristupovať k plneniu úloh ešte zodpovednejšie a dôkladnejšie a usiloval som sa motivovať svojich podriadených ku kolektívnemu výkonu a k splneniu spoločných cieľov útvaru. Hlavnými úlohami bolo zabezpečenie misí KFOR, Iracká Sloboda, misia slovenských chemikov v Kuvajte, afirmácia 1. slovenského práporu do NATO a zavádzanie nového výstroja do OS SR. Pri plnení týchto úloh nám bolo mnoho krát vyjadrené poďakovanie zo strany našich nadriadených z GŠ, veliteľstva pozemných síl a nášho útvaru.

Od roku 2006 pôsobím ako veliaci poddôstojník čaty. Od nástupu do tejto funkcie sa neustále usilujem zvyšovať svoje kvality vo všetkých odborných a vševojskových zručnostiach. Snažím sa byť vzorom pre svojich podriadených, vždy im poradiť, povzbudiť a pomáhať im pri ich osobnom a kariérnom raste. Myslím, že všetci príslušníci mojej čaty majú ku mne dobrý vzťah a radi vyhľadávajú moju pomoc a rady. Tak ako mne pred mnohými rokmi pomohli moji nadriadení, tak aj ja chcem pomôcť každému z nich, ku každému som si vybudoval osobitý prístup a vzťah. Veľmi dobrý vzťah mám aj so svojimi nadriadenými, u ktorých som si vybudoval dôveru, uznanie a rešpekt.

Som hrdý na to, že som poddôstojník, že môžem pomôcť svojimi vedomosťami a schopnosťami svojim podriadeným, nadriadeným aj kolegom. Chcem naďalej slúžiť v OS SR a šíriť ich dobré meno. Viem, že keď som mal 14 rokov, bolo moje rozhodnutie správne a ja som rád, že som vojak profesionál.

Absolvovanie škôl a kurzov

- kurz „STANAG 1“, z anglického jazyka,
- kurz základných trhacích prác,
- kurz „STANAG 2“, z anglického jazyka,

Dosiahnuté úspechy v OS SR

- rok 2008: najlepší poddôstojník Oprávarenskeho práporu Martin
najlepší poddôstojník Veliteľstva SLPS
druhé miesto o najlepšieho poddôstojníka Veliteľstva síl výcviku a podpory
- rok 2009: najlepší poddôstojník Oprávarenskeho práporu Martin
najlepší poddôstojník Veliteľstva SLPS
najlepší poddôstojník Veliteľstva síl výcviku a podpory
vzorná reprezentácia Veliteľstva síl výcviku a podpory o najlepšieho poddôstojníka v rámci OS SR
- v roku 2005 komplexná kontrola SEKO IMO hodnotený známkomou „1..“

Stretnutie vojnových veteránov

/ text a foto Dr. Petr ŠVANDA, CSc.

Pri príležitosti 65. výročia završenia bojovej činnosti jednotiek 1. čs. armádného zboru v Ostravskej operácii sa stretli od 28. apríla do 1. mája 2010 vojnoví veteráni, bývalí príslušníci 1. čs. zmiešanej leteckej divízie a 1. čs. samostatnej tankovej brigády s predstaviteľmi obcí a miest Moravsko-sliezského kraja. Pamiatku padlých spolubojovníkov si uctili položením vencov pri viacerých pamätníkoch a pomníkoch v kraji. V Bělottíne sa veteráni zúčastnili na pietnom uložení pozostatkov jedného (?) z dvojčennej osádky sovietskeho bojového lietadla Il-2m3 zostreleného nemeckou protiletadlovou obranou 5. mája. Tvorili ju pilot nadporučík Nikolaj Jakovlevič Motorin a palubný strelec starší seržant Vazgen Abgarovič Gukosjan (miesto havárie objavili 12. septembra 2009 členovia Klubu priateľov Suchdola nad Odrou – sekcie vojenskej histórie, 24. októbra boli v troskách lietadla nájdené a následne vyzdvihnuté kostrové pozostatky). Počas Ostravskej operácie trvajúcej 57 dní bolo vyradených z bojovej činnosti 76 000 nemeckých vojakov a dôstojníkov, oslobodených 16 miest a vyše 800 obcí, z toho približne 440 na Slovensku.

Bronzový študent na AOS

/ text a foto PhDr. Alena HARAGOVÁ

Na Majstrovstvách Slovenska v kulturistike, ktoré sa konali 8. mája v športovej hale na Pasienkoch v Bratislave, získal v športovej kulturistike bronz študent 3. ročníka Akadémie ozbrojených síl voj. Tomáš Quecke. Medailu vybojoval vo váhovej kategórii do 75 kg. Jeho trénerom je Ing. Ľubomír Hečko, asistent štátneho trénera pre kulturistiku mužov. Tomáš Quecke sa intenzívne pripravoval v posilňovni Akadémie ozbrojených síl a vo fitness klube v Liptovskom Mikuláši od februára podľa cvičebného plánu sériou cvičení „split“.

„Medaila je o to cennejšia, že súťažné pole bolo mimoriadne nabité výbornými športovými kulturistami“, povedal po súťaži T. Quecke.

Šesť desaťročí logistov

/ text a foto Pavol VITKO

Aj moderné goretexové oblečenie, ktoré pre vojakov avizoval minister obrany Jaroslav Baška, už distribuujú k útvarom z Multifunkčnej zásobovacej základne Východ v Poprade, kde si 14. a 15. mája pripomenuli 60-te výročie od svojho vzniku. Hostí z vojenských štruktúr na čele so zástupcom veliteľa síl výcviku a podpory brigádnym generálom Jurajom Krištofovičom privítal veliteľ útvaru podplukovník Eduard Dindoffer. Súčasné velenie nezabudlo ani na penzionovaných profesionálnych vojakov a civilných zamestnancov, ktorí sa najviac zaslúžili o dobré výsledky základne. Rekordérom v pracovnej vernosti sa stali Jozef Bobko a Alexander Rekenei, ktorí tu odpracovali po 42 rokov. Vojenský útvar vznikol 22. mája 1950, jeho kontinuita patrí k najstarším v ozbrojených silách. „K našim najdôležitejším úlohám patrí logistická podpora jednotiek pôsobiacych v zahraničných vojenských operáciách, podieľame sa na trvalom udržiavaní spôsobilosti jednotiek deklarovaných do NATO a EÚ, zabezpečujeme revízie a odbornotechnický dozor pre jednotky Ozbrojených síl SR, ako aj skladovanie a výdaj zásob pre jednotlivé útvary,“ povedal pplk. Dindoffer.

Najväčší klub na Slovensku

/ plk.v.v. Ing. Peter FORGÁČH, predseda rady klubu

/ foto Jozef ŽIAK

Klub vojenských veteránov v Trenčíne oslavuje v tomto roku 20 rokov od svojho založenia. V súčasnosti má 383 členov a je najväčším klubom v rámci Zväzu vojakov SR. Niekoľkí členovia klubu sú nositeľmi najvyšších štátnych a vojenských vyznamenaní. Medzi hlavné aktivity patrí organizovanie spoločenských posedení s hudbou, na ktorých sa zúčastňujú okrem členov aj členovia okresných organizácií Jednoty dôchodcov Slovenska. Dvakrát do roka pripravujeme stretnutia s členmi klubu, ktorí sa dožívajú okrúhlych narodenín. Pri príležitosti MDŽ organizujeme spoločenské posedenie s členkami klubu, ktorými sú bývalé pracovníčky rezortu obrany a vdovy po bývalých vojakoch. Organizujeme zájazdy na medzinárodné výstavy vojenskej techniky, do vojenských múzeí, ako aj návštevy termálneho kúpaliska. Aktívni sme aj v predstavenstve okresnej a krajskej organizácii Jednoty dôchodcov Slovenska. Členovia klubu (medzi nimi aj generálmajor v.v. Rudolf Tvaroška) sa zúčastňujú na rôznych spoločenských a kultúrnych podujatiach v Trenčíne a jeho okolí. Aktívne spolupracujeme s klubom vojenských dôchodcov v Olomouci. Dá sa nám obojstranne výhodná spolupráca s oboma trenčianskymi veliteľstvami Pozemných síl a Síl výcviku a podpory.

Nový pavilón v Ružomberku

/ text Jozef ŽIAK, foto Peter DOVINA

Toto veľmi významné dielo priniesie pre príslušníkov ozbrojených síl, obyvateľov Ružomberka, Liptova i Oravy i pacientov z celého Slovenska novú kvalitu v poskytovaní zdravotnej starostlivosti,“ zdôraznil predseda vlády SR Robert Fico 28. mája pri slávnostnom otvorení nového chirurgického pavilónu Ústrednej vojenskej nemocnice SNP v Ružomberku. Na slávnosti ho sprevádzal minister obrany Jaroslav Baška, štátny tajomník MO SR Daniel Duchoň, náčelník GŠ OS SR generál Ľubomír Bulík a ďalší predstavitelia rezortu obrany. Investícia za takmer miliardu korún je dôležitým príspevkom rezortu do systému verejného zdravotníctva. Minister Baška zdôraznil, že predstavuje ďalší krok v postupnej premene ružomerskej vojenskej nemocnice na špičkové zdravotnícke pracovisko aj v rámci Slovenska. Riaditeľ ÚVN SNP Ružomberok generálmajor v. v. MUDr. Igor Čombor hovorí, že výhodou nového objektu, ktorý má na streche pristávaciu plochu pre prijímanie záchranárskych vrtulníkov v nepretržitej prevádzke je jeho komplexnosť. Predstavuje päť moderných operačných sál, komplexne vybavených na uskutočňovanie najnáročnejších operácií. Súčasťou komplexu je aj novovytvorená centrálna sterilizácia, ktorá znižuje riziko poškodenia pacienta infekciou.

Vítazi literárnej súťaže

/ Lenka HAŠANOVÁ, foto npor. Peter GARAJ

Šestica stredoškolských a vysokoškolských študentov vo štvrtok 27. mája zavítala na pôdu Ministerstva obrany SR, aby si z rúk ministra obrany Jaroslava Bašku prevzali ceny za najlepšie práce v literárnej súťaži. Témou tohto ročníka bol veľkán slovenských dejín Milan Rastislav Štefánik – vojak a diplomat. Do súťaže sa prihlásilo rekordných 236 študentov z celého Slovenska. Cenu za 1. miesto v hodnote 1 500 Eur si prevzal Denis Cimerman, študent Gymnázia na ulici Domonika Tatarku v Poprade. Prvé miesto s rovnakou štedrou odmenou v kategórii vysokých škôl získala poslucháčka Fakulty architektúry Slovenskej technickej univerzity v Bratislave Miriama Hudáková. Druhé miesto a finančnú odmenu 1 000 Eur v kategórii stredných škôl získal minuloročný víťaz Radovan Potočár z Gymnázia Andreja Vrábla v Leviciach a v kategórii vysokých škôl Tomáš Makatúra z Fakulty manažmentu Prešovskej univerzity. Autorom tretej najlepšej stredoškolskej práce je Michal Mitřík z Gymnázia P. J. Šafárika v Rožňave a vysokoškolskej Martina Bugárová, študentka Fakulty politických vied a medzinárodných vzťahov Univerzity Mateja Bella v Banskej Bystrici. Za tretie miesto získal finančnú odmenu po 500 Eur.

USAFE cvičili na Záhorí

/ por. Zuzana MITRÍKOVÁ, foto kpt. Rudolf CHOCHOLÁČEK

Vzdušné sily Spojených štátov amerických v Európe (USAFE) skončili dňa 7. mája šesťdňový výcvik svojich príslušníkov z 31. stíhacieho krídla. Piloti vo výcvikovom priestore leteckej strelnice na Záhorí nacvičovali ostré strelby z kanóna a bombardovanie cvičnou municiou. Stíhacie lietadlá F-16 spolu uskutočnili 62 letov z americkej leteckej základne Aviano v Taliansku a vykonali 74 sečí s použitím kanónu Vulcan. Zabezpečenie cvičenia, leteckej strelnice, vyhodnocovania strelieb a letovej prevádzky v priestore strelnice mali plne v réžii príslušníci Dopravného krídla Kuchyňa. Vojenské letisko v Kuchyni slúžilo počas cvičenia ako záložné pristávacie zariadenie umožňujúce pristávanie amerických vojenských stíhačiek F-16 aj v kritických situáciách. Počas preletov lietadiel USAF (US Air Force Europe) si Američania precvičili aj dopĺňanie paliva za letu tankovacími lietadlami KC-135 vo vzdušnom priestore SR. Cvičenie bolo zároveň aj prvou vzájomnou spolupracou medzi USAF a leteckými navádzacími VzS OS SR v navádzaní na pozemné ciele.

Mapovanie nedávnej minulosti

/ text a foto Jozef ŽIAK

V priestoroch Akadémie ozbrojených síl generála M. R. Štefánika v Liptovskom Mikuláši sa v dňoch 9. a 10. júna uskutočnila medzinárodná vedecká konferencia: Roky premien – Vojenstvo na Slovensku 1969 – 1992. Záštitu nad ňou prevzal náčelník Generálneho štábu OS SR generál Ľubomír Bulík. „Som rád, že som mohol prevziať záštitu práve nad touto konferenciou. Urobil som to okrem iného preto, lebo objektívne zhodnotenie spomínaného obdobia má pre naše profesionálne ozbrojené sily a jej príslušníkov veľký význam. Som presvedčený o tom, že závery konferencie dajú ten správny impulz aj pre tvorbu ďalšieho dielu vojenských dejín Slovenska, aby aj budúce generácie našli objektívny pohľad na tieto zložité roky našej histórie,“ zdôraznil vo svojom vystúpení na konferencii generál Bulík. Usporiadal ju Vojenský historický ústav Bratislava, Akadémia OS SR Liptovský Mikuláš, Klub generálov Slovenskej republiky a Sekcia pre vojenské dejiny Slovenskej historickej spoločnosti pri SAV. Riaditeľ VHU podplukovník Miloslav Čaplovič spomenul, že jednou z ambícií stretnutia historikov zo Slovenska a Čiech je nachádzať odpovede na otázky, ktorým sa v predchádzajúcom období (pred rokom 1989) z politických dôvodov nevenovala dostatočná pozornosť a historická pravda bola zahmlievaná. Práve o tomto období by mal pojednávať aj siedmy diel vojenských dejín Slovenska.

/ Mgr. Michal OLEXA, Ľubica TOTHOVÁ

/ ilustračné foto archív EÚ

Lisabonská zmluva

- status quo vs. nové možnosti

Po neúspechu Ústavnej zmluvy svitá Európskej únii v oblasti európskej integrácie na lepšie časy. Očakávaná reforma EÚ konečne uzrela svetlo sveta, respektíve, presnejšie by bolo povedať, že svetlo sveta uzrel jej rámec v písomnej podobe. Kompromisný stručnejší text Lisabonskej zmluvy (LZ) schválila Európska rada v noci z 18. na 19. októbra 2007 na summite v Lisabone. Podpísaná bola 13. decembra 2007 v lisabonskom kláštore zo 16. storočia – Dos Jéronymos – a vstúpila do platnosti 1. decembra 2009.

Hlavným impulzom na jej prijatie bolo rozšírenie EÚ a čoraz častejšie výkriky za reformu inštitucionálneho systému a fungovania EÚ. Napriek flasku Ústavnej zmluvy pre Európu členské krajiny vyjadrili svoju podporu a vôľu tzv. „opraviť nefunkčné súčiastky“ existujúceho mechanizmu a zaujať miesto silnejšieho, jednotnejšieho a zodpovedného partnera na medzinárodnej scéne, garantujúceho právnú istotu svojim občanom.

Katalyzátor zmeny alebo len nová fasáda

Posudzujúc LZ z obsahovej stránky možno konštatovať, že prevzala viacero reforiem, ktoré boli zahrnuté v Ústavnej zmluve. Samozrejme, pri podrobnejšom štúdiu je viditeľný základný rozdiel oproti ústave Európy – LZ nevytvára nový dokument, ktorý by bol ako jediný záväzný, a teda neruší pôvodné zakladajúce zmluvy. Zmluva o Európskej únii (ZoEÚ) a Zmluva o fungovaní Európskej únie tak naďalej tvoria právny základ EÚ. Nedošlo teda k predpokladanej sumarizácii primárneho práva EÚ do jedného dokumentu a pôda pre konsenzus bola vydláždená aj viacerými redukciami sporných pasáží (napr. pojmy, ako minister zahraničných vecí EÚ, či nezaradenie symbolov EÚ, teda vecí, ktoré by mohli evokovať prílišný posun EÚ smerom k štátnosti). Samozrejme, dosiahnutý kompromis bol posilnený aj viacerými odkladacími klauzulami (napr. v oblasti posilnenia inštitútu hlasovania formou novej kvalifikovanej väčšiny), ktoré majú zjemniť prijímanie zmien zo strany eurokritikov. EÚ bola oficiálne vyhlásená za právneho nástupcu Európskeho spoločenstva s vlast-

nou právnou subjektivitou. Tým sa definitívne vyjasnil problém s používaním pojmov – Európska únia vs. Európske spoločenstvo. EÚ tak môže už aj de iure plnohodnotne vystupovať vo vzťahoch s partnermi, uzatvárať právne záväzné zmluvy a preberať na seba medzinárodnoprávne záväzky. Viac-menej objasnená by mala byť aj otázka rozdelenia právomocí medzi ČK a EÚ, zároveň sa zakotvila možnosť členských krajín (ČK) z EÚ vystúpiť. Definitívne sa upravil počet europoslancov (750 + predseda), ako aj eurokomisárov (čl. 17 ZoEÚ). Európsky parlament formálne posilnil svoje postavenie, pričom aj národné parlamenty budú zohrávať podstatnejšiu úlohu v procese tvorby a pripomienkovaní európskej legislatívy.

Čo sa teda mení v bezpečnostnej a obrannej politike EÚ? Predovšetkým si SZBP zachováva kráľovské postavenie – mnohé všeobecné ustanovenia LZ sa na ňu nevzťahujú (dokonca ani toľko očakávané/polemizované nové hlasovanie v Rade kvalifikovanou väčšinou, či právomoc Súdneho dvora, resp. teraz už Všeobecného súdu). Rada EÚ vo formáte GAERC sa rozdelila na dve časti – Radu pre všeobecné záležitosti (GAC) a Radu pre zahraničné veci (FAC). Musíme si zvykať na nové označenia inštitúcií aj inštitútov, či nové osobnosti. Prišli ďalšie dve (formálne) silné funkcie – Vysoký predstaviteľ Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku (alebo aj inak neoficiálne nazývaný „minister zahraničných vecí EÚ“) a stály predseda Európskej rady. Prvou vysokou predstaviteľkou (VP) sa stala barónka Catherine Ashton (VB) a novým stálym predsedom Európskej rady (ER) Herman van Rompuy – bývalý belgický

premiér. Súčasní „držitelia postov“ nie sú hodnotení ako výrazné a silné osobnosti, preto sa vynára otázka, či ich zvolenie bol len nešťastný krok alebo premyslený zámer. Zosúladiť diametrálne odlišné názory 27 štátov, ktoré zároveň so spoločnými záväzkami presadzujú aj svoje národné záujmy, si však vyžaduje priam nadľudské manažérske a strategické schopnosti. Okrem týchto problémov musia novovymenovaní hráči zvládnuť aj reformy aparátu EÚ a väčšej koherencie, a to najmä medzi tradičnými rivalmi predstavovanými Sekretariátom Rady EÚ a Európskou komisiou (EK). Ich situáciu sťažuje aj kumulácia viacerých povinností a funkcií. VP má podľa LZ viesť SZBP, návrhmi prispievať k tvorbe politiky a uskutočňovať ju ako splnomocnenec Rady EÚ. Predseda Rade pre zahraničné veci, zároveň je však jedným z podpredsedov EK, ktorá reprezentuje záujmy Únie ako celku. Tieto funkcie v praxi znamenajú niekoľko desiatok rokovanií na najvyššej úrovni mesačne a riadenie strategickú činnosť inštitúcií EÚ (napr. vytváranie Európskej služby pre vonkajšiu činnosť, návrhy v otázke budúcnosti a tvorby vojenských a civilných spôsobilostí EÚ).

Popri týchto dvoch tvárach sa však na javisku vynára ďalšia postava – predseda Európskej komisie. Spoločne a koordinovane – by mohlo byť dnešné motto – prepojenosť medzi orgánmi niekedy pripomína priam rozvetvenú pavučinu. Keď každý návrh musí prejsť prediskutovaním, súhlasom, schválením ďalších orgánov – nečudujme sa, že viacerí kritici hovoria o nahradení starej Trojky, novou Trojkou, zloženou práve z troch uvedených predstaviteľov. Pri pohľade na reformu orgánov v oblasti SZBP a tvorbu koherentných inštitúcií na podporu už zmienených predstaviteľov musíme konštatovať, že otázka reprezentovania EÚ navonok sa komplikuje ešte viac, LZ zavádza diplomatické služby EÚ – Európsku službu pre vonkajšiu činnosť. Jej právny základ nájdeme priamo v LZ, no štruktúru a organizáciu musí prijať Rada rozhodnutím. Úlohou diplomatickej služby bude vykonávať vonkajšiu činnosť Únie, a z toho vyplýva návrh jej členenia – ústredie v Bruseli a generálne riaditeľstvá v treťích krajinách EÚ. Diplomacia služba je formálne podriadená VP a bude pozostávať z úradníkov sekretariátu Rady, EK, ako aj predstaviteľov členských krajín. V každom prípade je potrebné upozorniť, že z pôvodne zamýšľaného Ministerstva zahraničných vecí EÚ sa vytvára niečo úplne iné. Na jednej strane LZ, ako sme sa už zmienili, nepoužíva pojem minister zahraničných vecí EÚ, čo je však len kozmetická zmena. Zároveň sa však zapojením viacerých elementov z oblasti krízového manažmentu dostáva nový inštitút skôr do pozície kombinácie ministerstva zahraničných vecí s ministerstvom obrany a ministerstvom rozvojovej spolupráce. Aj v súvislosti s týmto vývojom sa však otvára ďalšia otázka – úloha, a hlavne postavenie ministrov obrany ČK v EÚ. Dosiaľ je zaužívaná prax prijímania záverov Rady EÚ, týkajúcich sa spoločnej bezpečnostnej a obrannej politiky – SBOP (vrátane problematiky operácií a budovania vojenských spôsobilostí) taká, že ich schvaľujú ministri zahraničných vecí v rámci formátu FAC. Tento stav reprezentuje úroveň konsenzu o európskej integrácii, ktorý sa postupne vytvoril a akceptoval okrem tradične ekonomického rozmeru aj politický charakter tohto procesu. S prijatím LZ, no najmä s rozvíjaním aktivít EÚ v oblasti vojenského krízového manažmentu sa však dostávame do situácie, keď európsky rozmer rozhodovania neodráža reálne rozdelenie kompetencií na národnej úrovni. Ministri obrany, ktorí sú na to primárne a logicky predurčení a v konečnom dôsledku aj zodpovední za plnenie týchto úloh v rámci svojich krajín, nemajú oficiálne fórum, kde by mohli tieto otázky riešiť na európskej úrovni, s možnosťou prijať samostatné relevantné závery.

Procesy zmeny alebo zmena procesov

V časti LZ venovanej problematike SZBP a SBOP je možné sledovať úsilie o podporu a rozpracovanie dvoch trendov – stabilizácie a rozvoja oblasti, ktorú môžeme pri využití mierne zjednodušujúceho prístupu nazvať krízovým manažmentom.

Element stabilizácie, respektíve ochrany a obrany, predstavujú klauzuly vzájomnej obrany a solidarity. V prvom prípade je zrejme snaha čerpať z odkazu Západoeurópskej únie a menej prezentovaná snaha využiť skúsenosti NATO v danej oblasti. Otázka, ktorá na prvý pohľad nevyvoláva negatívne konotácie, spôsobila vážny rozpor medzi stupencami posilnenia pozície EÚ a kritikmi, ktorí upozorňovali na nebezpečenstvo duplikovania aktivít a úloh NATO. V tomto prípade niekoľkonásobné zjemnenie textu ponechalo otázku otvorenú, pretože v LZ sa objavuje text, ktorý umožňuje rozdielny výklad a v prípade reálnej snahy o implementáciu si vyžiada ďalšie kolo diskusií o konkrétnej podobe tohto nástroja. V prípade klauzuly solidarity je možné vnímať

tendenciu vytvoriť civilný ekvivalent spoločnej ochrany a zároveň prezentovať jednotu EÚ spôsobom, ktorý je najbližší verejnosti. Prezentácia vojakov v medzinárodných operáciách krízového manažmentu, ako aj záruka spoločnej obrany je určite podstatná záležitosť, ale reálna podpora pri živelných katastrofách prírodného, či ľudského pôvodu môže byť z pohľadu obyvateľstva Európskej únie určite vnímaná ako hmatateľnejší i reálnejší signál podpory a súdržnosti EÚ. Preto sa implementácia, a najmä prezentácia oboch nástrojov musí niesť vo vyrovnanej zhode.

Výrazom elementu stabilizácie sú stála štruktúrovaná spolupráca (SSS) a posilnená spolupráca (PS). SSS je možné vnímať ako tendenciu využiť a zúčtovať impulz prijatia Lisabonskej zmluvy na výrazné posilnenie rozvoja vojenských spôsobilostí členských štátov EÚ. Diskusia o SSS sa v súčasnosti zameriava na definovanie, respektíve obhájenie jej zmyslu, obsahu a charakteru. Jedna skupina členských štátov presadzuje striktné vytvorenie jednej SSS, ktorá by v sebe obsahovala všetky elementy rozvoja vojenských spôsobilostí, na ktorých sa v súčasnosti štáty v rámci ČK dokážu zhodnúť, víziou možného upravovania tejto spolupráce podľa potreby (napr. úpravy charakteru, či dopĺňanie/odoberanie elementov). Ďalšia skupina členských štátov však namietka, že súčasné potreby štátov EÚ nie je možné integrovať do jednej množiny, ale naopak, je prospešnejšie vytvárať ad-hoc projekty smerujúce k maximálnemu využitiu ochoty štátov spolupracovať v rôznych portfóliách (hovorí sa napríklad o Bojových skupinách EÚ ako jednom z príkladov takejto spolupráce). Zhoda neexistuje ani v otázke zmyslu SSS. Proti sebe stojí tendencia vytvárania „motora“ európskej integrácie a „nasledujúcej, resp. ťahanej“ periférie, voči úsiliu zachovať v oblasti SBOP charakter synergie a solidarity. Problematike sa venovalo španielske predsedníctvo EÚ, ktoré ju považovalo za kľúčovú. K téme pripravilo non-paper a zorganizovalo seminár. Výsledky tejto aktivity však boli rozpačité. S istotou môžeme konštatovať, že v súčasnosti medzi členskými štátmi existuje zhoda v tejto otázke. Výsledky seminára teda boli zosumarizované a postúpené VP s víziou prípravy konkrétnych návrhov na posun v tejto oblasti, ktoré by mohli byť prerokované v príslušných orgánoch Rady EÚ.

PS je, naopak, možné prezentovať ako prejav realizmu a snahu umožniť v rámci EÚ vytvorenie ad-hoc skupín na posilnenie spôsobilostí v presne definovanej oblasti. ČK, ani predstavitelia EÚ ju však nevnímajú ako vítanú možnosť spolupráce, pretože môže evokovať stratu väzby projektu na Radu EÚ, a tým do istej miery aj na ochrannú známku, či logo EÚ.

Diskusia o princípoch obsiahnutých v SSS a PS však nie je nová. Naopak, ich prejavy môžeme nájsť aj v súčasnosti v rámci Európskej obrannej agentúry (EDA), kde je možné realizovať projekty spolupráce typu A alebo B. Kým na projektoch typu A spolupracujú všetky participujúce členské štáty EDA (pČK) a štát môže z projektu na základe svojho rozhodnutia dobrovoľne vystúpiť, tak v prípade projektov typu B je projektová skupina vytváraná štátmi s podobným záujmom realizovať konkrétny projekt a ďalšie štáty môžu neskôr k projektu pristúpiť. EDA predstavuje zaujímavý element Lisabonskej zmluvy. V ZoEÚ sa objavuje po prvý raz, čo výrazne posilňuje jej status a dáva nový impulz pre jej rozvoj.

Záver, ktorý je začiatkom

Už z bežnej analýzy LZ je zrejme, že táto zmluva je skôr textovým editorm s dohodnutými šablónami než kuchárskou knihou. Zmluva predstavuje, čo je pri konsenze 27 ČK pochopiteľné, odraz existujúceho konsenzu na jednotlivé otázky. Existuje teda priama úmera medzi zvyšujúcou sa všeobecnosťou pasáží LZ a úrovňou ich spornosti. Tieto časti sú však zároveň tie najpodstatnejšie, pretože práve ony predstavujú inovatívny segment dokumentu. Práve ich rozvoj si vyžiada nové kolo hľadania koherentných kompromisov, ktoré by uspokojili záujmy jednotlivých ČK a európskymi inštitúciami. Táto snaha však nebude úspešná v prípade, ak predmetní aktéri neobmedzia predšadovanie svojich partikulárnych záujmov na zjednotiteľnú mieru (predpokladá ich úplnú elimináciu by bolo naivné). Je viac ako pravdepodobné, že novú dynamiku do ustáleného procesu európskej integrácie môžu priniesť práve novozriadené inštitúcie a nástroje, no najmä ľudia, ktorí ich vedú a riadia. Spolu s Jeanom Monnetom, jedným zo „zakladateľov“ myšlienky európskej integrácie, môžeme konštatovať „zjednocujeme ľudí, a nie štáty“. Táto premisa však platí aj prenesene – zjednocovanie je a ostatne tak, ako ostatné činnosti realizované ľuďmi, závislé predovšetkým od ľudí. LZ teda predstavuje nový impulz, ktorý by bolo žiaduce využiť.

Pútnici v uniformách

/ text a foto Jozef ŽIAK

Medzi najemotívnejšie zážitky z medzinárodných vojenských pútí v Lurdoch patrí procesia vojenských veteránov, invalidov z rôznych vojnových konfliktov uplynulých desaťročí. Väčšina z nich je na vozíčkoch, v uniformách mnohých štátov. Hruď im zdobia vojenské vyznamenania. Zväčša ich získali za službu v mierových operáciách OSN, Európskej únie či NATO v rôznych kútoch nášho nepokojného sveta. Pôsobili na Balkáne, v Afrike, Strednom východe, Východnom Timore a v posledných rokoch predovšetkým v Iraku a Afganistane. Invalidné vozíčky tlačia ich kolegovia a tisíceky prihliadajúcich divákov im tleskajú. Mnohí sa pri tomto pohľade nevedia zdržať slz dojatia. Aj toto patrí k Lurdom...

V tomto roku do Lúrd putovalo pod vedením Ordinára Ozbrojených síl a ozbrojených zborov SR Mons. Františka Rábeka 141 príslušníkov ozbrojených síl, policajného zboru, zboru väzenskej a justičnej stráže, hasičského a záchranného zboru, občianskych zamestnancov rezortu obrany a vnútra, ako aj príbuzní po vojakoch, ktorí pred štyrmi rokmi zahynuli pri návrate z misie KFOR v Kosove pri leteckej havárii.

Miništrant v oravskom kroji

Gabriela Fábryová, ktorá stratila pri havárii manžela v tomto roku, putovala do Lúrd so svojim 8-ročným synom Martinom. Martinko prišiel v oravskom kroji a na jednotlivých slovenských bohoslužbách bol miništrantom. Nadlho mu zostane v pamäti predovšetkým miništrovanie na Slovenskej svätej omši pred jaskyňou zjavenia, na ktorej sa zúčastnili spoločne so slovenskými vojakmi aj kolegovia vojaci a vojenský kňazi z Poľska.

Vojak Vincent Karička ešte deň pred odchodom do Lúrd staval spolu so svojimi sedmi pred rodinnými domami v Trebišove zábranu z vriec s pieskom pred povodňou, ktorá ohrozovala ich obydlia. Prišiel so svojou manželkou Gabrielou do Lúrd aj preto, aby si uctil pamiatku svojich kolegov, ktorí v Hejoch zahynuli. Pôvodne mal lieť s nimi, ale vtedajší veliteľ kontingentu, ktorý taktiež zahynul, podplukovník Balucha, ho napokon presvedčil, aby si ešte o pol roka predĺžil pobyt v Kosove... Spoločne s ďalšími manželskými dvojicami si počas slovenskej svätej omše v Kostole svätého Jozefa obnovil svoj manželský sľub.

Väčšina pútnikov prišla do pútnického mesta načerpáť nové duchovné sily, aby im pomohli v ďalšom období v rodinnom i pracovnom živote. Inak to nie je ani v prípade veliteľa bratislavského útvaru vojenskej polície podplukovníka Ľuboša Murčeka, rotmajsterky Ivany Hanuljakovej z bezpečnostného úradu ministerstva obrany, manželov poručíkov Dušana Martiška z topolčianskeho práporu logistickej podpory a jeho manželky Jany z veliteľstva topolčianskej brigády, či desiatnika Miroslava Baranca z Čestnej stráže OS SR.

Treba to zažiť

Hasič záchrannár zo zmiešaného leteckého krídla na Sliači desiatnik Peter Vigoda je v Lurdoch aj s manželkou Ľubicou už druhý raz. Spolu sa zúčastnili na púťach do Ríma, ale aj Levoče či Šaštína. A čo ho ťahá do Lúrd? „Predovšetkým úžasný pocit spolupatričnosti toľkých ľudí v uniformách z rôznych kútov sveta. Tá atmosféra sa nedá dosť dobre opísať, to musí každý zažiť,“ hovorí desiatnik Vigoda. Práve takýto pocit pritiahol do Lúrd znova dnes už podplukovníka v zálohe Dušana Maceka z Nových Zámok, ktorý pôsobil v Spoločnej logistickej skupine v Hlohovci a v Trenčíne.

Vojak Slavomír Juskanin z prešovského vrtulníkového krídla prišiel do Lúrd so svojou snúbenicou Katarínou Koscovou. „Najmä slávnosť svetla a omša pred jaskyňou bola pre nás nezabudnuteľným zážitkom. Ale vlastne celá púť dala nášmu vzťahu nový, duchovný rozmer. Obaja sme veľmi radi, že sme všetko mohli zažiť,“ hovorí vojak Juskanin. Príslušník Vojenskej hudby zo Sliača čatár Miroslav Barta bol v Lurdoch

už tretí raz. Napriek tomu bola tohtoročná púť pre neho trochu iná. Obe predchádzajúce účasti bol členom trenčianskej vojenskej hudby a počas púte hral. Zoznámil sa vtedy s muzikantmi z rôznych krajín. Aj tohto roku, keď Slovensko na púti nemalo svoju vojenskú hudbu, pozorne sledoval vystúpenia vojenských hudobníkov z Francúzska, Írska, Veľkej Británie, Nemecka, Rakúska, Talianska, Chorvátska či Holandska.

Slovenský súzvuk

„Veľký pokrok v poslednom období urobili predovšetkým Chorváti. Zaujal ma aj spev ich námorníkov a speváckeho súboru Luxemburskej armády. Každá takáto medzinárodná prehliadka vojenských hudieb je dobrou možnosťou na porovnanie. Aj na základe predchádzajúcich skúseností som presvedčený o tom, že by sa nestratili ani naše vojenské hudby. Škoda, že Slovensko nevyužilo takúto príležitosť na prezentáciu pred tisíckami vojakov z celého sveta,“ s trochu ľútosťou v hlase konštatuje čatár Barta, ktorý nechýba ani na púťach v Levoči či Starých Horách.

Osobitú atmosféru mala aj Medzinárodná svätá omša slovenských národov v Kostole svätej Bernardetty. V chráme bolo síce najviac chorvátskych vojakov (do Lúrd ich v tomto roku prišlo vyše 1 400), ale omšu spolu s chorvátskym vojenským biskupom celebraval aj Mons. František Rábek. Vojaci a príslušníci ozbrojených zborov z Chorvátska, Slovenska, Slovinska, Poľska, Bosny a Hercegoviny i Ukrajiny spoznali, že navzájom blízke a do značnej miery zrozumiteľné jazyky im pomáhajú plnohodnotnejšie prežiť slávenie omše. Po jej ukončení sa navzájom stretali a vymieňali si skúsenosti a poznatky nielen z duchovného života. Veď mnohí z nich v uplynulých rokoch pôsobili v rôznych mierových misiách a operáciách vo svete.

Pplk. Ľuboš Murček so ženistom cudzineckej légie

Som rád, že aj slovenskí vojaci prispievajú svojím pôsobením v mierových operáciách a misiách k zmierneniu napätia a postupnému navodeniu mierovej situácie v nepokojných regiónoch. Aj keď v mnohých oblastiach sveta je to veľmi ťažké a zdĺhavý proces. Teší ma, že pri tejto svojej činnosti sa môžu spoľahnúť aj na duchovnú pomoc vojenských kňazov Ordinariátu. Či už je to na Cypre v misii OSN UNFICYP, v Kosove v silách KFOR, a najmä v súčasnosti najnebezpečnejšej operácii ISAF v Afganistane,“ zdôraznil Mons. Rábek.

Slovenskí vojenský pútnici sa na späťočnej ceste do vlasti zastavili v pútnickom mestečku Ars neďaleko Lyonu, kde uskutočnili pri príležitosti Roka kňazov púť k hrobu Svätého Jána Mária Vianeyho, a v rakúskom Maria Plaine sa v miestnom kláštore zúčastnili na záverečnej svätej omši.

Vojenský invalidi - účastníci posledných vojnových konfliktov

52. medzinárodná vojenská púť v Lurdoch 23. mája vyvrcholila medzinárodnou slávnostnou svätou omšou v podzemnej bazilike sv. Pia X. Jej účastníkom zostanú na dlho v pamäti a v srdciach zážitky zo Slovenskej svätej omše pred Lurdsťou jaskyňou zjavenia, spoločnej omše slovenských národov v Kostole sv. Bernardetty, večernej slávnosti svetla – mariánskej procesie, či Slovenskej krížovej cesty na Lurdsťu Kalváriu.

V znamení kríža

Každý ročník púte má svoju ústrednú tému. Tohtoročná sa podľa biskupa Františka Rábeka niesla pod heslom: Znamenie kríža – znamenie cesty. „Ježiš na kríži nás učí, že vernosť pravde, spravodlivosti, dobrou a láske stojí za to, stojí za akékoľvek utrpenie a obeť. Základný zmysel nášho putovania do Lúrd je, aby sme prežili skúsenosť, že na tomto svete sme pútnikmi a chceme kráčať smerom, ktorý nám ukazuje Ježiš Kristus.“

Prezident CISM generálmajor Gianni Gola, PaedDr. Peter Korčok a por. Igor Kováč

Nový prezident CISM plk. Hamad Kalkaba Malbourn a šéf slov. delegácie Peter Korčok

DUKLA

Slovenskí vojenský športovci sa od roku 1993 zúčastnili na štyroch Svetových vojenských hrách. Spolu získali 7 zlatých, 2 strieborné a 9 bronzových medailí. Najúspešnejší pritom boli v atletike, džude, plávaní a cyklistike. Na Majstrovstvách sveta CISM doteraz získali 1 zlatú, 2 strieborné a 13 bronzových medailí.

Svetový vojenský šport

/ text a foto por. Igor KOVÁČ

hlavný tréner VŠC DUKLA

„Svetová rada vojenského športu (CISM) bola založená 18. februára 1948. Do tejto organizácie môžu vstúpiť všetky štáty sveta, predovšetkým tie, ktoré podporujú šport v armáde. Jej hlavnou myšlienkou je „Priateľstvo cez šport“ (Friendship through Sport) a „Mierové hry“ (Peace Games). CISM má v súčasnosti 133 členských štátov sveta a je to jedna z najväčších multisportových organizácií na svete.

Organizuje športové súťaže pre športovcov vojakov členských krajín tejto organizácie. Prezident a generálny sekretariát CISM majú sídlo v belgickom Bruseli. Prezidentom tejto organizácie bol generálmajor Dr. Gianni Gola (Taliansko) a generálny sekretár plukovník Alexandre Morisod (Švajčiarsko). Najväčšou súťažou, ktorú organizuje CISM, sú Svetové vojenské hry, ktoré sa konajú každé štyri roky. Prvé sa konali v roku 1995 v Ríme. Každý rok CISM organizuje majstrovstvá sveta v olympijských športoch, v neolympijských a vojenských športoch. V tomto roku plánuje usporiadať 20 majstrovstiev sveta v jednotlivých športoch. V talianskych Alpách v meste Aosta mali 20. – 25. marca svoju premiéru 1. zimné svetové vojenské hry.

Kongres aj hry

65. CISM valné zhromaždenie a kongres sa konali 10. – 15. mája v Riu de Janeiro v Brazílii. Slovenská republika tu mala tiež svoje zastúpenie. Šéfom delegácie

bol riaditeľ VŠC DUKLA PaedDr. Peter Korčok, PhD. a delegátom hlavný tréner VŠC DUKLA, por. Igor Kováč. Na kongrese sa zúčastnilo 86 delegácií zo 131 členských krajín CISM, za nových členov boli prijaté dve krajiny.

Na budúci rok sa v Riu de Janeiro na 5. svetových vojenských hrách bude súťažiť v šiestich individuálnych športoch (atletika, plávanie, moderný päťboj, jachting, triatlon, jazdecstvo), v troch skupinových športoch (basketbal, futbal muži a ženy, volejbal muži a ženy), v šiestich vojenských športoch (letecko-navigačný päťboj, vojenský päťboj, námorný päťboj, parašutizmus, strelba, orientačný beh), v štyroch bojových športoch (box, džudo, šerm, taekwondo) a budú tam zastúpené aj demonštratívne športy (plážový volejbal muži a ženy). Slovenská republika a Vojenské športové centrum DUKLA Banská Bystrica (ďalej len VŠC DUKLA) chce na tieto Svetové vojenské hry vyslať dvadsať športovcov, a to: šiestich atlétov, jedného plavca, troch strelcov, šiestich džudistov a štyroch parašutistov.

Hry sa uskutočnia od 16. do 24. júla 2011 a svojím rozsahom, zastúpením športov a počtom športovcov budú druhé najväčšie a najvýznamnejšie hry po olympijských hrách. Aj preto hlavnými témami kongresu bolo predstavenie športovísk a dediny pre športovcov, úroveň ich pripravenosti, bezpečnosť hier a účastníkov. Dedina pre športovcov je v súčasnosti vo výstavbe. Ubytovanie tu nájde až 7 500 členov jednotlivých výprav štátov sveta. Atletický štadión, kde sa uskutoční aj otvárací ceremoniál hier, plavecký štadión, strelnica a jazdecký štadión sú už vybudované. Ďalšími bodmi programu kongresu bolo prijatie dvoch nových krajín za členov CISM (Monaco a Indonézia). Najväznejšími bodmi boli voľba viceprezidenta pre Európu a Afriku, a najmä voľba nového prezidenta CISM.

Otvárací ceremoniál 65. valného zhromaždenia a kongresu 12. mája 2010 sa konal na námestí pri monumente hrdinov padlých v 2. svetovej vojne. Zúčastnili sa ho mi-

Ľuboš Krížko dvojnásobný víťaz v plaveckých disciplínach na 4. svetových vojenských hrách v Hydabade z roku 2007. Počas rekonštrukcie banskojstrickej plavárne trénuje momentálne v Trenčíne

Procedurálna a personálna agenda

Na kongrese sa diskutovalo o ďalšom pôsobení CISM v najbližších rokoch. Tieto rokovania viedol prezident CISM generálmajor Dr. Gianni Gola a generálny sekretár CISM plukovník Alexandre Morisod. Za prednášajúcim pultom sa striedali najvyšší predstavitelia CISM a jednotliví šéfovia delegácií. Nový viceprezident pre Európu, podplukovník Mesut Cerit, a zároveň šéf tureckej delegácie informoval o 1. CISM Svetových hrách kadetov, ktoré sa uskutočnia 17. – 24. októbra v Ankare v Turecku. Generálmajor Dr. Gianni Gola zhodnotil svoje 12-ročné funkčné obdobie vo funkcii prezidenta CISM, počas ktorého posunul organizáciu na úroveň najväčších a najvýznamnejších športových organizácií sveta. V prejave sa poďakoval aj delegácii Slovenska, ministrom obrany SR a náčelníkovi Generálneho štábu SR za podporu a vynikajúcu prípravenosť a organizáciu 34. vojenských majstrovstiev sveta v parašutizme v auguste 2009 v Lučenci – Boľkovciach.

Na záver rokovania delegáti volili nového prezidenta CISM. O túto funkciu sa uchádzali dvaja kandidáti. Prvým kandidátom bol generál Bengt Nylander zo Švédska (viceprezident pre Európu) a plukovník Hamad Kalkaba Malbourn z Kamerunu (viceprezident pre Afriku). Po ich osobných prezentáciách nasledovalo hlasovanie, ktoré sa skončilo v pomere 40 : 39 z možného počtu platných hlasov. O jeden hlas zvíťazil viceprezident Afriky plukovník Kalkaba Malbourn z Kamerunu a stal sa novým prezidentom CISM na štyorročné obdobie. Novozvolený prezident CISM vo svojom prvom prejave navrhol udeliť titul „Honorárny Prezident“ generálmajorovi Dr. Gianni Golovi za jeho plodnú prácu a významný prínos pre CISM počas jeho funkčného obdobia.

Na funkciu viceprezidenta CISM pre Európu boli dvaja kandidáti, a to plukovník Stefan Marginean (Rumunsko) a podplukovník Mesut Cerit (Turecko). V prvom hlasovaní kole dostali obidvaja kandidáti zhodne po 15 hlasov. V druhom kole sa skončilo hlasovanie v pomere 18 : 13 pre zástupcu z Turecka, podplukovníka Mesuta Cerita.

Rtm. Zoltán Pálkovács medailista zo 4. svetových vojenských hier má v príprave na ďalšie vojenské hry sparringpartnera vo 2. st. Milana Randla, minuloročného medailistu z majstrovstiev Európy do 23 rokov

MS CISM

1992	Moderný päťboj - Peterburg 2. m. Petr Blažek, Ľuboš Přibán, Róbert Hanáček - družstvá
1993	Atletika - Tours 2. m. Pavol Blažek - 10 000 m chôdza 3. m. Ján Záhončík - 10 000 m chôdza 3. m. Jozef Kucej - 400 m prek.
1994	Blatlon - Ruhpolding 3. m. Pavel Kotraba, Ľubomír Machyniak, Lukáš Krejčí - štafeta
1997	Džudo - Dubrovnik 1. m. Marek Matuszek - do 65 kg 3. m. Semir Pepic - bez rozdielu váh
1998	Atletika - Curragh 1. m. Róbert Štefko - kros Džudo - Petersburg 2. m. Semir Pepic - bez rozdielu váh Plávanie - Rím 3. m. Ivana Walterová - 100 m motýlik
2002	Plávanie - Warendorf 2. m. Ľuboš Krížko - 50 m znak 2. m. Ivana Lange-Walterová - 50 m motýlik 3. m. Ľuboš Krížko - 100 m znak 3. m. Ivana Lange-Walterová - 50 m voľný spôsob Atletika - Rím 3. m. Milan Haborák - guľa
2004	Džudo - Baku 3. m. Marek Madzin - nad 100 kg
2006	Parašutizmus - Riazaň 3. m. Karol Adamčík - individuálna akrobacia Cestná cyklistika - Breda 3. m. Marián Kováč, Ján Šipeky, Roman Broniš, Pavol Polievka - družstvo Džudo - Vinkovci 1. m. Zoltán Pálkovács - do 100 kg Zápasenie - Baku 3. m. Attila Bátky - gréckorímsky štýl, do 84 kg 3. m. Roman Meduna - gréckorímsky štýl, do 96 kg

I. VOJENSKÉ SVETOVÉ HRY - RÍM / TALIANSKO / 5. – 19. 9. 1995

1. miesto	Igor KOVÁČ	atletika	110 m. pr.
2. miesto	Marek MATUSZEK	džudo	do 60 kg
2. miesto	Semir PEPIC	džudo	do 95 kg
3. miesto	Ivana WALTEROVÁ	plávanie	50 m motýlik
3. miesto	Ivana WALTEROVÁ	plávanie	100 m motýlik

II. VOJENSKÉ SVETOVÉ HRY - ZÁGREB / CHORVÁTSKO / August 1999

2. miesto	Miroslav VANKO	atletika	5 000 m
2. miesto	Mário OSTRČIL	kanolstika	1 000 m, C1
3. miesto	Marek MATUSZEK	džudo	do 65 kg
3. miesto	Boris NOVOTNÝ	džudo	do 81 kg
3. miesto	Róbert ŠTEFKO	atletika	10 000 m
3. miesto	Igor KOVÁČ	atletika	110 m pr.
3. miesto	Pavel PANKÚCH	atletika	guľa

III. VOJENSKÉ SVETOVÉ HRY - CATÁNIA / TALIANSKO / 2. – 14. 12. 2003

1. miesto	Milan HABORÁK	atletika	guľa
1. miesto	Ľuboš KRÍŽKO	plávanie	50 m znak
1. miesto	Miloslav KONOPKA	atletika	kladivo
1. miesto	Matej JURČO	cyklistika	časovka
2. miesto	Ivana LANGE	plávanie	50 m voľný spôsob
3. miesto	Marek MATUSZEK	džudo	do 66 kg

IV. VOJENSKÉ SVETOVÉ HRY - HYDERABAD / INDIA / 15. – 21. 10. 2007

1. miesto	Ľuboš KRÍŽKO	plávanie	50 m znak
1. miesto	Ľuboš KRÍŽKO	plávanie	100 m znak
2. miesto	Zoltán PÁLKOVÁCS	džudo	do 100 kg
3. miesto	Matej TÓTH	atletika	20 000 m chôdza

Dočasné pozbavenie výkonu štátnej služby (2. časť)

/ JUDr. Jozef BRTÁŇ

Úrad právnych služieb MO SR

- Dočasné pozbavenie výkonu štátnej služby, skončenie i zrušenie dočasného pozbavenia výkonu štátnej služby sa vykonáva vydaním personálneho rozkazu podľa § 82 ods. 3 písm. b) a odsekov 5 až 8 zákona č. 346/2005 Z. z.

Na konanie o dočasnom pozbavení výkonu služby, o jeho skončení alebo o jeho zrušení sa vzťahujú aj § 14 až 17, § 47 ods. 6 a § 62 až 69 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov) a rozhodnutie musí mať náležitosti uvedené v § 82 ods. 5 a 6 zákona č. 346/2005 Z. z.

Vo výroku personálneho rozkazu o dočasnom pozbavení výkonu štátnej služby pre dôvodné podozrenie z porušenia základnej povinnosti musí byť uvedené minimálne ustanovenie § 65 ods. 1 písm. a) a príslušné písmeno § 70 ods. 4 zákona č. 346/2005 Z. z., pre porušenie ktorého je dôvodné podozrivý, alebo písm. b) zákona č. 346/2005 Z. z. pre trestné stíhanie profesionálneho vojaka, a príslušný deň, ktorým dochádza k dočasnému pozbaveniu výkonu štátnej služby.

V odôvodnení personálneho rozkazu musí byť znenie týchto príslušných ustanovení citované, musí byť skutočne opísané porušenie konkrétnej základnej povinnosti závažným spôsobom a odôvodnenie dôvodnosti podozrenia, resp. uvedené číslo, dátum vydania a dátum nadobudnutia právoplatnosti uznesenia o vznesení obvinenia a orgán ktorý ho vydal, pričom kópia tohto uznesenia má byť súčasťou spisu.

V prípade skončenia alebo zrušenia dočasného pozbavenia výkonu štátnej služby musí byť vo výroku personálneho rozkazu uvedený § 65 ods. 9 zákona č. 346/2005 Z. z., či sa dočasné pozbavenie výkonu služby zrušuje alebo ukončuje. V odôvodnení personálneho rozkazu musí byť citované znenie uvedeného ustanovenia a presvedčivo odôvodnené, prečo a odkedy už nie sú dané dôvody

na ďalšie trvanie dočasného pozbavenia výkonu štátnej služby a prečo sú splnené dôvody práve na skončenie alebo práve na zrušenie dočasného pozbavenia výkonu štátnej služby.

Zákon č. 346/2005 Z. z. nestanovuje vedúcemu služobného úradu výslovne lehotu na vydanie takýchto personálnych rozkazov. Pretože právna úprava strikne ukladá vedúcemu služobného úradu tak má urobiť bezprostredne po tom, ako zistí splnenie všetkých stanovených procesnoprávných i hmotnoprávných podmienok.

Proti personálnemu rozkazu o dočasnom pozbavení výkonu štátnej služby, o jeho skončení, resp. o jeho zrušení nie je prípustný riadny opravný prostriedok. Doručením profesionálnemu vojakovi (t. j. riadnym doručením) nadobudne personálny rozkaz právoplatnosť (a ak nie je stanovená lehota na plnenie, aj vykonateľnosť). Deň, ktorým sa profesionálny vojak dočasne pozbavuje výkonu štátnej služby môže byť stanovený najskôr na deň nasledujúci po nadobudnutí právoplatnosti personálneho rozkazu, t. j. najskôr po dni, v ktorý bol personálny rozkaz o dočasnom pozbavení výkonu štátnej služby profesionálnemu vojakovi doručený. To isté platí i v prípade skončenia, resp. zrušenia personálneho rozkazu o dočasnom pozbavení výkonu štátnej služby. Personálny rozkaz o dočasnom pozbavení výkonu štátnej služby je teda vykonateľný dňom, ktorý je v ňom uvedený ako deň dočasného pozbavenia výkonu štátnej služby. To platí i pre personálny rozkaz o skončení, resp. zrušení dočasného pozbavenia výkonu štátnej služby.

Dôsledkom preukázania porušenia niektorej zo základných povinností uvedených v § 70 ods. 4 zákona č. 346/2005 Z. z. je súčasne aj splnenie podmienok na prepustenie profesionálneho vojaka zo služobného pomeru podľa § 70 ods. 1 písm. d) zákona č. 346/2005 Z. z.

To bude mať potom obligatórne za následok, že v prípade preukázania porušenia niektorej zo základných povinností uvedených v § 70 ods. 4 zákona č. 346/2005 Z. z. musí byť profesionálny vojak pred prepustením zo služobného pomeru, až do dňa skončenia služobného pomeru, dočasne pozbavený výkonu štátnej služby. V takomto prípade sa teda vždy budú musieť viesť paralelne dve samostatné konania.

V prípade dočasného pozbavenia výkonu štátnej služby z dôvodu trestného stíhania to môže mať, podľa výsledku trestného stíhania, za následok povinnosť alebo možnosť prepustiť profesionálneho vojaka zo služobného pomeru.

Právny problém však vznikne v prípade, ak ešte pred nadobudnutím právoplatnosti rozhodnutia o oslobodení spod obžaloby, o zastavení trestného stíhania podľa § 215 ods. 1 Trestného poriadku alebo o postúpení veci inému orgánu dôjde ku skončeniu služobného pomeru, pretože personálny rozkaz podľa § 82 zákona č. 346/2005 Z. z. možno vydať (okrem rozhodnutia o povinnosti nahradiť škodu) len voči profesionálnemu vojakovi, teda, len doiaľ služobný pomer ešte trvá. Aby sa tomu predišlo, treba využiť všetky možnosti, aby o skončení, resp. zrušení dočasného pozbavenia výkonu štátnej služby (a aj o konkrétnom dni) bolo rozhodnuté ešte pred dňom skončenia služobného pomeru.

Dočasným pozbaveniu výkonu štátnej služby v prípade splnenia zákonom stanovených podmienok nebráni ani uznanie profesionálneho vojaka za dočasne neschopného vykonávať štátnu službu. Výška nemocenského v prípade dočasného pozbavenia na výkon štátnej služby je v takomto prípade upravená v § 12 ods. 7 písm. c) zákona č. 328/2002 Z. z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Dočasné pozbavenie výkonu štátnej služby má následky aj vo vzťahu k nároku na príspevok na bývanie.

Podľa § 172 ods. 2 písm. f) zákona č. 346/2005 Z. z. nárok na výplatu príspevku na bývanie zaniká

profesionálnemu vojakovi odo dňa dočasného pozbavenia výkonu štátnej služby. Po nadobudnutí právoplatnosti a vykonateľnosti personálneho rozkazu o dočasnom pozbavení výkonu štátnej služby treba preto súčasne urobiť aj opatrenia na zastavenie výplaty príspevku na bývanie profesionálnemu vojakovi. Najmä v prípade, ak príspevok na bývanie priznáva veliteľ, mal by vedúci služobného úradu po nadobudnutí právoplatnosti a vykonateľnosti personálneho rozkazu bezodkladne o tom informovať príslušného veliteľa a zaslať mu rovnopis, prípadne overenú kópiu personálneho rozkazu.

Rovnako treba postupovať aj v prípade skončenia alebo zrušenia dočasného pozbavenia výkonu štátnej služby, aby príspevok na bývanie mohol byť čo najskôr opätovne vyplácaný.

Na ďalšie vyplácanie príspevku na bývanie však nemá žiadny vplyv skutočnosť, či došlo ku skončeniu alebo k zrušeniu dočasného pozbavenia výkonu štátnej služby, pretože podľa § 172 ods. 3 písm. i) zákona č. 346/2005 Z. z. nárok na výplatu príspevku na bývanie vznikne profesionálnemu vojakovi opätovne odo dňa nasledujúceho po dni skončenia alebo zrušenia dočasného pozbavenia výkonu štátnej služby.

Pre profesionálneho vojaka má teda vo vzťahu k § 65 ods. 9 a 10 zákona č. 346/2005 Z. z. relevantný význam, či dôjde k vydaniu personálneho rozkazu o zrušení alebo personálneho rozkazu o skončení jeho dočasného pozbavenia výkonu štátnej služby. Možno preto očakávať, že proti personálnemu rozkazu o skončení jeho dočasného pozbavenia výkonu štátnej služby (a samozrejme, aj proti personálnemu rozkazu o dočasnom pozbavení výkonu štátnej služby) sa bude profesionálny vojak v maximálnej miere brániť, pričom bude preukazovať, že neboli splnené dôvody na skončenie dočasného pozbavenia, ale naopak, boli splnené dôvody na zrušenie dočasného pozbavenia výkonu štátnej služby, resp. vôbec neboli splnené dôvody na dočasné pozbavenie výkonu štátnej služby, prípadne, že tieto rozhodnutia majú formálne nedostatky.

Aj z týchto dôvodov hlavne personálne rozkazy o dočasnom pozbavení výkonu štátnej služby a personálne rozkazy o skončení dočasného pozbavenia výkonu štátnej služby treba vydávať s maximálnou starostlivosťou, tak, aby im nebolo možné vyciť žiadne prípadné procesnoprávne ani hmotnoprávne pochybenia.

Vzostupy a pády mien

/ Marta KOPRINŇANSKÁ, foto Janka TUREKOVÁ

V Posádkovom klube Trenčín 27. mája slávnostne otvorili výstavu Vzostupy a pády mien – menové reformy, odluky, rozluky a iné pohromy v 20. storočí. Výstavu pripravili v spolupráci s trenčianskym posádkovým klubom Národná banka Slovenska, Múzeum mincí a medailí v Kremnici spolu s autorom Zbyšekom Šustekom, uznávaným odborníkom v tejto oblasti. Veľkorysá výstava podrobne mapuje dejinné udalosti v historickom priestore strednej a východnej Európy, ktoré mali dopad na meny používané od čias rakúsko –uhorskej monarchie, cez vznik a zánik jednotlivých štátov či politických a vojnových zmien, ktoré viedli k menovým otrasom počas minulého storočia. Na tridsiatich štyroch samonosných paneloch je prezentované množstvo historických dokumentov, máp a vysvetľujúcich textov s bohatou ukážkou dobových platidiel, dokumentujúcich dramatické zmeny menových systémov a ich dopady na životy obvyčajných ľudí. Výstavu slávnostne otvoril viceguvernér Národnej banky Slovenska Viliam Ostrožlík a primátor mesta Trenčín Branislav Celler. Sprístupnená bude do konca júna.

bový priestor (nazývaný aj lokalita) zahŕňajúci webovú adresu, diskový priestor a osobitné riadenie prístupu. K dnešnému dňu je takýchto lokalít približne šesťdesiat. Okrem toho disponuje portál veľkým zoznamom aktuálnych odkazov na ďalšie intranetové portály Ozbrojených síl SR a Ministerstva obrany SR. Portál je intranetový, no má svojho internetového „brata“, a to <http://www.mil.sk>. Ten je určený na prezentáciu ozbrojených síl na verejnosti. Každý útvar má možnosť požiadať o webový priestor a možnosť prezentovať sa na internete. Portál disponuje kvalitným redakčným systémom, ktorý dáva možnosť vytvárať webové stránky aj administrátorom, ktorí nie sú zbehlí vo vytváraní webových stránok. Nenáročným, bezplatným a komfortným spôsobom sa tak môžu všetky útvary dostať k internetovému priestoru a prezentovať sa. Ako príklad uvediem 5. pluk špeciálneho určenia, <http://5psu.mil.sk>.

Posledným intranetovým portálom je <http://kc.mil.sk>. Portál Kontaktného centra je miestom, kde každý nájde aktuálne informácie o výpadkoch a nariadeniach týkajúcich sa rezortnej dátovej siete, pracovných staníc, stacionárnych či mobilných telefónov. V časti web formuláre/prívätna zóna sa môžeme dozvedieť veľa zaujímavého o sebe ako používateľovi, o svojich účtoch, pridelených telefónoch a zaregistrovaných pracovných staniaciach. Takisto sa tu nachádza možnosť generovať si nové jednotné havarijné heslo, sap číslo, alebo napríklad momentálne zastávaná pozícia či číslo kancelárie. Všetky informácie by mali byť aktuálne, za čo zodpovedá používateľ. Bežne sa stáva, že používateľ pri výmene počítača zabudne svoj „starý“ počítač „odregistrovať“ a nový používateľ, ktorému sa počítač prideli, potom zdieľa nastavenia podľa telekomunikačnej normy „starého“ počítača, čím vznikajú rôzne komplikácie a nedorozumenia.

Ako si poradiť pri jedle

/ kpt. Miloš ARNOLD

/ oddelenie protokolu KaMO

Mnohí ľudia radiedia a poctutnávajú si na rôznych dobrotách. Medzi ne môžeme zaradiť obľúbené špagety. Hlad, veľká porcia, tak s chuťou do toho. Niektorí to občas preženú, začnú jedlo hltáť a o chvíľu sa nachádza mimo taniera viac špagiet ako na tanieri.

Pri jedení špagiet u nás zvykneme používať vidličku v pravej ruke a lyžicu v ľavej ruke. Vidličkou naberieme špagety a následne v lyžici namotávame, až nám vznikne porcia vhodná do úst.

V mnohých krajinách, kde sú špagety častejším a obľúbenejším jedlom, pri ich jedení lyžicu ani nepoužívajú. Konzumujú sa v hlbokom tanieri a po nabratí vidličkou ich následne namotávajú na zvýšenom okraji taniera. Pri používaní plytkého taniera by sme sa však pri jedení špagiet len ťažko zaobišli bez lyžice.

Pri podávaní špagiet platí pravidlo, že ich nekúskujeme na menšie časti; čím sú špagety dlhšie, tým sa nám budú lepšie konzumovať. Nezabúdajme, že špagety nekonzumujeme vidličkou a nožikom a nekrajame ich na malé kúsky.

Ďalším jedlom, ktoré by nám mohlo robiť problémy, je špíz, ktorý je pripravovaný na drevenej alebo kovovej tenkej paličke alebo ihlici. V spoločnosti sa občas stáva, že keď nám takéto jedlo prinesú na stôl, zvyknú niektorí „gurmáni“ pokrm buď obhryzáť, alebo sa ho usilujú krajať a obrezávať nožikom. Ani jeden spôsob nie je dobrý a vhodný.

Špíz vezmeme jednoducho za jeden koniec paličky do ruky, mierne ho nadvihne a postupne jeden kúsok za druhým dávame dole z paličky. Dávame pri tom pozor, aby sme pri prudkom presune časti špízu na tanier, kde máme často omáčku alebo šťavu, nezašpinili vedľa sediaceho suseda. Nečakajme dlho s uvoľnením jednotlivých častí z paličky, pretože po vychladnutí pôjdu kúsky mäsa ťažšie dole.

Aj pri servírovaní ďalších jedál, či už sú to morské plody, slimáky, suši, artičoky, kaviár a ďalšie, treba sa na ich konzumáciu dobre pripraviť. Najmä v spoločnosti je nevyhnutné vedieť sa správne orientovať a konzumovať jedlo vybraným spôsobom.

Pri správnom zaobchádzaní s jedlom by nás už nemalo nič prekvapiť na akejkolvek spoločenskej udalosti a mali by sme po každej odchádzať s dobrým pocitom.

Slovník anglicko-slovenský

delve - ponoriť sa, zaboriť sa
delinquent - previnilý, porušujúci zákon
demure - hanblivý, plachý, skromný
emblematic - symbolický, emblémový
felon - zločinec, lator
fireproof - ohňovzdorný, žiaruvzdorný
humility - skromnosť, pokora, poníženosť
incendiary - zápalný, poburujúci, štvácky
inaudibly - nečujne, ticho
permissive - zhovievavý, tolerantný, benevolentný
prescribe - predpísať, nariadiť, stanoviť
raptly - pohrúžené, zaujato
recede - vzdialiť sa, ustúpiť, pomínúť, zmenšiť sa, znížiť sa
recessionary - úpadkový, klesajúci, smerujúci k zániku
allow for - počítať (s niečím), brať do úvahy /niečo; pri posudzovaní situácie, pri plánovaní)
labour over - pracovať (usilovne a neprestajne; na niečom ťažkom)
pare down - značne znížiť, zredukovať (niečo)
spur on - povzbudiť, posmeliť, pohnať (k lepšiemu)
persuade - prehovoriť
abhor - desiť sa, zhrôziť sa
admirer - obdivovateľ, čiteľ
adversary - protivník, súper, sok
alongside - vedľa, pozdĺž, súběžne
lengthy - zdĺhavý
release - prepustiť, uvoľniť

Informačné portály v rezortnej dátovej sieti

/ npor. Peter GARAJ

V článku sa zameriame na intranet a jeho portály. Na rozdiel od bežných internetových portálov, ktoré sú prístupné každému, kto má pripojenie na verejnú sieť internet (z toho vznikol názov „internetový portál“), je intranetový portál prístupný len tomu, kto sa nachádza v intranetovej sieti. Výhodou intranetovej siete je spravidla vyššia bezpečnosť a ľahšia kontrola a riadenie takejto siete.

Intranetových portálov máme v rezortnej dátovej sieti niekoľko.

Väčšinu z nich prevádzkuje Základňa Stacionárnych Komunikačných a Informačných Systémov (ZaSKIS), ktorá vznikla 1. 7. 2009 spojením Spojovacieho veliteľstva a Strediska riadenia a prevádzky komunikačných a informačných systémov (StrRaPKIS).

Prvým portálom je <http://web1.mil.sk/>. Je orientovaný

na potreby ministerstva obrany, preto tu nájdeme okrem všeobecných informácií aj informácie použiteľné len pre zamestnancov. Takýmto informáciami sú linky na intranetový portál jedálne, rôzne tlačivá a vzory povolení, alebo napríklad organizačný poriadok Ministerstva obrany SR. Ďalej na „web jednotke“ nájdeme linku na portál Regionálneho úseku KIS Bratislava, kde môžeme nájsť informácie o tom, ako postupovať pri problémoch s technickým zariadením, linky na internetové portály (napríklad <http://www.profesionalnaarmada.sk>), linku na

intranetový portál jazykového inštitútu, linku na knižničný systém, či už spomínaný portál jedálne ministerstva obrany. Zmeny, doplnenia, alebo opravy informácií je možné poslať elektronicky na adresu web1@mod.gov.sk.

Ďalším portálom je <http://web.mil.sk/>. Možno ho označiť za centrálny intranetový portál Ozbrojených síl SR, pretože tu má každé veliteľstvo a každý väčší organizačný celok vytvorený we-

Príčiny nelásky k Bohu a ľuďom

/ kpt. Marek IGNACIK, PhD.

kaplán 16. slovenského kontingentu KFOR v Kosove

Príčinou nelásky k Bohu je neveria, príčinou nevery je nepresvedčenie a príčinou nepresvedčenia je neľahčanie skutočnej pravdy a ľajdákosť v duchovnom vzdelávaní. Jednoducho povedané, ak neveríme, nemôžeme milovať, ak nie sme presvedčení, nemôžeme veriť. A aby sme boli presvedčení, treba získať plné poznanie učenia Božieho slova dôkladným skúmaním.

Spomenuté príčiny sú zároveň príčinami vzájomnej nelásky, nevraživosti a násillia medzi ľuďmi. Z týchto príčin musia aj naši vojaci a vojačky opúšťať svoje rodiny a slúžiť iným v rôznych kútoch sveta.

Jeden duchovný spisovateľ o tom rozmyšľa takto: „Láska sa obyčajne rozvíja poznaním a čím viac hĺbky a priestoru v tom poznaní bude, tým viac sa bude duša zmäčkováť a viac ju to bude ťahať k Božej láske, usilovne skúmajúc tú najdokonalejšiu a najkrajšiu Božiu podstatu a Jeho bezhraničnú lásku k človeku.“

Teraz vidíme, že príčinou ľudských pádov, hriechov, vojen a nepravostí je lenivosť v rozmyšľaní o duchovných veciach. A ak chceme spoznať prostriedky, ako poraziť toto zlo, tak sa všemožne usilujme o duchovné vzdelávanie. Nadobúdajme ho usilovným zaoberaním sa Božím slovom, učením svätých otcov ich úvahami a duchovnými radami alebo besedovaním s múdrymi o Kristovi. Bratia a sestry, koľko pohrôm nás stretáva preto, že sme leniví vzdelávať svoju dušu slovom pravdy, že sa nepoučujeme z Božieho zákona a že ustavične neprosíme o to, aby sme ten Boží zákon spoznali!

Pre toto je náš vnútorný človek pustý, chladný, vyčerpaný, nemajúci síl na bdieť krácanie cestou pravdy a spásy! Aby sme využili tieto prostriedky, odhodlajme sa čo najčastejšie naplňovať svoju myseľ myšlienkami o nebi, o láske, ktorá sa do našich sídc vlieva z výsosti, rozvíja sa a rozhára sa v nás.

A modlíme sa pritom, koľko sa len bude dať, lebo modlitba je najhlavnejším spôsobom a najsilnejším prostriedkom k našej obnove a úspechu! Modlíme sa tak, ako nás to učí svätá Cirkev: „Pane, učiň ma teraz hodným milovať Ťa tak, ako som kedysi miloval iba hriech!“.

Misie a rodina (3. časť)

/ kpt. Michaela ŠTAMMOVÁ

/ foto PhDr. Alena HARAGOVÁ

Nasadenie do vojenských operácií a misií a z toho vyplývajúce odlúčenie zažívajú mnohé vojenské rodiny. Toto obdobie prináša ťažkosti nielen nasadeným profesionálnym vojakom, ale aj ich rodinám, ktoré zostávajú doma.

M. Štammová

Obdobie návratu sa v skutočnosti začína už niekoľko týždňov pred ním. Deti pociťujú radostné vzrušenie, ale zároveň obavy. Lámu si hlavy nad tým, aké to bude, keď sa rodič vráti, ako sa zmenil, či ich spozná a pod. Návrat z nasadenia predstavuje významnú zmenu v živote rodiny a ako každá zmena predstavuje pre človeka istú mieru stresu.

Ako sa teda na návrat pripravíť?

Partneri:

- O nadchádzajúcom návrate **hovorte s deťmi v predstihu**. Potrebujú totiž istý čas, aby sa na túto zmenu pripravili. **Hovorte s nimi o ich vzrušení a aj obavách. Dajte im vedieť, že je normálne byť nervózni**. Preberte si spolu všetky novinky, ktoré by mohlo dieťa porozprávať vracajúcemu sa partnerovi (noví priatelia, nová dobrá knižka, DVD a pod.).
- **Naplánujte spolu s dieťaťom špeciálne aktivity po návrate** (pred nasadením ste mu možno sľúbili, že si „ten posledný výlet do ZOO“ zopakujete, keď sa ocko/mama vráti). Nezabudnite o týchto plánoch dať vedieť partnerovi, prekvapenia v tomto období môžu spôsobovať problémy. **Plánujte s dieťaťom, aké obľúbené jedlo partnerovi pripravíte, vytvárajte spoločné výzdobu bytu na privítanie**. Takéto aktivity dávajú dieťaťu konkrétnejšiu predstavu o návrate – bude sa im tak zdať reálnejší. Zároveň tým dieťa zamestnáte.
- **Školákom bezprostredne pred návratom vybavte dva-tri dni bez domáчих úloh. Môžu byť totiž príliš vzrušení a nedokážu sa sústrediť na povinnosti**.

Nasadení:

- **Dajte blízkym doma najavo** – deťom predovšetkým, že sa už nemôžete dočkať, kedy sa stretnete a budete počuť o ich novinkách v živote.
- **Ak sa zmenil váš výzor, dajte to svojim doma vedieť**. Hlavne v operácii ISAF si vojaci často nechajú narásť bradu, čo je veľmi výrazná zmena výzoru. Rátajte aj s tým, že vás menšie deti (približne do 3. roku veku) po návrate nespoznajú.
- **Hovorte s partnerom o spoločných plánoch bezprostredne po návrate** – vyhnute sa zbytočným konfliktom pre rozdielne predstavy.

Až do prvého vážnejšieho konfliktu prežíva rodina opätovné medové týždne. Problémy, ktoré sa vyskytujú, spôsobujú často nereálne očakávania a predstavy, že po návrate bude všetko také ako predtým. Určite nebude. Zmenil sa nasadený vojak, zmenil sa partner a aj jeho deti. Celá rodina si musí znovu vytvoriť pravidlá spoluzitia. V tomto období vzájomného prispôsobovania sa správajte viac ako pozorovateľa než ako riešiteľa. Deťom sa nesnažte nahradiť stratený spoločný čas prehnanou starostlivosťou alebo uvoľnením pravidiel. Partneri by mali deti povzbudzovať, aby sa o pomoc obracali na rodiča, ktorý sa vrátil. Trvá približne dva mesiace, kým sa rodina dostane do zvyčajného kolobehu a všetci sa cítia pohodlne. V prípade, že problémy pretrvávajú i neskôr, je vhodné vyhľadať odborné psychologické poradenstvo.

Otec odchádza do Kandaháru

/ text a foto mjr. ThDr. Tibor UJLACKÝ, PhD.

Na piešťanskom letisku sa 29. mája uskutočnil slávnostný nástup príslušníkov OS SR odchádzajúcimi plniť úlohy do operácie ISAF v Afganistane. Medzi odchádzajúcimi vojakmi bol aj vojenský kaplán Ordinariátu OS a OZ SR por. ThDr. Slavko Ganaj, PhD., ktorý bude zabezpečovať duchovnú službu vojakom slovenského kontingentu pôsobiacim v afganskom Kandaháre, Tarin Kowte a Deh Ravooode. Kaplán Ganaj je gréckokatolíckym kňazom pôsobiacim pri Dopravnom krídle v Malackách - Kuchyni. Je ženatý a na Slovensku necháva manželku s tromi synmi. Ako sám povedal, rotácia sa javí ako súdržný kolektív a viacero vojakov sa ku kapláňovi prihlásilo ako veriacich. Chce pre nich byť duchovným otcom, ktorý bude s nimi znášať ťažkosti spojené s odlúčením od rodiny tvorenej manželkou a tromi maloletými synmi, pre ktorých pobyt ich otca v nebezpečnej misii bude znamenať obdobie

obáv, ale najmä modlitieb o šťastný návrat domov. V operácii ISAF doteraz pôsobilo celkovo 1138 príslušníkov OS SR, medzi ktorými už boli traja katolícki vojenská kapláni Ordinariátu OS a OZ SR.

Účinný dostrel zbrane je 700 m

Inteligentné granátomety XM25

Príslušníci špeciálnych jednotiek USA by v lete v Afganistane mali začať používať novo vyvíjaný poloautomatický granátomet XM25, ktorý využíva inteligentnú muníciu. Zbraň je spoločným dielom nemeckej spoločnosti Heckler & Koch a americkej Alliant Techsystems (ATK). XM25 dokáže vystreliť 25x40 mm projektily, ktoré riadené v reálnom čase a programovateľné strelcom môžu explodovať v okolí cieľa, ktorý má v úmysle eliminovať. Účinok črepín strely je porovnateľný s účinkami klasického ručného granátu.

Koncepcia vychádza zo systému útočnej zbrane budúcej generácie XM29 (OICW). Zbraň môže zasiahnuť aj útočníka, ktorého strelec nevidí. Nabíjanie XM25 pracuje na princípe odberu plynov z hlavne zbrane. Systém riadenia strelby granátometu zahŕňa termokameru, optický zameriavač, balistický počítač, digitálny kompas a laserový diaľkomer. Zbraň má efektívny dostrel voči bodovým cieľom 500 m a voči plošným cieľom 700 m. Pri použití XM25 strelec zameria cieľ, diaľkomer odmeria jeho vzdialenosť, strelec potom navolí, v akej

vzdialenosti od neho má munícia explodovať. Mikroprocesor zbrane vypočíta koordináty, prenesie ich do projektilu a strelec vystrelí.

Zbraň má zásobník na päť nábojov a váži bez nich 6,3 kg, čo je hmotnosť približne rovnaká ako hmotnosť pušky M-16 s podveseným granátometom. Náboj si po vystrelení pomocou vlastného čipu vyhodnocuje vzdialenosť, ktorú prekoná. Vyrátava ju z počtu otáčok vykonaných pri rotácii. XM25 môže používať okrem nábojov s črepinovým účinkom aj iné druhy munície vrátane prieraznej, cvičnej, s gumovým projektilom či termobarickej. Ak sa zbraň v Afganistane osvedčí, mala by byť zaradená do výzbroje ďalších amerických zložiek. Predpokladá sa, že výrobca by americkej armáde mohol dodať až 12 500 granátometov XM25.

(rak)
foto US Army

Ozbrojené sily
Slovenskej republiky

Armádny magazín
v Slovenskej televízii

PROFESIONÁL

uvidíte v premiére
každý štvrtok na
Dvojke po 16.00 h.
a v dvoch reprízach
- ich vysielač čas sledujte
na internete.

REGINA
Slovenský rozhlas 2

Plná poľná

Obľúbenú reláciu Plná poľná s počúvanosťou nad 100-tisíc poslucháčov v novom formáte, ale pod rovnakou značkou, si môžete už od nového roka vypočuť na rozhlasovej stanici Rádio Regina každú sobotu v čase od 17.10 hod. do 17.30 hod. Priebežne aj v reláciách Nočná pyramída, Pozvete nás ďalej? či Štúdio Kontakt. Tešia sa na Vás tvorcovia vojenského vysielania Miroslav Minár, Petra Biháry a Bernard Roštecký.

(r)

Úspešní absolventi

Dvojročné „doplnkové pedagogické štúdium“ (DPŠ) v Akadémii ozbrojených síl (AOS) pre príslušníkov z rezortu obrany ukončili záverečné skúšky z pedagogiky, psychológie a odbornej didaktiky a obhajobou záverečnej práce. Štúdium absolvovalo 9. júna 10 študentov so stredoškolským vzdelaním, ktorí získali aprobáciu „majster odborného výcviku“ a sú spôsobilí na výkon funkcií „inštruktor výcviku“ v Ozbrojených silách SR. 12. júna skončilo DPŠ ďalších 27 študentov s vysokoškolskou kvalifikáciou, ktorí v OS SR vedú vojenský výcvik, zaoberajú sa jeho metodikou a plánovaním. Štvorsestrálne doplnkové štúdium umožnilo získať absolventom pedagogickú spôsobilosť a skvalitniť tak prácu s ľuďmi v oblasti vzdelávania, výcviku, velenia a riadenia.

PhDr. Alena HARAGOVÁ